

Priročnik za postavitve
OVE proizvodnih naprav

HIDROENERGIJA

Borzen

Priročnik za postavitev
OVE proizvodnih naprav

HIDROENERGIJA

Seznam kratic

AGEN	Agencija za energijo
AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
ARSO	Agencija RS za okolje
CD	celovito dovoljenje
CPVO	celovita presoja vplivov na okolje
DARS	Družba za avtoceste Republike Slovenije
DDV	davek na dodano vrednost
DGD	projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja
DPP	projektna dokumentacija za pridobitev projektnih in drugih pogojev
DPUN	državni prostorski ureditveni načrt
DIIP	dokument identifikacije investicijskega projekta
DPN	državni prostorski načrt
DRSV	Direkcija Republike Slovenija za vode
DRSI	Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo
EE	električna energija
ELES	Sistemske operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja
EU	Evropska unija
EV	električno vozilo
FNN	fotonapetostna naprava
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
GD	gradbeno dovoljenje
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
HEE	hranilnik električne energije
HUDEX	Madžarska borza za izvedene finančne instrumente za trgovanje z energijo
IP	investicijski program
IRSOE	Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in energijo
LEK	lokalni energetske koncept
LI	lokacijska informacija
LO	lasten odjem
LR	lastna raba
MHE	mala hidroelektrarna (instalirana moč do 10 MW)
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije
MNVP	Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije
MOPE	Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo Republike Slovenije
MPN	manjša naprava za proizvodnjo električne energije
MO	Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije
MZ	Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije
OP	obratovalna podpora
OPN	občinski prostorski načrt

OPPN	občinski podrobni prostorski načrt
OVD	okoljevarstveno dovoljenje
OVE	obnovljivi viri energije
OVS	okoljevarstveno soglasje
PEV	polnilnica za električna vozila
PID	projektna dokumentacija izvedenih del
PIP	prostorski izvedbeni pogoji
PIA	prostorski izvedbeni akt
PN	proizvodna naprava
PoI	potrdilo o izvoru električne energije
PP	predhodni postopek
PS	priključna shema
PVO	presoja vplivov na okolje
PZI	projektna dokumentacija za izvedbo gradnje
PA	prostorski akt
REZ	Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje električne energije
RPN	regionalni prostorski načrt
RS	Republika Slovenija
RSEE	referenčni stroški proizvodnje električne energije
SIPX	Slovenski borzni indeks (ang. »Slovenian price index«)
SPTTE	soproizvodnja toplote in električne energije
SZP	soglasje za priključitev
SŽ	Slovenske železnice
TP	transformatorska postaja
TSG	tehnična smernica
UE	upravna enota
UD	uporabno dovoljenje
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZPIZ	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZZRS	Zavod za ribištvo Slovenije
ZO	zagotovljeni odkup

Seznam zakonov in podzakonskih predpisov

EZ-1	Energetski zakon (EZ-1) (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP, 44/22 – ZOTDS, 38/24 – EZ-2 in 56/25 – PoZ) – razveljavljen predpis
EZ-2	Energetski zakon (EZ-2) (Uradni list RS, št. 38/24 in 47/25 – ZOEE-A)
GZ-1	Gradbeni zakon (GZ-1) (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP, 133/23, 85/24 – ZAID-A, 47/25 – odl. US in 75/25)
PoZ	Podnebni zakon (Uradni list RS, št. 56/25)
SONDSEE	Sistemska obratovalna navodila za distribucijski sistem električne energije (Uradni list RS, št. 77/24)
Pravilnik o metodologiji za določanje nadomestil za služnost	Pravilnik o metodologiji za določanje nadomestil za služnost na vodnih in priobalnih zemljiščih v lasti RS (Uradni list RS, št. 21/21)
Uredba o deklaracijah za PN in Pol	Uredba o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru električne energije (Uradni list RS, št. 182/20, 121/21 – ZSROVE in 53/24)
Uredba o MN iz OVE in SPTE	Uredba o manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s sproizvodnjo z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 14/20, 121/21 – ZSROVE, 132/23 in 102/24 – ZSROVE-B)
Uredba o merilih za CPVO	Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 9/09 in 44/22 – ZVO-2)
Uredba N2000	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18)
Uredba OEE0 (WEEE)	Uredba o odpadni električni in elektronski opremi (Uradni list RS, št. 55/15, 47/16, 72/18, 84/18 – ZIURKOE, 108/20 in 44/22 – ZVO-2).
Uredba o OO	Uredba o odlagališčih odpadkov (Uradni list RS, št. 10/14, 54/15, 36/16, 37/18, 13/21 in 44/22 – ZVO-2).
Uredba o podporah EE, proizvedeni iz OVE in v SPTE	Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v sproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 26/22 in 9/25)
Uredba o PVO	Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2)
Uredba RfG	Uredba o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje (NC RfG) (Uredba Komisije (EU) 2016/631)
Uredba o RO	Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22)
Uredba o SO	Uredba o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 43/22)
ZCes-2	Zakon o cestah (Uradni list RS, št. 132/22, 140/22 – ZSDH-1A, 29/23 in 78/23 – ZUNPEOVE)
ZKZ	Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17, 44/22 in 78/23 – ZUNPEOVE)
ZOEE	Zakon o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21 in 47/25)
ZON	Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10)
ZRud-1	Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22, 78/23 – ZUNPEOVE in 81/24)
ZSPDSLS-1	Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18, 79/18 in 78/23 – ZORR)
ZSROVE	Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21, 121/22 – ZUOKPOE in 102/24)

ZUN	Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86, Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93, 29/95 – ZPDF, 44/97, 9/01 – ZPPreb, 23/02 – odl. US in 110/02 – ZUreP-1) – neveljaven predpis
ZUNPEOVE	Zakon o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 78/23, 95/24 in 77/25)
ZUOKPOE	Zakon o ukrepih za obvladovanje kriznih razmer na področju oskrbe z energijo (Uradni list RS, št. 121/22, 49/23 in 38/24 – EZ-2)
ZUP	Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb)
ZUreP	Zakon o urejanju prostora (Uradni list SRS, št. 18/84, 15/89, Uradni list RS, št. 23/02 – odl. US in 110/02 – ZUreP-1) – neveljaven predpis
ZUreP-3	Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 23/24, 109/24, 25/25 – odl. US in 75/25)
ZV-1	Zakon o vodah (ZV-1) (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdr1-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US).
ZVO-2	Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE, 23/24, 21/25 – ZOPVOOV in 56/25 – PoZ)

Kazalo vsebine

1 UVOD	8	4 PRAVNO ORGANIZACIJSKI STATUSI IN DAVČNO-FINANČNI VIDIK	56
2 HIDROENERGIJA	10	5 SOFINANCIRANJE, PRODAJA IN PODPORE ZA PROIZVEDENO ELEKTRIČNO ENERGIJO	60
2.1 Hidroelektrarna (HE)	11	5.1 Nepovratna sredstva in sofinanciranje ter kreditiranje	61
2.1.1 HE za samooskrbo v skladu z Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije	11	5.2 Podporna shema proizvodnje električne energije iz OVE in SPTE	62
2.1.2 HE, ki se ne uvršča med samooskrbne HE v skladu z Uredbo o SO	13	5.2.1 Sistem podpor	62
2.2 Postopki za umestitev, izgradnjo, priključitev na omrežje in obratovanje HE	13	5.2.2 Vrste podpor	66
2.2.1 Koraki pri odločanju o gradnji in umestitvi HE v prostor	14	5.2.3 Višine podpor in upravljanje tveganja dosežene skupne cene	67
2.2.2 Postopek izbire izvajalca in izgradnje HE ter priključitve na javno elektroenergetsko omrežje/ interno inštalacijo objekta	32	5.2.4 Obnovljene naprave	69
2.3 Postopki pri obnovi in rekonstrukciji obstoječih HE	38	5.2.5 Po koncu podpore	69
3 PRIKLJUČEVANJE PROIZVODNIH NAPRAV	40	6 POENOSTAVLJEN PREGLED CELOTNEGA PROCESA	71
3.1 Zahteve glede legalnosti gradnje HE	41	7 DODATNO	74
3.2 Zahteve glede inštalacij in skladnosti	41	7.1 Seznam organov, ki sodelujejo v postopkih	75
3.3 Soglasje za priključitev (SZP) in sklenitev pogodbe o priključitvi HE na javno elektrodistribucijsko omrežje	41	7.2 Seznam ostalih deležnikov, ki sodelujejo v postopkih	75
3.4 Priključevanje HE na podlagi enotne vloge	43	7.3 Seznam občinskih soglasodajalcev, nosilcev občinskih javnih pooblastil	75
3.4.1 Enotna vloga za izdajo soglasja za priključitev HE	43	7.4 Seznam državnih soglasodajalcev, nosilcev javnih državnih pooblastil	75
3.4.2 Vloga za priključitev in uporabo sistema	44		
3.5 Priključevanje HE za samooskrbo na podlagi enostavne vloge	45		
3.6 Načini vključitve v distribucijski sistem	47		
3.6.1 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.1	47		
3.6.2 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.2	48		
3.6.3 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.3	49		
3.6.4 Primernost naprave za samooskrbo	51		
3.6.5 Samooskrba skladno s pogoji ZSROVE in sistemom urejenim po EZ-1	52		
3.6.6 Skupnostna samooskrba	53		

1 UVOD

Priročnik je namenjen investitorjem v (manjše, pa tudi večje) naprave, ki za proizvodnjo električne energije (v nadaljevanju: EE) izkoriščajo obnovljiv vir energije (v nadaljevanju: OVE) – **hidroenergijo**. Uvodoma so predstavljene različne vrste hidroelektrarn (v nadaljevanju: HE) in možnosti izvedbe investicije. Priročnik vključuje predstavitev tehnologije HE, v njem so zajeti pravni, finančni in davčni vidiki, hkrati pa vključuje tudi informacije o nepovratnih sredstvih in financiranju ter predpise, ki jih je treba upoštevati pred, med in po izvedbi postopka investicije v HE.

Pri uporabi priročnika je treba upoštevati dejstvo, da je nastal v okviru trenutnega pravnega in administrativnega okvirja, ki se trenutno zelo intenzivno spreminja. Že v času priprave priročnika je bilo sprejete veliko nove zakonodaje in izdanih novih ukrepov za spodbujanje OVE, z nekoliko manjšo hitrostjo pa napreduje tudi tehnologija. Priročnik podaja pravni in administrativni okvir, ki pa ju je pri načrtovanju in izvedbi projektov vsakič znova potrebno preveriti. Pristop in potrebni postopki za umeščanje in obratovanje posamezne HE so odvisni zlasti od: velikosti naprave, lokacije umeščanja v prostor in vrste oziroma tipa HE.

2 HIDROENERGIJA

2.1 HIDROELEKTRARNA (HE)

HE so z izkoriščanjem hidroenergetskega potenciala tekočih voda v današnjem času najpomembnejši vir OVE, ki pa je odvisen od geografskih danosti. V Evropi so za hidroenergetsko rabo primerni vodni viri (vodotoki) zlasti v alpskih in severnih državah. Slovenija ima razmeroma ugodne danosti za proizvodnjo EE iz HE.

HE pretvarja obnovljivo potencialno energijo vode v električno. Osnovna sestavna dela HE sta vodna turbina in električni generator. HE potencialno in kinetično energijo odvzamejo vodnemu toku in ju pretvorijo v mehansko energijo za pogon električnih generatorjev z vodnimi turbinami.

Poznamo tri osnovne vrste HE po načinu obratovanja, in sicer:

- **pretočne HE** nimajo vodne akumulacije za jezom, temveč sproti izrabljajo količino vode, ki teče po strugi reke. Pri tem se koristi kinetična energija vode za pogon turbine, presežek vode pa neizkoriščen steče čez jez. Postavljene so večinoma na rekah z majhnimi razpoložljivimi padci. Za to vrsto elektrarne je pomemben čim bolj enakomeren pretok vode skozi celo leto,
- **akumulacijske HE** so najpogostejši način pridobivanja EE z izkoriščanjem energije vode. Ta tip HE izkorišča manjšo količino vode, ki pa ima velik višinski padec. Za njihovo delovanje potrebujemo naravno ali umetno jezero, v katerem se akumulira voda,
- **črpalne HE** črpajo vodo iz nižjega ležečega v višje ležeče akumulacijsko jezero takrat, ko je cena EE nizka. EE proizvajajo s pomočjo izkoriščanja padca vode iz višje ležečega akumulacijskega jezera v nižje ležeče, ko je cena EE visoka.

HE je z ekonomskega vidika praviloma najugodnejša možnost pridobivanja EE iz OVE. Stroški izgradnje HE so praviloma visoki, vendar je zanje značilno, da se gradijo za velike moči in proizvajajo velike letne količine EE zaradi bistveno večjega števila letnih obratovalnih ur (t.j. okrog štirikrat več kot npr. pri FNN, kjer na leto računamo s 1050 obratovalnimi urami). Življenjska doba gradbenega dela HE je približno 80 let, strojnega dela pa 40 let, medtem, ko je investicijski strošek v gradbeni del v višini dobre polovice investicije novogradnje. Upoštevati je treba tudi, da je cena kilovat ure (kWh) novih HE zaradi zahtevnejših gradenj bistveno višja kot je bila pri starejših HE, da se okoljski standardi spreminjajo in postajajo vedno strožji ter, da se podaljšujejo postopki umeščanja v primeru novogradenj.

2.1.1 HE za samooskrbo v skladu z Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije

Samooskrba z EE z izkoriščanjem energije vode, je proizvodnja EE za celotno ali delno pokrievanje lastnih potreb po EE s HE za samooskrbo, ki je lahko individualna ali pa skupnostna (večstanovanjske stavbe ali samooskrba skupnosti z energijo iz OVE). Po Uredbi o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije¹ (v nadaljevanju: Uredba o SO), so možni naslednji trije tipi samooskrbe z EE s HE:

- **individualna samooskrba:** predstavlja najpogostejšo obliko samooskrbe, pri kateri je HE za samooskrbo priključena na notranjo nizkonapetostno električno inštalacijo stavbe, v kateri se porablja proizvedena EE (najpogostejše so HE na manjših vodotokih poleg stanovanjskega objekta);
- **samooskrba večstanovanjske stavbe:** je samooskrba končnih odjemalcev v večstanovanjski, poslovno-stanovanjski, stanovanjsko-poslovni, poslovni ali katerikoli drugi stavbi, v katerih sta dva ali več prostorov (stanovanja oziroma poslovni prostori), ki so opremljeni vsak s svojim merilnim mestom (t.j. »števcem«). HE se preko lastnega merilnega mesta

¹ Uredba o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 43/22)

priključi v skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo te stavbe;

- **samooskrba skupnosti z energijo iz OVE** (v nadaljevanju: samooskrbna skupnost): je samooskrba odjemalcev (najmanj dveh, lahko so pravne ali fizične osebe), ki se prostovoljno dogovorijo o ustanovitvi/priključitvi v samooskrbno skupnost, z namenom koriščenja EE, proizvedene v eni ali več HE za samooskrbo. V samooskrbno skupnost se lahko vključijo tudi tisti odjemalci, ki živijo na lokacijah, ki za umeščanje HE za samooskrbo nimajo ustreznih pogojev izkoriščanja energije vode, saj je lahko HE za samooskrbo postavljena na drugi lokaciji. V samooskrbno skupnost se lahko vključijo odjemalci, ki odjemajo EE prek prevzemno-predajnih mest, priključenih na distribucijsko omrežje v Republiki Sloveniji. V primeru samooskrbne skupnosti je HE za samooskrbo prek svojega prevzemno-predajnega mesta priključena na distribucijsko omrežje, proizvedena EE pa se med člane samooskrbne skupnosti deli skladno z dogovorom/pogodbo.

Pred priključitvijo HE za samooskrbo mora uporabnik sistema ali tretja oseba, ki je lastnik HE za samooskrbo, pri distribucijskem operaterju pridobiti:

- **soglasje za priključitev HE** za samooskrbo v primeru novega prevzemno-predajnega mesta oziroma novega prevzemno-predajnega mesta HE za samooskrbo v primeru skupnostne samooskrbe ali
- **spremembo soglasja** za priključitev v primeru obstoječega prevzemno-predajnega mesta (individualna HE) oziroma obstoječega prevzemno-predajnega mesta proizvodnje (skupnostna HE) ali v primeru povečanja priključne moči obstoječe HE za samooskrbo.

HE za samooskrbo se ne more hkrati uporabljati za dve ali več skupnostnih samooskrb, lahko pa skupnostna samooskrba uporablja več HE za samooskrbo. Lastnik HE za samooskrbo lahko prodaja svoj količinski delež proizvodnje in se pri tem obravnava kot proizvajalec skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z EE². Odjemalci se v skupnostno samooskrbo vključijo na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava ali tako, da ustanovijo samooskrbno skupnost, ki je pravna oseba, pod pogoji določenimi v zakonu, ki ureja spodbujanje rabe OVE³. Za priključevanje individualne HE, kot tudi za skupnostno samooskrbo, se uporabljajo določbe sistemskih obratovalnih navodil o priključevanju proizvodne naprave (v nadaljevanju: PN) na omrežje (SONDSEE)⁴. V primeru, da so odjemalci v skupnostno samooskrbo vključeni na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava, ta določa medsebojna razmerja, režim določanja ključa delitve proizvodnje, ključ delitev proizvodnje, pravice in obveznosti tretje osebe in odjemalca glede upravljanja HE. Če je lastnik ali upravljaev HE za samooskrbo tretja oseba, mora biti stranka te pogodbe.

Največja možna priključna moč HE za samooskrbo je določena v Uredbi o SO in se določi po naslednjih pravilih, odvisno od vrste samooskrbe:

- **individualna samooskrba:** priključna moč HE za samooskrbo (v kW) **ne sme presegati 0,8-kratnika priključne moči odjema prevzemno-predajnega mesta, na notranjo napeljavo katerega je HE priključena.**
- **samooskrba večstanovajske stavbe in samooskrba skupnosti OVE:** ni omejitve moči HE za samooskrbo.

V primeru gradnje nove HE na, v ali ob obstoječ objekt in je ta namenjena delovanju objekta (samooskrbi) v skladu z Uredbo o SO, gre za vzdrževalna dela. Podrobneje je nabor del, ki štejejo pod vzdrževanje objekta, opredeljen v Prilogi 3 Uredbe o razvrščanju objektov⁵. Za ta dela ni potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja (v nadaljevanju: GD), prav tako ni treba prijaviti začetka gradnje. Se pa dela ne smejo izvajati v nasprotju s prostorskim aktom, ki velja na območju, kjer je predvidena investicija. V kolikor je potrebno, je pred pričetkom delpotrebno pridobiti tudi vsa ustrezna mnenja in soglasja. Pri izvajanju teh del pa morajo biti izpolnjene zahteve gradbene-tehničnih in drugih predpisov, prav tako se s temi deli ne sme poslabšati varnosti objekta⁶.

2. Zakon o oskrbi z električno energijo (ZOEE) (Uradni list RS, št. 172/21 in 47/25)

3. Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (ZSROVE) (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21, 121/22 – ZUOKPOE in 102/24)

4. Sistemska obratovalna navodila za distribucijski sistem električne energije (Uradni list RS, št. 77/24)

5. Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22)

6. Graditev. Ministrstvo za naravne vire in prostor, 2025 (Dostopno na: <https://www.gov.si/teme/graditev/>).

2.1.2 HE, ki se ne uvršča med samooskrbne HE v skladu z Uredbo o SO

V kolikor se investitor odloči za gradnjo HE, pa ta **ne bo** namenjena samooskrbi objekta oziroma ne izpolnjuje pogojev iz poglavja 2.1.1, mora za tako gradnjo pridobiti GD, prijaviti začetek gradnje in pridobiti uporabno dovoljenje (v nadaljevanju: UD).

Če se investitor odloči za gradnjo HE in se gradi nov objekt s klasifikacijo CC-SI 23021⁷ Elek-trarne in drugi energetske objekti⁸ se takšen objekt razvršča med:

- **zahtevne objekte:** velja za elektrarne z električno močjo na pragu nad 5 MW.

Gradnja teh objektov se lahko prične po pridobitvi GD in **prijavi začetka gradnje**. Po končani gradnji je treba pridobiti UD.

Za umeščanje večjih HE v prostor je kar nekaj posebnosti oziroma dodatnih korakov v postopku izvedbe priključitve in obratovanja tovrstnih HE, ki so podrobneje opisani v poglavju 2.2. *Postopki za umestitev, izgradnjo, priključitev na omrežje in obratovanje HE.*

2.2 POSTOPKI ZA UMESTITEV, IZGRADNJO, PRIKLJUČITEV NA OMREŽJE IN OBRATOVANJE HE

Postopki investicije se glede na posamezne dejavnike (pravnoorganizacijski status investitorja, vrsta HE, moč naprave itd.) med seboj nekoliko razlikujejo, zato se je pred začetkom investicije smiselno o vseh korakih izvedbe investicije v OVE pogovoriti s strokovnjaki, kontaktirati kontaktno točko oziroma se obrniti na uradne osebe v posameznih organih v zvezi s posameznimi postopki.

V osnovi pa postopki umestitve, izgradnje, priključitve na omrežje in obratovanje HE zajemajo spodaj naštet korake.

Če ima investitor pravni status osebe javnega prava, je za izvedbo investicije obvezna priprava investicijske dokumentacije (ID), kar za manjše investicije vključuje dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP), za večje pa tudi investicijski program (IP)⁹.

Skladno z gradbeno in energetske zakonodajo je glede na namen gradnje potrebna izdelava projektne dokumentacije, ki vključuje projektno dokumentacijo za pridobitev projektnih in drugih pogojev (DPP), glede značilnosti pa je lahko zahtevana tudi dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja (DGD), za izvedbo gradnje (PZI) in po zaključku gradnje projekt izvedenih del (PID).

Stroški za izdelavo projektne in investicijske dokumentacije za izvedbo investicije se praviloma razlikujejo, lahko pa znašajo od 3 % pa tudi do 8 % vrednosti celotnih stroškov investicije oziroma lahko tudi več, odvisno od vrste in velikosti investicije¹⁰.

7. Tehnična smernica TSG-V-006:2022; Razvrščanje objektov, dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Graditev/TSG-V-006_2022_razvrscanje_objektov.pdf

8. Skladno z Uredbo o razvrščanju objektov – Priloga 1 (Uradni list RS, št. 96/22)

9. Navedeno ni potrebno za druge investitorje, ki nimajo statusa osebe javnega prava.

10. Cene projektantskih storitev se na podlagi zakonodaje Evropske unije oblikujejo tržno. Poenostavljena merila za vrednotenje projektantskih storitev so dostopna na sledeči povezavi: <https://zaps.si/wp-content/uploads/2021/10/ZAPS-cenik-popravki-2017.pdf>

2.2.1 Koraki pri odločanju o gradnji in umestitvi HE v prostor

11. Mednje se npr. uvrščajo: **vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda** (za vse HE obvezno), **vodno dovoljenje (obvezna pridobitev ali podaljšanje vodnega dovoljenja za proizvodnjo električne energije v HE z instalirano močjo, manjšo od 10 MW (MHE)), koncesija (obvezna pridobitev ali podaljšanje koncesije za proizvodnjo električne energije v HE z instalirano močjo, enako ali večjo od 10 MW)**, kulturnovarstveno soglasje, naravovarstveno soglasje, mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca, če je gradnja v varovalnem pasu: cestne infrastr. / gospodarske javne železniške infrastr. / gospodarske javne plinovodne infrastr. / elektroenergetske infrastr. / gospodarske javne vodovodne infrastr. / gospodarske javne kanalizacijske infrastr. / gospodarske javne vročevodne infrastr. / gospodarske javne elektronsko komunikacijske infrastr., mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca za gradnjo z vidika varovanja letališč / z vidika varovanja žičnic, mnenje in soglasje nosilca rudarske pravice za izkoriščanje na območjih meja rudniškega prostora, mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca pri vseh posegih v kmetijska zemljišča, mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor.

12. PVO se izvaja v kolikor je to bilo ugotovljeno v PP.

13. CD v primeru združenega ali delno združenega postopka oziroma integralno GD.

14. Proizvajalci, ki ne bodo vstopili v podporno shemo in proizvajalci, ki bodo prejeli podporo za proizvedeno EE v obliki OP sklenejo **pogodbo o prodaji z enim od dobaviteljem; proizvajalci, ki bodo vstopili v podporno shemo z vrsto podpore OP sklenejo pogodbo o zagotavljanju podpore kot obratovno podporo EE**, proizvajalci, ki bodo prejeli podporo za proizvedeno EE v obliki ZO sklenejo **Eko pogodbo s Centrom za podpore ali pogodbo o zagotavljanju podpore kot zagotavljen odkup EE proizvedene iz OVE** v primeru vstopa v podporno shemo; proizvajalci s PN za samooskrbo sklenejo **pogodbo o samooskrbi** z izbranim dobaviteljem.

15. Veljavna deklaracija za PN je pogoj za prejemanje podpore za proizvedeno EE in izdajo Pol.

16. Korak ni obvezen za obratovanje, izvede se le v primeru če se investitor odloči za vstop v podporno shemo proizvodnje električne energije iz OVE in SPTE.

V nadaljevanju so predstavljeni koraki pri odločanju o gradnji in umestitvi HE v prostor. Spodnja preglednica sintezno prikazuje relevantne postopke za posamezen tip HE.

RELEVANTNI POSTOPKI ZA ZAČETEK OBRATOVANJA	HE za SO (skladno z Uredbo o SO)		HE, KI NE SPADA MED HE skladno z Uredbo o SO			
	<ul style="list-style-type: none"> INDIVIDUALNA SO: do 80% priključne moči odjemnega mesta SKUPNOSTNA HE: brez omejitev moči postavitev HE za SO na/v/ob obstoječi legalno zgrajen objekt, namenjene delovanju objekta (vzdrževalna dela) ter zagotavljanju potreb po EE objekta/skupnosti 	Postavitev HE izven objekta, namenjene delovanju objekta (SO) oz. HE nazivne moči < 0,5 MW	Postavitev HE izven objekta, namenjene delovanju objekta (SO) oz. (druge) HE nazivne moči ≥ 0,5 MW oz. HE, ki je povezana z izvedbo posega - drugi jezovi in objekti za zadrževanje ali trajno zagotavljanje rezerv vode, kjer nova ali dodatna količina zadržane ali uskladiščene vode presega 1 mio m ³		Postavitev HE izven objekta, namenjene delovanju objekta (SO) oz. HE nazivne moči ≥ 2 MW ali so povezane z izvedbo posega E.II.6 (jezovi in drugi objekti za zadrževanje ali trajno zagotavljanje rezerv vode, kjer nova ali dodatna količina zadržane ali uskladiščene vode presega 10 mio m ³ *) <small>(PP se izvede tudi za poseg v okolje, označen z oznako *, če nosilec posega v okolje prilagam iz 7. člena Uredbe o PVO priloži tudi dokazila, da je tak poseg v okolje namenjen izključno ali večinoma razvijanju ali preskušanju novih metod ali izdelkov in ne bo trajal več kot 2 leti).</small>	
			(v PP se ugotovi, da PVO ni potrebna)	(v PP se ugotovi, da je PVO potrebna)		
Izhodiščni podatki investitorja v HE in pridobitev LI	X	X	X	X	X	
Mnenje o možnostih vključitve načrtovane HE na javno elektrodistribucijsko omrežje in analiza primernosti lokacije	X (mnenje ni potrebno za otočne HE)	X (mnenje ni potrebno za otočne HE)	X (mnenje ni potrebno za otočne HE)	X (mnenje ni potrebno za otočne HE)	X (mnenje ni potrebno za otočne HE)	
DPP, študija izvedljivosti ter odločitev o gradnji	O	X	X	X	X	
Pridobitev projektnih pogojev pred pričetkom gradnje, rekonstrukcije ali priklopa objekta na distribucijsko omrežje	X	X	X	X	X	
Pridobitev projektnih pogojev z vidika vseh drugih mnenjedajalcev (v kolikor je potrebno in relevantno)	X	X	X	X	X	
Pridobitev SZP na distribucijsko omrežje	X (SZP za SO)	X	X	X	X	
DGD	O	X	X	X	X	
Pridobitev mnenja ali soglasja s strani mnenjedajalca o sprejemljivosti nameravanega posega (v kolikor je to potrebno in relevantno); v primeru HE je vedno potrebno pridobiti vodno dovoljenje ali koncesijo ter vodno soglasje ¹¹	X	X	X	X	X	
PP			X	X	X*	
PVO (izvedba PVO in presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe posega na varovana območja, v kolikor gre hkrati tudi za poseg na varovana območja ter pridobitev OVS)				X ¹²	X	
Pridobitev Soglasja k projektnim rešitvam		X	X	X	X	
Energetsko dovoljenje (če ima HE nazivno moč > 10 MW)	X		X	X	X	
GD ¹³		X	X	X	X	
PZI in prijava začetka gradnje		X	X	X	X	
Sklenitev Pogodbe o izgradnji priključka ter gradnja HE in priključka	X	X	X	X	X	
Izvedba meritev in preizkus delovanja	X	X	X	X	X	
PID		X	X	X	X	
Pogodba o samooskrbi z izbranim dobaviteljem ali Pogodba o prodaji in odkupu EE ¹⁴	X	X	X	X	X	
Vloga za priključitev in uporabo distribucijskega sistema	X	X	X	X	X	
Prezem in prikllop merilnega mesta	X	X	X	X	X	
Pogodba o uporabi sistema za proizvodnjo ali Pogodba o uporabi sistema za samooskrbo	X (Pogodba o SO)	X	X	X	X	
Tehnični pregled		X	X	X	X	
UD		X	X	X	X	
Deklaracija za HE ¹⁵	O (38. čl ZSROVE)	O	O	O	O	
Pridobitev Pol – odprtje računa proizvajalca		O	O	O	O	
Pridobitev odločbe o dodelitvi podpore ¹⁶		O	O	O	O	
Sklepanje pogodbe o zagotavljanju podpore ¹⁶		O	O	O	O	

PREGLEDNICA 1

Pregled postopkov umeščanja in priključitve za posamezen tip HE.

Legenda	
X	Obvezno
O	Predlagano oz. priporočeno

2.2.1.1 Izhodiščni podatki o lokaciji ter primernost lokacije

Investicija v HE praviloma izhaja iz izhodišč na strani investitorja, ki jih je treba, v kolikor je to smiselno, strokovno pisno dokumentirati. Izhodišča so v osnovi odvisna od vrste in velikosti investicije. Sprva je treba opredeliti vsaj lokacijo investicije (ki vpliva na več dejavnikov, zato je že v zgodnji fazi smiselno določiti lokacijo oziroma parcelne številke, na katerih je investicija predvidena), potrebe po EE na sami lokaciji (obvezno, kadar gre za SO), velikostni razred investicije (v nazivni moči HE v kW) in pravni status investitorja (za določanje možnosti morebitnega pridobivanja podpor, subvencij in davčnega vidika). Predvsem pa je potrebno preveriti možnosti priključitve HE na javno elektroenergetsko omrežje (če gre za neposredno priključitev na distribucijski ali prenosni del).

Osnovni predpogoj za hidroenergetsko rabo določenega vodotoka na posamezni lokaciji je primernost lokacije, ki je odvisna od pretoka vodotoka in padca vode, ki morata biti dovolj velika. Razmerje med razpoložljivim padcem vodotoka in pretokom je namreč osnova za izbiro najprimernejšega tipa turbine. Lokacija predvidene investicije pa mora biti tudi okoljsko sprejemljiva.

2.2.1.1.1 Lokacijska informacija

Prvi korak investitorja pri umestitvi objekta v prostor je pregled prostorskega akta oziroma pridobitev lokacijske informacije (v nadaljevanju: LI). LI investitorja nameravane gradnje seznanja s prostorskimi in ostalimi pravnimi režimi v prostoru, ki jih je treba upoštevati pri načrtovanju nameravane gradnje (območja varovanja, varstveni režimi, omejitve, merila in pogoji za graditev objekta). Vlogo za izdajo LI se vložijo na občini (tudi v elektronski obliki), na območju katere se zemljišče nahaja. Razširjeno LI pridobite v nekaj dneh (odvisno od vsake posamezne občine) za 35 EUR plačila upravne takse. Vloga je v elektronski obliki dostopna na spletni strani eUprave¹⁷.

2.2.1.1.2 Pridobitev mnenja o možnosti priključitve HE v javno elektrodistribucijsko omrežje in analiza primernosti lokacije

Preden investitor sprejme odločitev o gradnji je smiselno, da od pristojnega operaterja kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja ELES oziroma krajevno pristojnega elektrodistribucijskega podjetja, čimprej pridobi informacijo o možnosti priključitve načrtovane HE na javno elektrodistribucijsko omrežje. Pridobitev informacije je smiselna tako za večje HE, kot tudi za HE za SO, zaradi vse bolj obremenjenega elektroenergetskega omrežja v Sloveniji. Postopek priključevanja se lahko prične z oddajo spletne vloge¹⁸. Izdana informacija o možnosti priključitve PN na distribucijsko omrežje je aktualna na dan izdaje. V njej je navedena največja priključna moč HE, ki jo je še mogoče priključiti na obstoječe distribucijsko omrežje oziroma informacija o tem, kateri del omrežja je treba ojačiti (dograditi), da bo vključitev HE z zaproseno priključno močjo mogoča. Z izdajo informacije se ne »rezervira« priključne moči za vključitev HE na distribucijsko omrežje. Zagotovilo za vključitev HE na distribucijsko omrežje se pridobi s soglasjem za priključitev (v nadaljevanju: SZP), za katerega se zaprosi z Enotno vlogo na krajevno pristojnem elektrodistribucijskem podjetju (vlogo se lahko odda tudi preko spleta)¹⁹.

Distributer na podlagi vložene enotne vloge opravi analizo o možnosti priključitve in vlagatelja obvesti o pogojih in morebitnih tehničnih rešitvah. Enotna vloga lahko vključuje vlogo za izdajo:

- projektnih pogojev (obvezno za objekt, ki bo lociran v varovalnem pasu energetske infrastrukture),
- soglasja za priključitev za odjemalca EE in za objekt, za katerega se pridobiva GD,
- mnenja k projektu ali soglasja h gradnji (za objekt, ki ne bo priključen na distribucijsko omrežje EE),

- soglasja za priključitev proizvodne naprave EE/naprave za individualno samooskrbo/naprave za skupnostno samooskrbo,
- soglasja za priključitev/pogojev priključitve v interno omrežje/za hranilnik električne energije,
- soglasja za priključitev/pogojev priključitve v interno omrežje/za polnilnico električnih vozil.

Obrazec Enotna vloga je objavljen na spletni strani ELES oziroma spletnih straneh elektrodistribucijskih operaterjev²⁰.

2.2.1.2 Sprejem in spremembe prostorskih aktov

Vsa dela, ki se nanašajo na umeščanje, gradnjo ali vgradnjo nove HE, se ne smejo izvajati v nasprotju s prostorskim aktom, ki velja na območju predvidenega posega.

Za umeščanje HE v prostor je kar nekaj posebnosti oziroma dodatnih korakov v postopku umeščanja, gradnje, izvedbe priključitve in obratovanja PN.

Pri določenih (običajno večjih) HE je namreč treba pred umestitvijo v prostor sprejeti ustrezne prostorske izvedbene akte (v nadaljevanju: PIA). **Prostorski izvedbeni akti** so DPN, uredba o najustreznejši varianti, državni prostorski ureditveni načrt, OPN, OPPN, odlok o urejenosti naselij in krajine in sklep o lokacijski preveritvi. PIA so splošni pravni akti in so, razen uredb o najustreznejši varianti, podlaga za graditev objektov v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, ter za dovoljevanje in izvajanje ne gradbenih posegov. Uredba o najustreznejši varianti je podlaga za podrobnejše načrtovanje in izdajo celovitega dovoljenja ter sprejetje uredbe o državnem prostorskem ureditvenem načrtu (50. člen ZUreP-3²¹).

2.2.1.2.1 Razmerja in uporaba prostorskih aktov ter razmejitev prostorskih ureditev

Prostorski akt se pripravi po postopku, ki ga določa ZUreP-3. PIA se spremeni in dopolni v skladu s postopkom, ki je določen za njegovo pripravo, razen če navedeni zakon ne določa drugače (51. člen ZUreP-3). Prostorski akti so medsebojno usklajeni, pri čemer se upoštevata njihova hierarhija in pravna narava.

Za načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena je pristojna občina, na območju katere leži načrtovana prostorska ureditev. Za načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena pa je pristojna država (52. člen ZUreP-3). Prostorske ureditve državnega pomena so na področju energetske infrastrukture, med drugim **HE z nazivno električno močjo najmanj 10 MW in ureditve za načrtovanje velikih vodnih zadrževalnikov z zmogljivostjo najmanj 1 mio m³ ter druge prostorske ureditve državnega pomena, če so potrebne za izvedbo ali delovanje navedene prostorske ureditve in se načrtujejo samostojno, na primer: odlagališča viškov zemeljskega, gradbenega in drugega materiala, območja za izvedbo omilitvenih in izravnalnih ukrepov v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.** Prostorske ureditve lokalnega pomena so, med drugim prostorske ureditve: neposredno namenjene opravljanju občinskih gospodarskih javnih služb, neposredno namenjene opravljanju lokalnih in državnih negospodarskih javnih služb, namenjene opravljanju gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, občinskega grajenega javnega dobra, druge prostorske ureditve, ki niso prostorske ureditve državnega pomena.

2.2.1.2.2 Državno prostorsko načrtovanje

Državno prostorsko načrtovanje poteka s sledečimi postopki (82. člen ZUreP-3):

- umeščanje in načrtovanje prostorske ureditve državnega pomena, ki se zaključi s sprejetjem **državnega prostorskega načrta (DPN) (postopek DPN)**,

17. Postopek pridobitve lokacijske informacije (LI) je dostopen na strani eUprava – lokacijska informacija

18. Primer spletne vloge za pridobitev informacije o možnosti priključitve proizvodne naprave je za elektrodistribucijsko podjetje Elektro Ljubljano dostopen na sledeči povezavi <https://mf.elektro-ljubljana.si/app/#/public/5a0edc229d5d-72ef00ad3c22/641d6e129b0c6e9f1b-3433cd>.

19. Primer Enotne vloge je za elektrodistribucijsko podjetje Elektro Ljubljano dostopen na sledeči povezavi <https://www.elektro-ljubljana.si/Enotna-vloga>.

20. Obrazci, vključno z vlogo za priključitev in uporabo distribucijskega sistema, so dostopni na spletni strani ELES – obrazci, <https://www.elektro-ljubljana.si/Enotna-vloga>.

21. Zakon o urejanju prostora (ZUreP-3) (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 23/24, 109/24, 25/25 – odl. US in 75/25)

- umeščanje, ki se zaključijo s sprejetjem **uredbe o najustreznejši varianti**, ter podrobnejše načrtovanje in dovoljevanje prostorske ureditve državnega pomena, ki se zaključijo z izdajo celovitega dovoljenja in sprejetjem **uredbe o državnem prostorskem ureditvenem načrtu (združen postopek)**;
- podrobnejše načrtovanje in dovoljevanje prostorske ureditve državnega pomena, ki se zaključijo z izdajo celovitega dovoljenja in sprejetjem **uredbe o državnem prostorskem ureditvenem načrtu (delni združen postopek)**.

Združen postopek ali delni združen postopek se izvede, če je **znan investitor**, ki namerava pridobiti eno **celovito dovoljenje**. Ne glede na to se ta postopka lahko izvedeta tudi, če namerava investitor pridobiti več celovitih dovoljenj, če gre za funkcionalno zaključeno celoto. V postopkih državnega prostorskega načrtovanja se izvedejo le dejanja in sprejmejo odločitve, ki v postopkih priprave regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije še niso bile izvedene ali sprejete smiselno tako, kot jih določa ta zakon za državno prostorsko načrtovanje. Če je bila najustreznejša varianta v postopku priprave regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije že izbrana, se lahko za tako varianto neposredno pripravi DPN. Če je taka varianta iz regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije, podlaga za izvedbo združenega postopka ali delnega združenega postopka, vlada pred izvedbo teh postopkov za to varianto sprejme uredbo o najustreznejši varianti ob smiselni uporabi petega odstavka 98. člena ZUreP-3. (82. člen ZUreP-3).

DPN določi načrtovano prostorsko ureditev, območje DPN, prostorske izvedbene pogoje (v nadaljevanju: PIP) za graditev in izvedbo drugih posegov v tem območju in usmeritve za določitev namenske rabe prostora v občinskih PIA. DPN določa tudi PIA občin, na katere neposredno vpliva ta uredba. V **uredbi o najustreznejši varianti** se določi zasnova načrtovane prostorske ureditve in njeno območje. Določijo se lahko tudi omejitve in dopustni posegi v tem območju, če so potrebni, ter PIA občin, na katere neposredno vpliva s tem. S **celovitim dovoljenjem** se dovoli gradnja načrtovanih prostorskih ureditev. Če je treba v **združenem postopku ali delnem združenem postopku izvesti tudi PVO**, se s **celovitim dovoljenjem odloči tudi o ustreznosti vplivov posega na okolje**. **Državni prostorski ureditveni načrt** določa varovano območje prostorske ureditve državnega pomena, za katero je izdano celovito dovoljenje, usmeritve za določitev namenske rabe prostora v občinskih PIA in PIP za urejanje te prostorske ureditve državnega pomena oziroma za izvedbo drugih posegov v prostor v tem območju. Državni prostorski ureditveni načrt določa tudi PIA občin, na katere ta uredba neposredno vpliva (83. člen ZUreP-3).

Za DPN in uredbo o najustreznejši varianti se izvede celovita presoja vplivov na okolje (v nadaljevanju: **CPVO**). Obseg in vsebina okoljskega poročila se prilagodita načrtovanim prostorskim ureditvam. Ne glede na to pa CPVO v postopku DPN ali združenem postopku ni treba izvesti, če pripravljavec o tem pridobi mnenje ministrstva, pristojnega za CPVO (84. člen ZUreP-3).

Postopek DPN	Združen postopek	Delni združen postopek (1. in 2. alineja 1. odst. 110. člena)	Delni združen postopek (3. in 4. alineja 1. odst. 110. člena)
POBUDA (resorni minister)	POBUDA (resorni minister)	* Če sprejeta uredba o najustreznejši varianti ali če sprejet DPN (manjše spremembe projekta glede na DPN)	* Lokacijsko določena v zakonu, razvojnem dokumentu države ali razširitev/dograditev PUDP določena v razvojnem dokumentu države
SKLEP O PRIPRAVI (vlada)	SKLEP O PRIPRAVI (vlada)		POBUDA (investitor ali resorni minister)
ŠTUDIJA VARIANT, OKOLJSKO POROČILO IN PREDLOG NAJUSTREZNEJŠE VARIANTE	ŠTUDIJA VARIANT, OKOLJSKO POROČILO IN PREDLOG NAJUSTREZNEJŠE VARIANTE		UREDBA O NAJUSTREZNEJŠI VARIANTI
DPN	UREDBA O NAJUSTREZNEJŠI VARIANTI	POBUDA (investitor ali resorni minister)	SKLEP O PRIPRAVI (minister)
DOKUMENTACIJA (DGD, PVO)	DOKUMENTACIJA (DGD, DPUN, PVO)	DOKUMENTACIJA (DGD, DPUN, PVO)	DOKUMENTACIJA (DGD, DPUN, PVO)
VLOGA ZA INTEGRALNO/GRADBENO DOVOLJENJE	VLOGA ZA CELOVITO DOVOLJENJE	VLOGA ZA CELOVITO DOVOLJENJE	VLOGA ZA CELOVITO DOVOLJENJE
IZDAJA INTEGRALNEGA/GRADBENEGA DOVOLJENJA	IZDAJA CELOVITEGA DOVOLJENJA IN SPREJEM DPUN	IZDAJA CELOVITEGA DOVOLJENJA IN SPREJEM DPUN	IZDAJA CELOVITEGA DOVOLJENJA IN SPREJEM DPUN

LEGENDA:

	ZUreP-3
	GZ

SLIKA 1

Postopki državnega prostorskega načrtovanja po ZUreP-3 (vir: MNVP, 2023²²).

2.2.1.2.3 Občinsko prostorsko načrtovanje

Z **občinskim prostorskim načrtom** (v nadaljevanju: **OPN**) se načrtujejo prostorske ureditve lokalnega pomena in določajo namenska raba prostora in PIP za umestitev načrtovanih posegov v prostor. OPN je torej podlaga za izdajo GD v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, in določa pogoje za druge posege v prostor, razen na območjih, kjer je z OPN predvidena izdelava **občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN)**. Za OPN se izvede **CPVO**. Ne glede na navedeno, CPVO ni treba izvesti v postopku priprave sprememb in dopolnitev OPN, če občina o tem pridobi mnenje ministrstva, pristojnega za CPVO (118. člen ZUreP-3).

Občinski podrobni prostorski načrt (v nadaljevanju: **OPPN**) je prostorski akt, s katerim se podrobneje načrtuje prostorske ureditve. OPPN se pripravi za območja, za katera je z OPN predvidena njegova priprava, lahko pa tudi v območjih, kjer z OPN ni predviden, če se za to pokaže potreba ali pobuda po tem, ko je bil sprejet OPN. Občina lahko z OPPN spremeni na delu ali celotnem območju urejanja tudi namensko rabo prostora in PIP brez poprejšnje spremembe OPN, če izpolnjuje pogoje, kot jih določa zakon. **Za OPPN se CPVO ne izvede**. Občina vedno pridobi mnenje ZVRSN, o verjetno pomembnih vplivih na varovana območja in o obveznosti izvedbe presoje sprejemljivosti na varovana območja. ZVRSN izda mnenje v 30 dneh od prejema zaprosila. To mnenje je zavezujoče in se skupaj s sklepom o pripravi OPPN objavi v prostorskem informacijskem sistemu. **Ne glede na navedeno, občina izvede CPVO za OPPN**, če: če je treba izvesti presojo sprejemljivosti na varovana območja, če je treba izvesti presojo na svetovno kulturno dediščino v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine; ki se pripravlja na podlagi občinskih prostorskih strateških aktov, sprejetih na podlagi ZUN in Zakona o urejanju prostora (ZUreP), s spremembo namenske rabe prostora na podlagi 130., 131. ali 131.a člena ZUreP-3, če gre za spremembo območja osnovne namenske rabe prostora, ali v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kmetijskih zemljišč. Prav tako se v postopku priprave OPPN izvede CPVO, če občina presodi, da se z OPPN načrtujejo prostorske ureditve, ki niso bile celovito presojane že pri pripravi OPN, in gre za take ureditve: ki bi bile poseg v okolje, za katerega je treba izvesti PVO, v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja ali ki bi lahko pomembneje vplivale na okolje (128. člen ZUreP-3).

22. MNVP. (20. 3. 2024). Postopki državnega prostorskega načrtovanja po ZUreP-3. Dostopno na: <https://pis.eпростor.gov.si/pis/urejanje-prostora/prostorski-izvedbeni-akti/drzavno-prostorsko-načrtovanje>

Za načrtovanje prostorskih ureditev, namenjenih za postavitve in delovanje PN za izkoriščanje OVE vključno z objekti in napravami energetske infrastrukture, ki so potrebne za povezavo PN z distribucijskim sistemom ali z napravami za shranjevanje energije, se lahko sprejme OPPN, s katerim se lahko spremeni tudi namenska raba prostora, določena z OPN. Prostorske ureditve in sprememba namenske rabe prostora, se lahko načrtujejo z OPPN, če: so v skladu z LEK, so v skladu z javnim interesom in cilji prostorskega razvoja občine, niso v nasprotju z usmeritvami iz Strategije, akcijskega programa za izvajanje Strategije, RPN oziroma OPN, niso v nasprotju s pravnimi režimi in sprejetimi državnimi prostorskimi izvedbenimi akti. Za načrtovanje prostorskih ureditev se prednostno uporabijo razvrednotena območja. Če se umestitev PN za izkoriščanje OVE načrtuje zunaj ureditvenih območij naselij mora biti za OPPN kot obvezna strokovna podlaga izdelana krajinska zasnova (131. člen ZUreP-3).

Sočasno s postopkom priprave ciljne spremembe OPN, postopkom OPPN ali lokacijske preveritve se lahko z mnenjedajalci obravnava in uskladi tudi DGD, izdelana v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, če se ne spreminja osnovna namenska raba prostora, ne gre za poseg za katerega je treba izvesti PP oziroma PVO in pridobiti OVS v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja oziroma izdajo integralnega GD in občina presodi, da je sočasna obravnava primerna z vidika urejanja prostora v občini. Sočasna obravnava se izvede na pobudo investitorja, ki zagotovi osnutek PIA in DGD. Pobuda z osnutkom PIA in DGD se vložijo pri občini, v kateri je nepremičnina (142.a in 142.b člen ZUreP-3).

2.2.1.3 Posebnosti umeščanja HE v prostor – regulativni peskovnik

Za preizkušanje novih in naprednih tehnologij, proizvodov ali pristopov na področju proizvodnje EE z izrabo OVE in njenega shranjevanja, ali za drugačen način uporabe obstoječih, lahko vlada pod pogoji iz 29. člena ZUNPEOVE odobri odstop od posameznih določb predpisov s področja energetike, prostora, graditve, rudarstva, varstva okolja, ohranjanja narave, upravljanja z vodami, varstva kulturne dediščine ter postavitve, obratovanja in priključevanja naprav za proizvodnjo električne energije, ki onemogočajo ali otežujejo izvedbo projekta. Regulativni peskovnik se lahko odobri za obdobje, ki omogoča preizkus novih in naprednih tehnologij, proizvodov in pristopov ali drugih načinov uporabe obstoječih, a najdlje za obdobje 5 let, vendar se lahko še podaljša za največ 2 leti v primeru, če se med izvajanjem ugotovi, da je iz opravičenih razlogov treba podaljšati obdobje preizkušanja in se lahko kljub podaljšanju to razveljavi v primeru neizvajanja oziroma nepravilnega izvajanja regulativnega peskovnika, ki ga nadzoruje ministrstvo, pristojno za energijo.

Vlada RS z odločbo odobri regulativni peskovnik, če so izpolnjeni pogoji:

- predlagani projekt je v javno korist, saj lahko pomembno prispeva k razvoju proizvodnje EE z izrabo OVE ali njenega shranjevanja,
- odobritev regulativnega peskovnika in izvedba projekta nista v nasprotju s predpisi EU in
- če je javna korist iz 1. alineje večja od teže posega v določbo predpisa iz prejšnjega odstavka, od katere se odstopa, pri čemer se pri presoji upoštevajo varstveni cilji, ki jih zasleduje ta določba.

Odločba se razveljavi v primeru neizvajanja ali nepravilnega izvajanja regulativnega peskovnika.

2.2.1.4 Izdelava projektne dokumentacije

Projektna in druga dokumentacija ali njeni posamezni deli so namenjeni pridobitvi pogojev, mnenj, GD, prijavi začetka gradnje, izvedbi gradnje, pridobitvi UD in evidentiranju ter uporabi objekta. Glede na namen uporabe se projektna dokumentacija med drugim razvršča na:

- projektno dokumentacijo za pridobitev projektnih in drugih pogojev (DPP),
- projektno dokumentacijo za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja (DGD),
- projektno dokumentacijo za izvedbo gradnje (PZI),
- projektno dokumentacijo izvedenih del (PID), kar je podrobneje obravnavano v nadaljevanju gradiva.

2.2.1.4.1 Projektna dokumentacija za pridobitev projektnih in drugih pogojev (DPP) ter pridobitev projektnih in drugih pogojev

DPP je namenjena pridobitvi projektnih in drugih pogojev ter vsebuje tiste podatke, na podlagi katerih lahko mnenjedajalec predloži ustrezne podatke v skladu s svojimi pristojnostmi ter določi pogoje za izdelavo dokumentacije za²³:

- izvedbo gradnje,
- izvajanje gradnje,
- izdelavo projektne dokumentacije izvedenih del,
- uporabo in vzdrževanje objekta.

Če tako določa poseben predpis (lokacija se nahaja na območju, kjer je predpisan pravni režim varstva, za primere HE so določene zahteve na primer navedene tudi v ZV-1²⁴), je pridobitev projektnih pogojev obvezna. Projektne in drugi pogoji niso upravni akti. Projektne pogoje, ki jih izdajo mnenjedajalci oziroma nosilci urejanja prostora²⁵, mora investitor pridobiti pred pričetkom gradnje ali rekonstrukcije objekta. S pridobitvijo projektnih pogojev se pridobijo potrebni podatki za izdelavo projekta oz. priključka (tj. mesto priključitve, vrsta priključnega voda itd.) in pogoji za gradnjo in umestitev HE v bližini obstoječih elektroenergetskih vodov ali naprav ter na varstvenih, varovalnih, zavarovanih ter drugih območjih, na katerih je zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine predpisan pravni režim varstva (npr. lokacija umestitve, način umestitve itd.).

Pristojni mnenjedajalci zagotovijo dostop do informacij, pomembnih za pripravo projektne in druge dokumentacije z njihovega področja, na spletnih straneh, na centraliziran in enostavno dostopen način v prostorskem informacijskem sistemu v skladu z zakonom, ki ureja prostor. Investitor do njih dostopa preko enotne vstopne točke prostorskega informacijskega sistema²⁶.

Mnenjedajalec izda projektne in druge pogoje v 15 dneh od prejema zahteve za izdajo projektne in drugih pogojev, razen, če je v posebnem zakonu določen daljši rok, vendar ne več kot 30 dni od prejema zahteve za izdajo projektne in drugih pogojev. Ne glede na navedeno, mnenjedajalcu ni treba izdati projektne in drugih pogojev, če so podatki za pogoje za izdelavo DGD, za izvajanje gradnje in uporabo objekta (projektne in drugi pogoji), enaki javno objavljenim informacijam v skladu s prejšnjim odstavkom, pri čemer mnenjedajalec investitorja obvesti o mestu objave teh informacij²⁶. **Stroškov postopka ni.**

23. Pravilnik o projektne in drugi dokumentaciji ter obrazcih o graditvi objektov, 4. člen; 1. odstavek.

24. Zakon o vodah (ZV-1) (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdri-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US)

25. Seznam državnih nosilcev urejanja prostora je dostopen na https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Prostor-pomembni-dokumenti/nabor_drzavnih_nosilcev_urejanja_prostora.pdf, na lokaciji pa je treba preveriti tudi lokalne nosilce urejanja prostora.

26. 1. odstavek 42. člena GD-1, 4. odstavek 42. člena v delu, ki se nanaša na možnost, da mnenjedajalcu ni treba izdelati projektne in drugih pogojev, ter 2. odstavek 43. člena GD-1 v delu, ki se nanaša na evidentiranost pristojnosti mnenjedajalca v zbirki območij pristojnosti v prostorskem informacijskem sistemu v skladu z zakonom, ki ureja prostor, se začnejo uporabljati tri leta po uveljavitvi GD-1.

2.2.1.5 Pridobitev soglasja za priključitev (SZP) HE na javno elektroenergetsko omrežje

Postopek za priključitev na javno elektroenergetsko omrežje se razlikuje glede na to, ali se na omrežje priključuje HE, za katero je potrebno pridobiti GD, ali pa gre za HE za samooskrbo, ki je priključena na interno omrežje stavbe. Četudi v zadnjem primeru ni potrebno pridobiti GD, je potrebno pridobiti **SZP**. Vlogo lahko poda investitor, lastnik obstoječega merilnega mesta ali pooblaščenec. Pri HE za samooskrbo vlagatelj pri elektrodistribucijskem operaterju pridobi **ново SZP v primeru novega merilnega mesta** oziroma zaprosi za **spremembo SZP v primeru obstoječega merilnega mesta**.

SZP je odločba, ki se izda po ZUP²⁷ ter podrobno opredeljuje kdo je imetnik soglasja, točno lokacijo namestitve HE, priključno moč oddaje v distribucijski sistem, podatke o prevzemno predajnem mestu (tehnične pogoje/zahteve za priklop, način/vrsto odjema EE itd.). SZP izda pristojni elektrodistribucijski operater na podlagi prejete popolne enotne vloge za izdajo SZP za HE/naprave za individualno samooskrbo/naprave za skupnostno samooskrbo ter predpisanih prilog (odvisno glede na moč in vrsto HE). V kolikor oddaja vlogo pooblaščenec, je potrebno priložiti tudi pooblastilo.

SZP se izda, če so za to dane elektroenergetske in tehnične možnosti. Predpiše se točka priključitve, lokacija prevzemno-predajnega mesta in tehnične pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, da bo mogoča priključitev objekta na distribucijsko omrežje.

2.2.1.6 Projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja (DGD)

Na podlagi pridobljenih projektnih pogojev investitor oz. pooblaščenca projektantska organizacija (v nadaljevanju: projektant) izdelava **projektno dokumentacijo za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja (DGD)**²⁸ in v nadaljevanju projektno dokumentacijo za izvedbo gradnje (PZI).

DGD je namenjena pridobitvi mnenj in GD ter vsebuje podatke, na podlagi katerih pristojni mnenjedajalci ocenijo skladnost dokumentacije s predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj. Na tej osnovi se določijo pogoji za izdelavo projektne dokumentacije za izvedbo gradnje, izvajanje gradnje, izdelavo dokumentacije izvedenih del ter uporabo objekta, upravni organ pa odloči o izpolnjevanju pogojev za izdajo GD.

S to dokumentacijo se načrtuje izpolnjevanje bistvenih zahtev, ki so ključne za vpliv nameravane gradnje na prostor in sosednje objekte. Projektna dokumentacija se izdelava kot zbirni prikaz, ki vključuje obrazce, tehnično poročilo ter lokacijske in tehnične prikaze.

2.2.1.7 Postopki pridobivanja mnenj ali soglasij s strani mnenjedajalcev o sprejemljivosti nameravanega posega

Investitor pred vložitvijo zahteve za izdajo GD pridobi **mnenja pristojnih mnenjedajalcev**. Za posege, za katere ni predpisano GD, je, v kolikor je to skladno s predpisi zahtevano, treba pridobiti ustrezna **soglasja pristojnih mnenjedajalcev**. Mnenje se pridobi, če je nameravana gradnja takšna, da je zanjo v skladu s predpisi treba pridobiti mnenje pristojnega mnenjedajalca in je pristojnost mnenjedajalca evidentirana v zbirki območij pristojnosti v prostorskem informacijskem sistemu v skladu z zakonom, ki ureja prostor²⁹. Za objekt, za katerega je za

30. Vodna pravica, podeljena z vodnim dovoljenjem, preneha: če imetnik ni začel z rabo vode v roku, določenem v dovoljenju, ali v roku 2 let od njegove dokončnosti ni pridobil dovoljenja za poseg v prostor in graditev objektov, ali dve zaporedni leti ne izvaja vodne pravice; ko izteče rok, za katerega je bilo vodno dovoljenje izdano, če se ne podaljša; če se imetnik odpove pridobljeni vodni pravici; v primeru odvzema; s smrtjo fizične osebe, če v 1 letu po smrti fizične osebe ni bil podan predlog iz prvega odstavka 121.a člena ZV-1, ali prenehanjem pravne osebe.

31. Vodno dovoljenje ali koncesijo se podeli proti plačilu (plačilo za vodno pravico). Obveznost plačila za vodno pravico nastopi z dnem začetka izvajanja vodne pravice, njen imetnik pa ga mora plačati na način in v roku, ki ga določi organ, ki jo je podelil. Imetnik vodne pravice je za rabo vode, naplavin ali vodnih zemljišč v lasti države dolžan plačevati tudi vodno povračilo, sorazmerno obsegu vodne pravice. Če je za izvajanje vodne pravice potreben poseg v prostor, nastopi obveznost plačila vodnega povračila z dnem izdaje UD, v drugih primerih pa z dnem dokončnosti vodnega dovoljenja ali sklenitve koncesijske pogodbe.

32. Koncesijo v imenu koncedenta podeljuje Vlada RS skladno z določbami ZV-1. Koncesijski akt se lahko izda na podlagi določb zakona, ki ureja koncesijo na naravnih dobrinah, če iz načrta upravljanja z vodami izhaja, da količina in kakovost vodnega dobra ali naplavin dovoljeta nameravano rabo, ta pa je skladna z načelom trajnostne rabe voda. Koncesijski akt se izda v skladu z merili in pogoji, določenimi s predpisom vlade in z načrti upravljanja z vodami. Če je za rabo treba pridobiti dovoljenje za poseg v prostor skladno s predpisi s področja urejanja prostora in graditve objektov, je podlaga za izdajo koncesijskega akta tudi prostorski akt države ali lokalne skupnosti. Pravna ali fizična oseba lahko pri vladi vložijo pobudo za izdajo koncesijskega akta. Vlada v 3 mesecih od prejetja pobude obvesti pobudnika o tem, ali bo začela s postopkom za izdajo koncesijskega akta. Koncesija se podeli z odločbo o izboru na podlagi javnega razpisa. Pred sklenitvijo koncesijske pogodbe ni mogoče začeti izvajati vodne pravice. Koncesija se lahko spremeni s spremembo koncesijskega akta ali s spremembo koncesijske pogodbe. Koncesija preneha: zaradi prenehanja dejavnosti fizične osebe in prenehanja pravne osebe, če koncesija ni bila prenesena na drugega koncesionarja; če je bila koncesionarju izdana odločba sodišča ali drugega državnega organa, s katero mu je bilo pravomočno prepovedano opravljati dejavnost, za katero je bila koncesija podeljena; s prenehanjem koncesijske pogodbe; z odvzemom koncesije; z dokončnostjo odločbe, na podlagi katere je bil izveden prenos koncesije.

izdajo GD pristojno ministrstvo in je predviden na območju, za katero je sprejet državni prostorski izvedbeni akt, se mnenje ministrstva, pristojnega za prostor, ne pridobi, temveč se o tem odloči v postopku izdaje GD.

V mnenju se mnenjedajalec opredeli glede skladnosti DGD s predpisi iz svoje pristojnosti. Mnenje mora jasno izražati stališča mnenjedajalca in mora biti strokovno in pravno utemeljeno ter obrazloženo. V mnenje se lahko vključijo tudi podatki oziroma pogoji za izvedbo gradnje in uporabo objekta.

Mnenjedajalec mora mnenje podati v 30 dneh od prejema zahteve za izdajo mnenja. Rok za izdajo mnenja se lahko podaljša na zahtevo investitorja.

Če se DGD spremeni tako, da to lahko vpliva na izdana mnenja, mora projektant s spremembo seznaniti posamezne mnenjedajalce in po potrebi pridobiti njihova nova mnenja v delu, v katerem se je projektna rešitev spremenila, spremembe pa morajo biti opisane v dokumentaciji.

Na podlagi DGD pristojni mnenjedajalci (v kolikor je to potrebno in se načrtovani poseg nahaja na varstvenih, varovanih, zavarovanih ter drugih območjih, na katerih je zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov, kulturne dediščine idr. predpisan pravni režim varstva) ocenijo skladnost dokumentacije s predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj. Mednje se na primer uvrščajo:

- vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda (za vse HE obvezno skladno z ZV-1),
- vodno dovoljenje^{30,31} (obvezna pridobitev ali podaljšanje vodnega dovoljenja za proizvodnjo EE v HE z instalirano močjo, manjšo od 10 MW (MHE)) se izda, če je nameravana raba skladna z merili in pogoji za podelitev vodne pravice ter načrti z vodami in če nameravana raba ne zmanjšuje, omejuje ali onemogoča izvajanja obstoječih vodnih pravic ali obstoječih opravičencev do evidentirane posebne rabe vode drugih opravičencev. Vodno dovoljenje se izda za določen čas, vendar največ za 30 let z možnostjo podaljšanja, če so izpolnjeni vsi pogoji, ki so ob izteku dovoljenja predpisani za njegovo pridobitev ob uporabi določb od 129. in 131. člena ZV-1),
- koncesijo (obvezna pridobitev ali podaljšanje koncesije za proizvodnjo EE v HE z instalirano močjo, enako ali večjo od 10 MW) lahko pridobi fizična ali pravna oseba, ki izpolnjuje predpisane pogoje in se podeljuje za določen čas, vendar ne več kot za 50 let z možnostjo podaljšanja, če so izpolnjeni vsi pogoji, ki so ob izteku koncesije^{32,31} predpisani za njeno pridobitev,
- kulturnovarstveno soglasje in mnenje,
- naravovarstveno soglasje in mnenje,
- mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca, če je gradnja v varovalnem pasu cestne infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne železniške infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne plinovodne infrastrukture / v varovalnem pasu elektroenergetske infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne vodovodne infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne kanalizacijske infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne elektronske komunikacijske infrastrukture,
- mnenje in soglasje za gradnjo z vidika varovanja letališč,
- mnenje in soglasje za gradnjo z vidika varovanja žičnic,
- mnenje in soglasje nosilca rudarske pravice za izkoriščanje na območjih meja rudniškega prostora,
- mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca pri vseh posegih v kmetijska zemljišča,
- mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor.

27. Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZUOPDVE in 3/22 – ZDeb)

28. Več informacij in priloge so dostopne v: [Pravilniku o projektni in drugi dokumentaciji ter obrazcih pri graditvi objektov](#).

29. 1. odstavek 42. člena GD-1, 4. odstavek 42. člena v delu, ki se nanaša na možnost, da mnenjedajalcu ni treba izdelati projektnih in drugih pogojev, ter 2. odstavek 43. člena GD-1 v delu, ki se nanaša na evidentiranost pristojnosti mnenjedajalca v zbirki območij pristojnosti v prostorskem informacijskem sistemu v skladu z zakonom, ki ureja prostor, se začnejo uporabljati tri leta po uveljavitvi GD-1.

V postopku izdaje GD je upravni organ vezan na mnenje pristojnega mnenjedajalca, če izpolnjuje zahteve iz 4. odstavka 43. člena GD-1. Če mnenje ne izpolnjuje teh zahtev, upravni organ zahteva dopolnitev takšnega mnenja. V primeru neuspešne dopolnitve mnenja upravni organ odloči s pomočjo mnenja pristojnega organa za nadzor nad mnenjedajalcem ali, ko je mnenjedajalec občina, s pomočjo mnenja župana v skladu s predpisi, ki urejajo lokalno samoupravo, ali s pomočjo izvedenca ali pa odloči upravni organ sam.

V primeru dveh ali več neusklajenih mnenj različnih mnenjedajalcev upravni organ razpiše ustno obravnavo z namenom uskladitve mnenj. V primeru neuspešne uskladitve mnenj upravni organ odloči na način iz prejšnjega odstavka.

Če mnenje k zahtevi za izdajo GD ni bilo priloženo in investitor izkaže, da ni bilo dano v roku, upravni organ v 5 dneh od vložitve zahteve za izdajo GD pozove mnenjedajalca, da v 15 dneh od prejema poziva poda mnenje. Upravni organ v pozivu mnenjedajalca opozori, da se bo, če mnenja ne bo podal v predpisanem roku, štelo, da je pristojni mnenjedajalec mnenje v skladu s 4. odstavkom 43. člena GD-1 dal in s tem potrdil skladnost DGD s predpisi iz svoje pristojnosti. Upravni organ s tem pozivom istočasno seznaniti tudi organ, pristojen za nadzor nad mnenjedajalcem, ali v primeru, ko je mnenjedajalec občina, župana v skladu s predpisi, ki urejajo lokalno samoupravo.

Določbe prejšnjega odstavka se ne uporabljajo za mnenja, ki se izdajajo na zahtevo upravnega organa v postopku izdaje integralnega GD v skladu s 65. členom GD-1.

2.2.1.8 Celovita presoja vplivov na okolje (CPVO)

CPVO se izvaja v **postopku sprejemanja ali spreminjanja programov ali planov** (glej poglavje 2.2.1.2) ter predstavlja pomembno orodje za vključevanje okoljskih vidikov v pripravljanje in sprejemanje načrtov in programov, ki bodo verjetno imeli znatne vplive na okolje. V postopku CPVO je osrednji namen preprečiti ali zmanjšati škodljive vplive načrtovanih dejavnosti na okolje in njihove posledice. Izvaja se v okviru **priprave prostorskih aktov ter drugih planov in programov**, med drugim s področij upravljanja z vodami, energetike idr., ki jih na podlagi zakona sprejmejo državni organi ali občine in, ki predstavljajo okvir za prihodnje soglasje za izvedbo določenih projektov oziroma posegov. V postopku s svojimi mnenji sodelujejo pristojna ministrstva in organizacije, vsebinsko pristojna za posamezna področja (vidike) okoljske presoje (biotsko raznovrstnost, prebivalstvo, zdravje ljudi, živalstvo, rastlinstvo, tla, vodo, zrak, podnebne dejavnike, materialne dobrine, kulturno dediščino, krajino, medsebojna razmerja omenjenih dejavnikov).

Postopek CPVO vodi ministrstvo, pristojno za okolje (MOPE). Postopek se začne na podlagi vloge državnega organa ali občine, ki pripravlja plan, program ali njegovo spremembo. MOPE v postopku ugotovi ali je za plan potrebno izvesti CPVO in o tem izda odločbo. **Postopek CPVO je potrebno izvesti v primeru če:**

- se s planom določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je potrebno izvesti PVO po predpisih s področja varstva okolja (pri tem je potrebno upoštevati določbe 89. člena ZVO-2 in določbe Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (v nadaljevanju: Uredba o PVO)³³),
- je za plan zahtevana presoja sprejemljivosti na varovana območja narave po predpisih s področja ohranjanja narave (med varovana območja štejemo zavarovana območja ter posebna varstvena območja in potencialna posebna ohranitvena območja – območja Nature 2000 z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000)³⁴),
- ministrstvo oceni, da bi izvedba plana lahko pomembneje vplivala na okolje (pri tem upošteva

33. Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2)

34. Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18)

merila za ocenjevanje pomembnejših vplivov, ki jih določa Uredba o merilih ocenjevanja verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku CPVO³⁵).

V kolikor je za plan potrebno izvesti CPVO, mora državni organ ali občina, ki plan pripravlja, zagotoviti izdelavo **okoljskega poročila**, v katerem so opisani in ovrednoteni vplivi plana na okolje. Podani so tudi predlogi in ocena omilitvenih ukrepov, ki so vključeni v plan, in s katerimi se preprečujejo ali zmanjšujejo škodljivi vplivi plana na okolje. Ustreznost okoljskega poročila preveri MOPE in o tem izda mnenje.

V okviru postopka CPVO MOPE ugotavlja tudi, ali je na varovanih območjih narave treba izvesti tudi **presojo sprejemljivosti plana po predpisih s področja ohranjanja narave**. Presajo sprejemljivosti je treba izvesti za plan, ki bi lahko pomembno vplival na varovano območje sam po sebi ali v povezavi z drugimi plani. V primeru, da je za plan treba izvesti presojo sprejemljivosti, je sestavni del okoljskega poročila tudi **dodatek za presojo sprejemljivosti**.

2.2.1.9 Predhodni postopek (PP)

Poseg v okolje, za katerega se izvede PP, je poseg v okolje, za katerega se lahko pričakuje, da ima zaradi svojih bistvenih lastnosti pomembne vplive na okolje. Vrste posegov v okolje, za katere se izvede PP, so navedene v prilogi 1 Uredbe o PVO³⁶. V navedeni uredbi so tako določene vrste posegov, za katere bo moral nosilec nameravanega posega v okolje od ministrstva zahtevati, da v PP ugotovi, ali je za nameravani poseg v okolje treba izvesti PVO in pridobiti OVS. Izvede se za posege v okolje, pri katerih se zaradi značilnosti nameravanega posega ali njihove lokacije lahko pričakujejo pomembni vplivi na okolje. Ministrstvo, pristojno za okolje, v PP v skladu z ZVO-2³⁷ odloči, ali je treba PVO izvesti. V primeru, da je PVO potreben mora investitor že k vlogi za izdajo GD priložiti Poročilo o vplivih na okolje. Vlogo za predhodno presojo vpliva na okolje se lahko vložijo elektronsko preko portala SPOT ali fizično na ministrstvo, pristojno za okolje (MOPE), kjer je potrebno priložiti ustrezne izpolnjene priloge in plačati stroške³⁸.

PP je postopek predhodne presoje, v katerem se ugotovi, ali bo treba za posamezen poseg izvesti PVO in pridobiti OVS. **Postopek PP je obvezen za HE nazivne moči vsaj 0,5 MW oziroma, če je HE povezana z izvedbo posega - drugi jezovi in objekti za zadrževanje ali trajno zagotavljanje rezerv vode, kjer nova ali dodatna količina zadržane ali uskladiščene vode presega 1 mio m³.**

Če je za **vključitev HE v elektroenergetski sistem potrebna okrepitev obstoječega prenosnega ali distribucijskega omrežja**, za katero je treba izvesti PP po zakonu, ki ureja varstvo okolja, se v PP presoja omeji na morebitni vpliv, ki izhaja iz spremembe ali razširitve v primerjavi z obstoječim omrežjem (28. člen ZUNPEOVE).

2.2.1.10 Presoja vplivov na okolje (PVO)

Pred začetkom izvajanja posega, ki lahko pomembno vpliva na okolje, je treba izvesti **PVO in pridobiti okoljevarstveno soglasje** (v nadaljevanju: OVS). Za določene vrste posegov v okolje, ki jih določa Uredba o PVO je namreč zaradi njihove velikosti, obsega, lokacije ali drugih značilnosti, ki lahko vplivajo na okolje, PVO obvezna.

35. Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 9/09 in 44/22 – ZVO-2)

36. Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2)

37. Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE, 23/24, 21/25 – ZOPVOOV in 56/25 – PoZ)

38. Več informacij o vlogi za predhodni postopek (PP) je dostopno na <https://spot.gov.si/sl/dejavnosti-in-poklici/dovoljenja/predhodna-presoja-vpliva-na-okolje-predhodni-postopek/>.

Če je objekt, za katerega je predpisana pridobitev GD, objekt z vplivi na okolje, se postopek izdaje GD in postopek PVO, združita (integralni postopek), GD pa izda MNVP. MOPE je v integralnem postopku mnenjedajalec. Investitor mora **zahtevati za izdajo GD priložiti Poročilo o vplivih na okolje in DGD**. V postopku sodelujejo stranski udeleženci in zainteresirana javnost. V kolikor gre za poseg, ki je hkrati tudi poseg na varovanem območju po predpisih o ohranjanju narave ali bi na to območje lahko vplival, mora nosilec nameravanega posega k vlogi priložiti tudi **dodatek za presojo sprejemljivosti**, pripravljen v skladu s predpisi, ki urejajo presojo sprejemljivosti izvedbe planov in posegov na varovana območja. Za posege v okolje, ko ne gre za gradnjo in ni treba pridobiti GD, je za izdajo OVS pristojno MOPE, Direktorat za okolje. Izdajo OVS za posege v okolje, ki niso gradnja in ne potrebujejo GD, ureja ZVO-2, za posege, za katere je potrebno GD, pa se uporabljajo določila GZ-1, ki urejajo izdajo **integralnega gradbenega dovoljenja**.

Postopek za izdajo OVS, za posege, ki niso gradnja, se na MOPE, Direktoratu za okolje, začne na zahtevo nosilca nameravanega posega, ki zanj zaprosi z vlogo, kateri morata biti priložena poročila o vplivih na okolje in projekt za izvedbo posega v okolje, izdelan skladno s predpisi, ki urejajo posamezno vrsto posegov v okolje. V kolikor gre za poseg, ki je hkrati tudi poseg na varovanem območju po predpisih o ohranjanju narave ali bi na to območje lahko vplival, mora nosilec nameravanega posega k vlogi priložiti tudi dodatek za presojo sprejemljivosti, pripravljen v skladu z določili Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja. V takem primeru se z izdajo OVS šteje, da je izdano tudi naravovarstveno soglasje. Poročilo o vplivih na okolje mora biti izdelano v skladu z Uredbo o vsebini poročila o vplivih nameravanega posega na okolje in načinu njegove priprave³⁹.

V postopku PVO se skladno z Uredbo o PVO⁴⁰ ugotovijo in ocenijo dolgoročni, kratkoročni, posredni ali neposredni **vplivi nameravanega posega** na človeka, tla, vodo, zrak, biotsko raznovrstnost in naravne vrednote, podnebje in krajino, pa tudi na človekovo nepremično premoženje in kulturno dediščino, ter njihova medsebojna razmerja. Postopek PVO se izvede na podlagi poročila o vplivih na okolje in je podlaga za izdajo OVS.

V postopku PVO je urejen tudi položaj tako imenovane zainteresirane javnosti in nevladnih organizacij, ki imajo položaj stranskega udeleženca v postopku. Ministrstvo, v okviru postopka PVO, pozove občino, na območju katere bo izveden nameravani poseg, da se opredeli glede skladnosti z občinskimi PIA, prav tako pa pozove ministrstva in organizacije⁴¹, ki so glede na nameravani poseg pristojne za posamezne zadeve varstva okolja, naravo ali varstvo ali rabo naravnih dobrin, za varstvo kulturne dediščine ali varstvo zdravja ljudi, da se opredelijo, ali je: nameravani poseg v okolje v delu, ki se nanaša na pristojnost mnenjedajalca, sprejemljiv, nameravani poseg v okolje sprejemljiv z vidika njihove pristojnosti pod pogojem, da nosilec posega projekt iz 93. člena ZVO-2 ali poročilo o vplivih na okolje iz 94. člena ZVO-2 dopolni z dodatnimi ukrepi za preprečitev in odpravo ali zmanjšanje ali izravnavo pomembnejših škodljivih vplivov na okolje ali z dodatnimi ali podrobnejšimi informacijami, nameravani poseg v okolje z vidika njihove pristojnosti ni sprejemljiv. Rok za izdajo mnenja je 21 dni. Po končani javni razgrnitvi in javni obravnavi MOPE, izda **odločbo o (ne)izdaji OVS**. V odločbi navede tudi, kako se je pri odločitvi upoštevalo mnenja in pripombe zainteresirane javnosti, mnenja mnenjedajalcev, odgovore in pojasnila nosilca nameravanega posega in mnenje in pripombe države članice, pridobljene na podlagi 90. člena ZVO-2. **OVS preneha veljati, če nosilec posega v petih letih od njegove pravnomočnosti ne začne izvajati posega v okolje**. Če nosilec nameravanega posega v okolje v roku ne začne izvajati posega, lahko tri mesece pred iztekom veljavnosti zahteva njegovo podaljšanje.

39. Uredba o vsebini poročila o vplivih nameravanega posega na okolje in načinu njegove priprave (Uradni list RS, št. 36/09, 40/17 in 44/22 – ZVO-2)

40. Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2).

41. Seznam državnih nosilcev urejanja prostora je dostopen na https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Prostor-pomembni-dokumenti/nabor_drzavnih_nosilcev_urejanja_prostora.pdf, na lokaciji pa je treba preveriti tudi lokalne nosilce urejanja prostora.

PVO se izvede za posege, ki lahko pomembno vplivajo na okolje, **pred pridobitvijo GD**. Na podlagi izvedene PVO pristojni organ izda oziroma zavrne izdajo OVS. Za določene vrste posegov v okolje je presoja obvezna, za druge pa se njena obveznost ugotavlja v PP.

Skladno z Uredbo o PVO je za **HE nazivne moči vsaj 2 MW oziroma, če je HE povezana z izvedbo posega – jezovi in drugi objekti za zadrževanje ali trajno zagotavljanje rezerv vode, kjer nova ali dodatna količina zadržane ali uskladiščene vode presega 10 mio m³, je PVO obvezna**.

2.2.1.11 Pridobitev soglasja k projektnim rešitvam

Obvezna priloga k vlogi za priključitev in uporabo distribucijskega sistema in k vlogi za GD je soglasje k projektnim rešitvam, ki ga investitor prejme na podlagi izpolnjene enotne vloge⁴² in ga odda pri pristojnemu elektrodistribucijskemu operaterju. Soglasje k projektnim rešitvam preverja izpolnjevanje pogojev, določenih v projektnih pogojih ali v podrobnih prostorskih načrtih glede rešitve umestitve novega objekta v prostor. Izpolnjeni vlogi za izdajo soglasja k projektnim rešitvam se priložita obvezni prilogi PGD oz. PZI elektrarne in projekt priključka elektrarne na omrežje.

Svetuje se, da se v tej fazi z ustanovitvijo služnostnih pogodb v korist pristojnega elektrodistribucijskega podjetja pridobi tudi pravico graditi elektro priključek na zemljišču tretjih oseb (v kolikor je to potrebno).

2.2.1.12 Energetsko dovoljenje

Če ima HE (velja tudi za ostale PN) nazivno moč večjo od 10 MW in je priključena na javno elektroenergetsko omrežje, mora investitor v skladu s 35. členom ZOEE⁴³ pred pridobitvijo GD in drugih dovoljenj pridobiti **dokončno energetsko dovoljenje**, ki ga izda ministrstvo, pristojno za energijo.

Investitor v HE iz prejšnjega stavka lahko zahteva izdajo energetskega dovoljenja šele po sprejetju DPN oziroma po sprejetju uredbe o najustreznejši varianti (35. člen ZOEE).

Z energetskim dovoljenjem se določi (35. člen ZOEE):

- lokacija ali okvirno območje, na katerega se energetsko dovoljenje nanaša,
- vrsta objekta,
- vir energije ali gorivo,
- tehnične podatke o proizvodni napravi,
- pogoje v zvezi z uporabo javnega dobra ali javne infrastrukture,
- obveznosti imetnika energetskega dovoljenja v zvezi s posredovanjem podatkov ministrstvu, pristojnemu za energijo in
- čas veljavnosti energetskega dovoljenja.

Veljavnost energetskega dovoljenja je **pet let od dneva njegove pravnomočnosti**. Pristojno ministrstvo lahko v času veljavnosti energetskega dovoljenja, to na zahtevo investitorja z odločbo podaljša, če investitor iz upravičenih razlogov ni mogel pravočasno izpolniti obveznosti navedene v naslednjem odstavku, vendar skupaj največ za rok veljavnosti iz prejšnjega stavka. Upravičeni razlogi so zlasti tisti, ki niso nastali zaradi investitorjevih opustitev dolžnega ravnanja ali iz vzrokov na njegovi strani (35. člen ZOEE).

42. Primer Enotne vloge je za elektrodistribucijsko podjetje Elektro Ljubljano dostopen na sledeči povezavi <https://www.elektro-ljubljana.si/Enotna-vloga>.

43. Zakon o oskrbi z električno energijo (ZOEE) (Uradni list RS, št. 172/21 in 47/25)

Če investitor v tem roku ne vloži popolne zahteve za GD za objekt za proizvodnjo EE oziroma ne vloži popolne zahteve za izdajo celovitega dovoljenja za objekt za proizvodnjo EE, energetska dovoljenje preneha veljati. Ta določba velja tudi za vložitev popolne zahteve za izdajo drugega upravnega akta, ki po nastopu svoje veljavnosti daje investitorju pravico začeti gradnjo objekta (35. člen ZOEE).

Celotno trajanje postopka pridobitve energetskega dovoljenja je težko natančno določiti, saj je odvisno od zahtevnosti (nov objekt, menjava, nadgradnja) in vrste investicije, števila prispelih vlog, priložene (ne)ustrezne dokumentacije itd. Vloga za izdajo energetskega dovoljenja se odda na ministrstvu, pristojnem za energijo.

2.2.1.13 Dokazilo o razpolaganju z zemljiščem/stavbo

Dokazilo, da je investitor lastnik zemljišča/stavbe oziroma da na kakšni drugi pravni oziroma stvarno pravni podlagi ustrezno razpolaga z zemljiščem, na katerem bo namestil HE, zahteva upravna enota oziroma organ, ki izdaja GD pred pridobitvijo GD, vsekakor pa je to nujen pogoj za izvedbo investicije, zato je to informacijo treba imeti že v fazi kreiranja izhodiščnih podatkov investitorja, torej, ko sprejemamo odločitev, kje bomo HE postavili. Stvarno pravna razmerja je potrebno urediti ne samo za lokacijo HE, temveč tudi za priključitev na omrežje, kjer je v primeru poteka električnega razvoda preko parcel tretjih oseb potrebno treba pridobiti služnostno pravico.

GZ-1 v 3. točki 1.odstavka 46. člena določa, da mora investitor, če v zemljiški knjigi nima vpisane lastninske ali druge stvarne pravice na nepremičninah, na katerih se bo izvajala gradnja, v zahtevi za izdajo gradbenega dovoljenja priložiti: notarsko overjeno pogodbo o pridobitvi te pravice, ki je predlagana za vpis v zemljiško knjigo (sodno ali upravno odločbo, ki mu omogoča gradnjo oziroma izvajanje del, sklep o določitvi investitorja kot upravljavca nepremičnine, če gre za nepremičnino v lasti njegovega ustanovitelja, razen če je iz uradnih evidenc razvidno, da je investitor zakoniti upravljavec), ali drugo listino, ki v skladu z zakonom omogoča gradnjo oziroma izvajanje del.

V primeru izvedbe posega na vodnem ali priobalnem zemljišču v lasti RS, ki je opredeljen v Preglednici 1 Priloge Pravilnika o metodologiji za določanje nadomestil za služnost na vodnih in priobalnih zemljišč v lasti RS⁴⁴, mora investitor pred pridobitvijo GD in po izdaji mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda oziroma po dokončnosti vodnega soglasja skleniti pogodbo o ustanovitvi služnosti. Priprava pogodbe o služnosti je del postopka izdaje vodnega soglasja oziroma mnenja o vplivu gradnje na vodni režim ali stanje voda, zato mora investitor že ob podaji vloge za izdajo mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje vode ali vodnega soglasja, obvezno izpolniti še Prilogo k tej vlogi. Investitor prejme predlog pogodbe po izdanem vodnem soglasju oziroma mnenju o vplivu gradnje na vodni režim ali stanje voda.

Kadar upravni organ presodi, da bo za poseg na vodnem ali priobalnem zemljišču potrebno ustanoviti stavbno pravico, skleniti sporazum skladno z 48. členom ali 49. členom ZV-1 oz. skleniti sporazum o uporabi zemljišča (za državne organe), mora investitor po dokončnosti vodnega soglasja ali po izdaji mnenja o vplivu gradnje na vodni režim ali stanje voda, podati ločeno vlogo⁴⁵.

44. Pravilnik o metodologiji za določanje nadomestil za služnost na vodnih in priobalnih zemljišč v lasti RS (Ur. list RS št 21/21)

45. Ločena vloga je na voljo na spletni strani Direkcije RS za vode, dostopno na: <https://www.gov.si/zbirke/storitve/ravnanje-s-stvarnim-premozenjem/>.

2.2.1.14 Gradbeno dovoljenje (GD) in vzdrževalna dela

Postopke lahko opredelimo glede na več kriterijev. Eden izmed pomembnih kriterijev je razlikovanje, ali je za izvedbo investicije potrebno GD ali ne. Gradbena zakonodaja opredeljuje, da je gradnja lahko novogradnja, rekonstrukcija, vzdrževanje objektov, vzdrževalna dela v javno korist, odstranitev in sprememba namembnosti.

Ali je za postavitev HE potrebno GD, je odvisno od več vidikov, in sicer zlasti:

- ali gre za HE za samooskrbo v skladu z Uredbo o SO ali ne,
- moči HE,
- lege oziroma postavitev HE (samostojno ali v, na/ob obstoječem legalno zgrajenem objektu).

Če gre za HE za individualno SO (ki je priključena na notranjo inštalacijo stavbe in se uporablja za delovanje stavbe), se postavitev le-te šteje za vzdrževalna dela in GD ni potrebno, če so izpolnjeni pogoji iz točke 4 priloge 3 Uredbe o razvrščanju objektov,⁴⁶ da so postavljene v, na oziroma ob objektu. Če ti pogoji niso izpolnjeni (npr. naprava za samooskrbo ni »ob objektu«, saj bo postavljena na oddaljeno zemljišče), je GD potrebno, čeprav gre morda za PN za individualno samooskrbo. Tako razlikujemo med gradnjo novih energetskih objektov ali vgradnjo naprav na, v ali ob že obstoječe legalno zgrajene objekte oziroma za »dodajanje« naprave k osnovnemu že zgrajenemu objektu. Skladno z Uredbo o razvrščanju objektov se za enostavni objekt šteje zunanja naprava in zunanja oprema za proizvodnjo in shranjevanje EE iz OVE, ki je opredeljena kot zunanja tehnološka naprava oziroma zunanja grajena oprema, ki se postavlja na objekt ali je postavljena na zunanji ureditvi objekta in služi delovanju objekta. V kolikor ne gre za zunanje naprave in zunanjo opremo se elektrarne in drugi energetske objekte opredeli kot samostojne objekte. Skladno z Uredbo o razvrščanju objektov se HE z električno močjo na pragu nad 5 MW uvrščajo med zahtevne objekte. **Uredba o MN iz OVE in SPTE, ki omogoča gradnjo brez GD, za HE ne velja.**

V spodnji preglednici so predstavljeni tipi HE, kjer je opisano, ali za določen tip potrebujemo gradbeno dovoljenje ali ne.

Tip HE	Gradbeno dovoljenje (GD) ⁴⁷
1. Vgradnja nove HE za SO na, v ali ob obstoječ legalni objekt in je ta namenjena delovanju objekta (samooskrbi) v skladu z Uredbo o SO	
Individualna SO	HE se v tem primeru priključi na notranje nizkonapetostno električno inštalacijo stavbe (v kateri se porablja proizvedena EE) za merilnim mestom (4. člen, Uredba o SO). GD v tem primeru ni potrebno , saj so HE priključene na notranjo inštalacijo in se uporabljajo za »delovanje stavbe«, zato se njihova postavitev šteje za vzdrževalna dela skladno s točko 4 priloge 3 (Vzdrževanje objekta) Uredbe o razvrščanju objektov. Ne glede na to, pa tudi ta gradnja ne sme biti v nasprotju s PIA, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, in drugimi predpisi.
SO večstanovanjske stavbe	Gre za samooskrbo končnih odjemalcev v večstanovanjski, poslovno-stanovanjski, stanovanjsko-poslovni, poslovni ali katerikoli drugi stavbi, v katerih sta dva ali več prostorov (bodisi stanovanja, bodisi poslovni prostori), ki so opremljeni vsak s svojim merilnim mestom. HE za SO je prek svojega prevzemno-predajnega mesta priključena na točki prehoda v razdelilni omarici iz distribucijskega omrežja v skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo večstanovanjske stavbe, na katero so priključena prevzemno-predajna mesta, vključena v samooskrbo te večstanovanjske stavbe (5. člen Uredba o SO). GD ni potrebno , če so izpolnjeni pogoji po Uredbi o SO (vzdrževalna dela). Ne glede na to, pa tudi ta gradnja ne sme biti v nasprotju s PIA, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, in drugimi predpisi.

46. Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22).

47. Podrobnejša pojasnila v zvezi z gradbenim dovoljenjem za proizvodne naprave so na voljo na portalu Energetika Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (MOPE).

Skupnost za oskrbo z energije iz OVE (skupnost OVE)	Gre za SO odjemalcev, katerih merilna mesta niso vezana na notranjo inštalacijo istega objekta, so odjemalci na področju RS, in se povežejo v skupnost OVE z namenom koriščenja EE, proizvedene v HE za SO. Na tak način so koristi sistema SO lahko deležni tudi tisti, ki za postavitev HE za SO nimajo primernih pogojev, saj je lahko HE za SO postavljena na drugi lokaciji. HE se v tem primeru priključi na elektrodistribucijsko omrežje prek lastnega merilnega mesta. GD ni potrebno , če so izpolnjeni pogoji po Uredbi o SO (vzdrževalna dela). Ne glede na to, pa tudi ta gradnja ne sme biti v nasprotju s PIA, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, in drugimi predpisi.
2. Postavitev nove HE, ki se ne uvršča med HE za SO v skladu z Uredbo o SO	V vseh ostalih primerih, če se (samooskrbna) HE ne vgrajuje v, na ali ob obstoječ legalno zgrajeni objekt in ne gre za samooskrbno HE v skladu z Uredbo o SO, je za HE potrebno pridobiti GD, prijaviti začetek gradnje in pridobiti UD. Gre namreč za gradnjo novega energetskega objekta/HE s klasifikacijo CC-SI 23021.

PREGLEDNICA 2

Potreba po pridobitvi gradbenega dovoljenja glede na tip HE.

Če ti pogoji niso izpolnjeni (npr. HE za samooskrbo ni »ob objektu«, saj bo postavljena na oddaljeno zemljišče), je **GD potrebno**, čeprav gre za napravo za individualno samooskrbo.

Zahtevo za izdajo GD vložijo investitor ali njegov pooblaščenec z obveznimi prilogami kot jih določa GD-1. Investitor ali njegov pooblaščenec izpolnjeno zahtevo podpiše in odda na pristojen organ. Gradnja se lahko začne na podlagi pravnomočnega GD in prijave začetka gradnje. Izpolnjeno zahtevo za izdajo GD se pošlje na upravno enoto, na katere območju leži zemljišče predvidene gradnje oziroma na Ministrstvo za naravne vire in prostor za objekte »državnega pomena« (navedeni v 4. odstavku 9. člena Gradbenega zakona-GZ-1) in za objekte z vplivi na okolje (kar določa Uredba o PVO). Če je zahteva za izdajo GD nepopolna, upravni organ najpozneje v 15 dneh od njenega prejema zahteva dopolnitev.

Upravni organ izda GD, če:

- je predložena DGD, izdelana v skladu s predpisom iz 10. odstavka 39. člena GD-1 in sta jo podpisala projektant in vodja projektiranja, ki je bil v času izdelave projektne dokumentacije vpisan v imenik pristojne poklicne zbornice, razen za spremembo namembnosti in nezahtevni objekt,
- so k nameravani gradnji pridobljena mnenja v skladu s 4. odstavkom 43. člena GD-1, iz katerih izhaja, da je mnenjedajalec potrdil skladnost DGD s predpisi iz svoje pristojnosti, če upravni organ v skladu z 2. in 3. odstavkom 47. člena GD-1 ugotovi, da je nameravana gradnja v skladu s predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj, ali se šteje, da je mnenje dano v skladu s 4. odstavkom 47. člena GD-1,
- bo za novozgrajene objekte zagotovljena minimalna komunalna oskrba, razen za nezahtevne objekte, ki so pomožni objekti v skladu s predpisi, ki urejajo prostor,
- nameravana gradnja ne bo škodljivo vplivala na varstvene cilje varovanih območij, njihovo celovitost in povezanost, če je za objekt, za katerega se zahteva GD, treba izvesti presojo sprejemljivosti v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave,
- je investitor v zemljiški knjigi vpisan kot lastnik ali imetnik stvarne pravice, ki mu daje pravico graditi na tuji nepremičnini, na kateri je predvidena gradnja, ali pa to pravico izkazuje z dokazili iz 3. točke prvega odstavka, drugega, tretjega ali četrtega odstavka 46. člena GD-1,
- je plačano nadomestilo za degradacijo in uzurpacijo, če je to predpisano v 106. členu GD-1, ali je plačan prvi obrok nadomestila za degradacijo in uzurpacijo, če je odobreno njegovo obročno odplačevanje in
- so nadomestila in prispevki, določeni s posebnimi zakoni, plačani oziroma so na drug način izpolnjene investitorjeve obveznosti.

Rok za izdajo odločbe o zahtevi za izdajo GD je dva meseca od vložitve popolne zahteve za izdajo GD, razen če je potrebno usklajevanje z mnenjedajalci ali nadomeščanje mnenja v skladu s 47. členom GD-1. V tem primeru je rok za izdajo odločbe tri mesece od vložitve popolne zahteve za izdajo GD.

GD preneha veljati, če investitor ne začne z gradnjo v 5 letih od njegove pravnomočnosti. Ne glede na navedeno, GD po 5 letih preneha veljati tudi, če so bila izvedena le pripravljala dela na gradbišču (npr. ograditev in priprava gradbišča, odstranitev vegetacije, gradnja gradbiščnih priključkov na komunalne vode, utrditev zemljišča ali izvedba izkopov ali nasipov, ki niso konstrukcijski del objekta). Ne glede na navedeno, lahko upravni organ v času veljavnosti GD na zahtevo investitorja podaljša veljavnost GD, če: je GD izdano za objekt iz četrtega odstavka 9. člena GD-1, ne gre za objekt z vplivi na okolje in so razlogi za podaljšanje takšni, da nanje investitor nima vpliva (na primer naravna nesreča, višja sila ali pri lokacijsko povezanih dovoljenjih zamude zaradi sodnih postopkov na enem od povezanih dovoljenj). Investitor vložijo zahtevo za podaljšanje veljavnosti GD najpozneje 60 dni pred iztekom njegove veljavnosti. Zahteva mora vsebovati utemeljitev razlogov za podaljšanje in predlog časovnega podaljšanja, ki ne sme biti daljše od petih let. Upravni organ v 60 dneh od vložitve zahteve za podaljšanje veljavnosti GD odloči s sklepom.

Za gradnjo objekta z vplivi na okolje, za katerega je predpisana pridobitev GD, se postopek izdaje GD in postopek PVO iz zakona, ki ureja varstvo okolja, združita (integralni postopek). V integralnem postopku se izda **integralno GD**, ki vsebuje odločitev o izpolnjevanju pogojev za izdajo GD in odločitev, da nameravana gradnja nima pomembnih škodljivih vplivov na okolje. Rok za izdajo integralnega GD je 5 mesecev od vložitve popolne zahteve, pri čemer rok ne teče v času pridobivanja mnenj, javne objave in pridobivanja mnenja v postopku ugotavljanja čezmejnih vplivov v skladu s predpisom, ki ureja varstvo okolja.

Upravni organi zahteve za izdajo GD v primeru ugotovljenega javnega interesa Republike Slovenije ali občine obravnavajo prednostno⁴⁸.

Kadar za investicijo skladno z zakonodajo GD ni potrebno, pa je vseeno potrebno preveriti prostorske akte, izgrajeno infrastrukturo na lokaciji in varovalne pasove, ki izhajajo iz LI in pridobiti potrebne projektne pogoje, soglasja in mnenja. Dodatno pazljivosti pa zahteva gradnja na zemljiščih, ki imajo poseben status (ogrožena območja, varstvena območja, zavarovana območja, varovana območja, območja in enote registrirane kulturne dediščine ter druga območja s pravnimi režimi varstva), kjer je vedno potrebno upoštevati dodatne omejitve in pridobiti ustrezno soglasje mnenjedajalcev. **Ne glede na to, da za določeno napravo GD ni potrebno, ta gradnja ne sme biti v nasprotju s PIA, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, in drugimi predpisi.**

Da je **HE ob obstoječem objektu**, se praviloma šteje, če se nahaja na gradbeni parceli oz. funkcionalnem zemljišču, ki služi za namene osnovnega objekta, za katerega bo zgrajena HE za SO. Funkcionalno zemljišče obsega zaključeno območje⁴⁹, na katerem se poleg osnovnega objekta nahajajo še drugi objekti, ki so trajno namenjeni redni rabi osnovnega objekta. V primerih, ko se postavlja napravo ob objekt, oddaljenost od objekta ni definirana s predpisano razdaljo, osnovno pravilo pri tem je, da se naprave postavljajo na obstoječe objekte oziroma na zemljišča, ki pripadajo objektu in ne na sosednje nepremičnine, ki niso v lasti lastnika objekta. Pojem »ob objektu« določa Tehnična smernica TSG-V-006:2018 Razvrščanje objektov: »Dela v zvezi z vzdrževanjem odprtih površin ob objektu se lahko izvajajo le v okviru pripadajočih funkcionalnih površin ob objektu«. Opredelitev se ne nanaša na merljivo oddaljenost od objekta, ampak na funkcionalno zemljišče objekta oz. njegovo gradbeno parcelo, ki je bila upoštevana

⁴⁸ Skladno z 57.a členom GD-1 je ugotovljeni javni interes med drugim izkazan, če: gre za gradnjo družbene infrastrukture ali GJI v skladu z zakonom, ki ureja prostor, je investitor RS ali občina in je s sklepom pristojnega ministrstva ali pristojne občine ugotovljena nujnost hitre izgradnje objekta. Ugotovljeni javni interes je izkazan tudi, če gre za gradnjo objekta, ki bo financiran ali sofinanciran s sredstvi EU in njenih finančnih mehanizmov, in je prednostna obravnava za pridobitev teh sredstev nujna oz. če gre za: investicije, ki bistveno prispevajo k razvoju slovenskega gospodarstva v skladu s 4. členom Zakona o spodbujanju investicij (Uradni list RS, št. 13/18, 204/21, 29/22, 65/23 in 31/24) oz. investicije, ki so opredeljene kot strateške investicije v skladu s 6. členom navedenega zakona.

⁴⁹ Tehnična smernica TSG-V-006:2018; Razvrščanje objektov, poglavje 3.1 Vzdrževalna dela, ki imajo vpliv na prostorsko zaznavnost.

oziroma prikazana v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja za objekt. Pri tem je treba izpostaviti, da ni treba izvesti kakršnegakoli uradnega postopka ugotavljanja funkcionalnega zemljišča ali določanja gradbene parcele, saj ta za vzdrževalna dela ni predpisan.

2.2.1.15 Projektna dokumentacija za izvedbo gradnje (PZI) in prijava začetka gradnje

Namen **PZI** je zagotovitev strokovnih navodil za zakoličenje objekta, izvajanje gradnje in dokazovanje izpolnjevanja bistvenih in drugih zahtev. PZI se izdelava v skladu z izdanim GD in dopustnimi manjšimi odstopanji od GD, poročilom o vplivih na okolje, če gre za objekt z vplivi na okolje, konservatorskim načrtom, če gre za objekte, varovane v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, in drugimi strokovnimi podlagami. PZI vsebuje zbirni načrt, načrte in priloge. Priloge PZI so elaborati in študije. K prijavi začetka gradnje je treba obvezno priložiti PZI⁵⁰. **Pravnomočno GD in prijava začetka gradnje objekta sta pogoj za novogradnjo**, rekonstrukcijo in spremembo namembnosti zahtevnega, manj zahtevnega in nezahtevnega objekta. **Gradnja se lahko začne po preteku osmih dni od prijave začetka gradnje.** Če je izdano GD za več objektov in se gradnja izvaja za posamični objekt ali če se gradnja objekta izvaja v več etapah, lahko investitor prijavi začetek gradnje posamičnega objekta ali posamezne etape.

2.2.2 Postopek izbire izvajalca in izgradnje HE ter priključitve na javno elektroenergetsko omrežje/interno inštalacijo objekta

2.2.2.1 Razpisna dokumentacija in izbira izvajalca

Po pridobitvi ustreznih dovoljenj za umestitev HE v prostor sledi izbiranje ponudnika opreme in izvajalca del. Če investitor, ki je subjekt javnega prava, namerava za namene izvedbe projekta pridobiti nepovratna sredstva oz. kakšno drugo obliko financiranja, je praviloma zahtevano, da za izbiro izvajalca upošteva načela javnega naročanja, kar pomeni pridobitev vsaj treh ponudb.

2.2.2.2 Sklenitev Pogodbe o izgradnji priključka ter gradnja proizvodne naprave in priključka

Po podpisu pogodbe z izbranim izvajalcem se prične postopek **gradnje HE**. Trajanje gradnje je odvisno od lokacije, tipa in velikosti HE.

Vzporedno z gradnjo HE se izvede tudi **postopek gradnje priključka na električno omrežje**. Za izvedbo elektromontažnih del (izgradnjo priključka) investitor izbere izvajalca, s katerim podpiše Pogodbo o izgradnji priključka. Izvajalec izvede vse aktivnosti za izgradnjo priključka. Določeno je, da mora investitor **vsaj osem dni pred začetkom del na priključku obvestiti elektroenergetsko podjetje, ki izvaja nadzor nad gradnjo priključka**. Nadzor izgradnje priključka obsega preverjanje ustreznosti priključka glede na veljavno zakonodajo in priporočila, tehnične pogoje iz predhodno izdanih dokumentov (projektni pogoji itd.) ter izvajanje pripadajočih stikalnih manipulacij.

50. Pravilnik o projektni in drugi dokumentaciji ter obrazcih pri graditvi objektov (Uradni list RS, št. 30/23)

2.2.2.3 Začasen prikllop za potrebe izvedbe meritev in preizkus delovanja

V primeručasne priključitve objekta za potrebe meritev in preskušanja električne inštalacije se priloži izpolnjena izjava izvajalca inštalacijskih del za začasno priključitev objekta za potrebe pregleda in preskušanja električne inštalacije⁵¹, pri čemer prikllop za potrebe meritev in preskušanja električne inštalacije objekta/HE lahko načeloma traja največ 14 dni.

2.2.2.4 Projektna dokumentacija izvedenih del (PID) in obratovalna navodila/ navodila za uporabo

PID je prikaz izvedenega stanja. Namenjen je evidentiranju izvedene gradnje, obratovanju in vzdrževanju objekta v njegovem življenjskem ciklu in je obvezni sestavni del vloge za UD. PID prikazuje odstopanja od DGD, ki je bila sestavni del GD, ter od projektne dokumentacije za izvedbo gradnje, ki je bila priložena k prijavi začetka gradnje, na način, ki omogoča jasno prepoznavnost spremenjenih delov ali lastnosti objekta. Projektna dokumentacija izvedenih del vsebuje zbirni načrt in načrte. **Če med gradnjo ni prišlo do odstopanj od PZI**, se načrti PID ne izdelujejo, **pač pa se zanje štejejo načrti PZI**. Če je med gradnjo prišlo do dopustnih **manjših odstopanj, se izdelajo načrti, ki so bili spremenjeni**⁵².

Navodila za obratovanje pri HE oziroma navodila za uporabo pri manjših HE (27. člen SONDSEE) so dokument ali sklop navodil, ki opisuje, kako pravilno upravljati, vzdrževati in nadzorovati HE, da zagotovimo njeno varno, učinkovito in dolgotrajno delovanje. Namenjena so lastniku ali upravljavcu HE in vključujejo praktične informacije o vsakodnevni uporabi sistema, reševanju morebitnih težav ter osnovnih vzdrževalnih postopkih. Pogosto so del tehnične dokumentacije, ki jo zahteva elektrodistribucijski operater ali pa jo zagotovi proizvajalec opreme. Prilagojena so specifičnemu sistemu, običajno pa zajemajo naslednje vsebine:

- naziv in splošne tehnične podatke o postroju (pregled vgrajenih komponent, tehnične specifikacije);
- obratovalne podatke o postroju (opis sistema);
- enopolno shemo in podrobne podatke o postroju;
- način in potek stikalnih manipulacij na postroju (način vklopa in izklopa sistema, spremljanje delovanja prek zaslona ali aplikacije, ravnanje s presežki energije);
- način dostopa distribucijskega operaterja do postroja;
- odgovorne osebe za obratovanje postroja in odgovorne osebe distribucijskega operaterja,
- navodila za uporabo - vzdrževanje (čiščenje, preverjanje povezav in kablov, priporočeni intervali za strokovni pregled);
- varnostna opozorila (prepoved poseganja v sistem brez strokovne usposobljenosti, postopki ob izpadu elektroenergetskega sistema ali okvari, ravnanje ob različnih vremenskih razmerah, ki vplivajo na sistem);
- reševanje težav (pogoste napake in rešitve, kontaktni podatki za tehnično podporo);
- pravne in tehnične zahteve (obveznosti lastnika glede poročanj okvar operaterju, navodila za skladnost z elektroenergetskim sistemom) itd.

Navodila za obratovanje oziroma uporabo so potrebna ob priključitvi HE (distribucijski operater lahko zahteva osnovna obratovalna navodila kot dokazilo, da lastnik zna upravljati s HE), med obratovanjem HE, saj jih lastnik lahko uporablja za vzdrževanje naprave in za pomoč pri ukrepanju ob težavah.

51. Priloga 53 – ELES obrazci. Dostopno na: <https://www.sodo.si/sl/za-odjemalce/prikljucevanje/obrazci>

52. Pravilnik o projektni in drugi dokumentaciji ter obrazcih pri graditvi objektov (Uradni list RS, št. 30/23) (19. in 21. člen)

2.2.2.5 Sklenitev Pogodbe o nakupu in prodaji EE ali Pogodbe o SO z izbranim dobaviteljem

Skladno s pravili delovanja trga z EE morajo imeti vsi odjemalci ter tudi vsi proizvajalci sklenjeno pogodbo za prodajo EE, oddane v javno elektroenergetsko omrežje. Elektrodistribucijski operater kupcu tako prizna količine proizvedene EE in jo lahko porabi na trgu oziroma proda dalje. Pogodbo o prodaji EE je potrebno skleniti še pred priključitvijo na sistem, saj je pogoj za pogodbo o uporabi sistema, ki se sklene z elektrodistribucijskim operaterjem. V kolikor pogodba ne bi bila sklenjena, vendar bi HE vseeno obratovala, bi oddane količine EE predstavljale zmanjševanje izgub v omrežju, vendar niti trgovec oziroma dobavitelj niti Center za podpore ne bi imela temelja za plačilo te EE, saj je ne bi mogla prevzeti. **Takšne HE tvegajo, da jih elektrodistribucijski operater odklopi.**

Proizvajalci, ki ne bodo vstopili v podporno shemo in proizvajalci, ki bodo prejeli podporo⁵³ za proizvedeno električno energijo v obliki obratovalne podpore sklenejo **pogodbo o prodaji električne energije z enim od dobaviteljem**, proizvajalci, ki bodo vstopili v podporno shemo z vrsto podpore obratovalna podpora sklenejo **pogodbo o zagotavljanju podpore kot obratovalno podporo električni energiji**, proizvajalci, ki bodo prejeli podporo za proizvedeno električno energijo v obliki zagotovljenega odkupa sklenejo **Eko pogodbo** s Centrom za podpore ali **pogodbo o zagotavljanju podpore kot zagotovljen odkup električne energije proizvedene iz obnovljivih virov energije** v primeru vstopa v podporno shemo, proizvajalci s proizvodnimi napravami za samooskrbo sklenejo **pogodbo o samooskrbi z izbranim dobaviteljem**.

Kot pogodba šteje tudi **Eko pogodba** Centra za podpore. Ta se lahko pridobi le za nove PN, ki še niso bile priključene na omrežje, ter se je upravičenec že vnaprej odločil, da bo kot obliko podpore izbral zagotovljen odkup. Eko Pogodba ima z zakonom omejeno trajanje na dvanajst mesecev in ne pomeni nikakršnega zagotovila glede pridobivanja podpore. Elektranarje, ki imajo Eko Pogodbo oziroma pogodbo s Centrom za podpore za zagotovljen odkup, ne smejo imeti ločene tržne pogodbe za prodajo energije. PN, ki imajo podporo kot obratovalno podporo pa morajo imeti sklenjeno tržno pogodbo za prodajo elektrike oddane v omrežje – pri čemer je v tem primeru Center za podpore ne more skleniti, pač pa mora biti sklenjena z enim od trgovcev/dobaviteljev EE.

Pogodba o SO, ki se sklene med dobaviteljem in odjemalcem (lastnik HE za SO), mora vsebovati določbe o prodaji EE kakor tudi o odkupu presežka proizvedene EE v HE. Na podlagi Uredbe o SO (tretji odstavek 10. člena) in ZSROVE se stranki dogovorita o načinu obračuna prevzete/oddane EE in sicer prosto določita trajanje obračunskega obdobja in način obračuna dobavljenih EE. Kadar je v obračunskem obdobju proizveden višek EE, mora dobavitelj ta višek odkupiti in ga ovrednotiti. Plačilo mora odražati tržno vrednost te EE, pri določitvi odkupne cene pa se lahko upošteva tudi dolgoročna vrednost SO iz OVE za omrežje, okolje in družbo.

2.2.2.6 Vloga za priključitev in uporabo distribucijskega sistema

Za končni prevzem in priklop merilnega mesta mora investitor izvajalcu nalog (pristojnemu elektrodistribucijskemu podjetju) posredovati še dodatno dokumentacijo, in sicer:

- izpolnjeno vlogo za priključitev in uporabo distribucijskega sistema s prilogami;
- izjavo izvajalca o izpolnjevanju pogojev ločilnega mesta;
- poročilo o preizkusu zaščitnih naprav na ločilnem mestu.

53. Možnosti izbire podporne sheme in pogoji za njen vstop so podrobneje razloženi v poglavju 5. Sofinanciranje, prodaja in podpore za proizvedeno električno energijo.

Investitor mora v **vlogi za priključitev in uporabo distribucijskega sistema** obvezno navesti svoje kontaktne podatke, ki služijo za vzpostavitev kontakta z investitorjem z namenom dogovora končnega termina **prevzema in priklopa merilnega mesta**. Navedena vloga za priključitev in uporabo distribucijskega sistema se vloži na pristojnem elektrodistribucijskem operaterju. Tehnični pregled in priključevanje objekta se izvede na osnovi predložene dokumentacije. Pri pregledu priključka predstavnik elektrodistribucijskega operaterja preveri, ali so izpolnjeni pogoji predpisani v Projektnih pogojih in SZP.

Elektrodistribucijski operater začne postopek pregleda merilnega mesta na podlagi **vloge za priključitev in uporabo distribucijskega sistema, ki jo mora podati investitor oziroma njegov pooblaščenec**. V primeru neizpolnjevanja vseh pogojev se priključitev in prevzem merilnega mesta **zavrne**.

2.2.2.7 Sklenitev Pogodbe o uporabi sistema za proizvodnjo ali Pogodbe o uporabi sistema za SO ter prevzem in priklop merilnega mesta

Vzporedno s pregledom merilnega mesta se s strani krajevno pristojnega elektrodistribucijskega operaterja pripravi **pogodba o uporabi sistema**, na podlagi katere se lahko naredi prevzem in priklop merilnega mesta. Za pripravo omenjene pogodbe mora investitor na krajevno pristojno elektrodistribucijsko podjetje posredovati Pogodbo o nakupu in prodaji električne energije ali Pogodbo o SO, podpisano z izbranim dobaviteljem oziroma podjetjem Borzen, d. o. o.. Po uspešno izvedenem pregledu izpolnjevanja pogojev iz soglasja za priključitev **imetnik SZP in pristojni elektrodistribucijski operater skleneta pogodbo o uporabi sistema**, in sicer v primeru proizvajalca EE **pogodbo o uporabi sistema za proizvodnjo**, v primeru samooskrbe pa **pogodbo o uporabi sistema za SO**.

2.2.2.8 Tehnični pregled in uporabno dovoljenje (UD)

Kadar je za izvedbo in umestitev HE potrebno GD, investitor **zahtevo za izdajo UD vloži pri upravnem organu, ki je izdal GD**⁵⁴, na osnovi česar se **skliče tehnični pregled**, kar pomeni pregled ustreznosti izvedbe. Upravni organ po popolnosti zahteve za izdajo UD s sklepom imenuje komisijo za tehnični pregled in določi datum **tehničnega pregleda**. O tehničnem pregledu se vodi zapisnik. Na osnovi tehničnega pregleda objekta upravni organ izda UD. S tehničnem pregledom se preveri:

- ali je objekt izveden v skladu z GD ob upoštevanju dopustnih manjših odstopanj iz 79. člena GZ-1,
- ali sta projekt izvedenih del (PID) in dokazilo o zanesljivosti objekta izdelana s predpisi,
- ali je objekt zgrajen v skladu z s pogoji in ukrepi, določenimi v gradbenem zakonu,
- ali je izvedena minimalna komunalna oskrba objekta in
- ali je treba za objekt, za katerega je bila izvedena PVO, ali za objekt iz predpisov, ki urejajo varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnostjo, izvesti poskusno obratovanje.

V primeru nepravilnosti, se v zapisniku določi rok, s katerim morajo biti te odpravljene.

Kadar je za izvedbo potrebno GD, mora investitor po dokončanju gradnje **vložiti zahtevo za izdajo UD najkasneje v 30 dneh po prejemu obvestila nadzornika, da je gradnja končana** (priloge k zahtevi UD so navedeni v drugem odstavku 80. člena GZ-1). V primeru da v predpisanim roku ne vloži zahteve za izdajo UD, jo lahko vloži izvajalec, nadzornik ali druga oseba, ki je lastnik ali imetnik stvarnih pravic na nepremičnini. To vloži pri upravnem organu, ki je izdal GD. Upravni organ izda UD v 15 dneh od vložitve popolne zahteve za izdajo UD. UD za

54. Izpolnjena zahteva se vloži na upravno enoto, na katere območju leži objekt, na Ministrstvo za naravne vire in prostor za objekte državnega pomena (kar določa četrty odstavek 9. člena Gradbenega zakona, ki določa, da je ministrstvo pristojno za graditev, pristojno za izdajo dovoljenj, odločb in evidentiranje za naslednje objekte: elektrarne z nazivno električno močjo nad 10 MW, elektroenergetski vodi napetosti 110 kV in več s pripadajočimi funkcionalnimi objekti) in za objekte z vplivi na okolje (kar določa Uredba o posegih v okolje, za katere je potrebno izvesti PVO). Zahteva se lahko vloži elektronsko: <https://e-uprava.gov.si/si/podrocja/vloge/vloga.html?id=1354&lang=si>

zahteven objekt in objekt z vplivi na okolje se izda v posebnem ugotovitvenem postopku na podlagi tehničnega pregleda. V nasprotnem primeru se izda brez posebnega ugotovitvenega postopka in opravljenega tehničnega pregleda.

Upravni organ izda UD pod naslednjimi pogoji, in sicer če:

- je GD, na podlagi katerega se je objekt zgradil, pravnomočno,
- je evidentirana popolna prijava začetka gradnje, če je predpisana,
- je zahteva za izdajo UD popolna,
- je komisija na tehničnem pregledu ugotovila, da so izpolnjeni pogoji iz četrtega odstavka 83. člena GZ-1, če je bil tehnični pregled izveden,
- iz predloženih poročil o prvih meritvah in iz obratovalnega monitoringa izhaja, da emisije pri obratovanju objekta ne presegajo s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, določenih mejnih vrednosti,
- je predloženo potrdilo občine o plačnem komunalnem prispevku, če tako določa zakon, ki ureja prostor, če gre za spremembo namembnosti.

Če se zahteva za izdajo UD zavrne, ker je objekt zaradi nepravilnosti nevaren ali neskladen in nepravilnosti ni mogoče odpraviti, ali če je objekt nelegalen, **upravni organ o tem obvesti gradbene oziroma druge inšpektorje.**

2.2.2.9 Pridobitev deklaracije za HE

Deklaracijo za HE lahko pridobijo proizvajalci za tiste PN, ki proizvajajo EE iz OVE (med drugim tudi elektrarne, ki izkoriščajo energetski potencial vodotokov (hidroenergija)) ali s kombinacijo virov oziroma tehnologij iz 3. člena Uredbe o izdaji deklaracij za PN in PoI EE⁵⁵ (kombinirana proizvodna naprava).

Tudi končni odjemalci s SO imajo skladno s tretjim odstavkom 38. člena ZSROVE pravico do pridobitve deklaracije za svojo HE za SO in PoI za proizvedeno EE v HE, oddano v distribucijsko omrežje.

V deklaraciji za HE so opredeljeni podatki o proizvajalcu, PN, vhodnem energentu, opis PN, veljavnost deklaracije in seznam merilnih ter registriranih mest. **Deklaracija se izda za obdobje do pet let. Veljavna deklaracija je pogoj za prejemanje podpore za proizvedeno EE in izdajo PoI.** Pridobljena deklaracija se vpiše v **Register deklaracij za proizvodne naprave**⁵⁶.

Deklaracijo za HE izda na zahtevo proizvajalca v upravnem postopku Agencija za energijo (v nadaljevanju: AGEN). Vloga za izdajo deklaracije za HE, ki se prvič vpiše v register deklaracij, ter na kateri so bile izvedene spremembe, se vložijo pisno ali v elektronski obliki pri AGEN na predpisanem obrazcu iz Priloge I, ki je sestavni del Uredbe o izdaji deklaracij za PN in PoI EE.

Vloga za izdajo deklaracije za HE, pri kateri ni bilo sprememb in je v register deklaracij že bila vpisana, se vložijo pisno ali v elektronski obliki pri AGEN na predpisanem obrazcu iz Priloge II, ki je sestavni del Uredbe o izdaji deklaracij za PN in PoI EE.

Proizvajalcu se izda deklaracija za HE, če s projektno dokumentacijo oziroma s pridobljenimi dovoljenji in soglasji izkaže, da:

- je HE zgrajena oziroma nameščena skladno s predpisi s področja energetike, gradnje in varstva okolja,
- HE obratuje v skladu s predpisi s področja energetike, gradnje in varstva okolja,
- je za HE urejen dostop do javnega elektroenergetskega omrežja in

- so na HE zagotovljene meritve in registracija vseh energijskih tokov skladno s 4. členom omenjene Uredbe.

Ne glede na zgornji odstavek, se deklaracija za HE izda tudi v primeru, če proizvajalec HE iz potrjenega projekta na javnem pozivu za vstop v podporno shemo vložijo vlogo za izdajo deklaracije do poteka roka in z dokazili dokaže, da zaradi zamud, ki so nastale izključno na strani izvajalca del za postavitve HE, pred potekom roka iz sklepa AGEN o potrditvi projekta na javnem pozivu za vstop v podporno shemo, ni mogel pridobiti UD ali odločbe o poskusnem obratovanju skladno s predpisi s področja graditve objektov in če proizvajalec izkaže, da: je za HE izdano pravnomočno GD, je za HE urejen dostop do javnega elektroenergetskega omrežja, so na HE zagotovljene meritve in registracije vseh energijskih tokov (kot narekuje 4. člen navedene Uredbe), je pri pristojnemu organu vložil zahtevo za izdajo UD ali odločbo o poskusnem obratovanju, in če v roku šestih mesecev od dneva vložitve vloge za izdajo deklaracije predloži UD ali odločbo o poskusnem obratovanju.

2.2.2.10 Pridobitev potrdila o izvoru (PoI) EE - odprtje računa proizvajalca

PoI je javna listina, izdana v elektronski obliki, katere namen je končnim odjemalcem EE dokazati izvor EE, ki so jo kupili. Izda jo AGEN na zahtevo proizvajalca. Standardna **enota za izdajanje PoI je 1 MWh.** Izdaja PoI in transakcije z njimi se izvajajo v elektronski obliki v okviru Registra potrdil o izvoru, ki ga vodi AGEN. PoI se lahko na zahtevo proizvajalca izdajo za vso neto količino EE, proizvedeno v proizvajalčevih PN med veljavnostjo deklaracije za posamezno PN. Transakcije s PoI predstavljajo prenos PoI med računi v registru potrdil o izvoru, prenos PoI v oziroma iz druge države in razveljavitev PoI. Transakcije so možne do izteka njihove veljavnosti, kar predstavlja 12 mesecev od zadnjega dneva proizvodnje zadevne enote energije, za katero so bila PoI izdana⁵⁷.

Proizvajalci električne energije, ki želijo pridobiti PoI in z njimi opravljati transakcije, in trgovci, ki želijo izvajati transakcije s PoI v registru potrdil o izvoru, se morajo registrirati in v registru potrdil o izvoru odpreti račun proizvajalca ali račun trgovca. Trgovci pa PoI, ki jih pridobijo od proizvajalcev ali drugih trgovcev, za dokazovanje izvora EE pri prodaji le-te končnim odjemalcem razveljavijo, običajno na svoj račun, lahko pa tudi na ime (običajno večjega) končnega odjemalca. Razveljavljeno PoI je na voljo na računu uporabnika registra v elektronski ali pisni (PDF) obliki.

Proizvajalci in trgovci oziroma njihovi pooblaščenici odprejo račun tako, da na AGEN pisno ali v elektronski obliki posredujejo Vlogo za odprtje računa v registru⁵⁸ in se registrirajo v Registru potrdil o izvoru⁵⁹. **Pogoj za odprtje računa proizvajalca je veljavna deklaracija za HE.** Proizvajalcem se **podpora za EE, proizvedeno iz OVE ali v SPTE,** lahko zagotovi le za **neto proizvedeno EE, za katero so bila izdana PoI.**

2.2.2.11 Pridobitev odločbe o dodelitvi podpore in sklenitev pogodbe o zagotavljanju podpore

Možnosti izbire podporne sheme in pogoji za vstop so podrobneje razloženi v poglavju 5. **Financiranje, prodaja in podpore za proizvedeno električno energijo**⁶⁰.

⁵⁷. Agencija za energijo. (11. 8. 2025). Potrdila o izvoru električne energije. Dostopno na: <https://www.agen-rs.si/izvajalci/ove-ure/obnovljivi-viri-in-so-proizvodnja/potrdila-o-izvoru-elektricne-energije>.

⁵⁸. Vloga za odprtje računa v registru je dostopna na: <https://www.agen-rs.si/izvajalci/ove-ure/obnovljivi-viri-in-so-proizvodnja/potrdila-o-izvoru-elektricne-energije>.

⁵⁹. Register Potrdil o izvoru je dostopen na: <https://poi.borzen.si/register/Default.aspx>.

⁶⁰. Ta korak ni obvezen in je potreben le v primeru, da investitor to želi.

⁵⁵. Uredba o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru električne energije (Uradni list RS, št. 182/20, 121/21 – ZSROVE in 53/24)

⁵⁶. Register deklaracij za proizvodne naprave je dostopen na naslednji povezavi: <https://www.agen-rs.si/izvajalci/ove-ure/obnovljivi-viri-in-soproizvodnja/register-deklaracij-za-proizvodne-naprave>.

2.3 POSTOPKI PRI OBNOVI IN REKONSTRUKCIJI OBSTOJEČIH HE

GZ-1 gradnjo definira kot izvedbo gradbenih in drugih del, povezanih z gradnjo, ki obsega novogradnjo, pa tudi rekonstrukcijo, manjšo rekonstrukcijo, vzdrževanje objekta, vzdrževalna dela v javno korist, odstranitev in spremembo namembnosti. Podrobneje definira tudi navedene izraze, v povezavi z obnovami oziroma rekonstrukcijami:

- **rekonstrukcija:** spreminjanje tehničnih značilnosti obstoječega objekta, pri čemer se spreminjajo njegovi konstrukcijski elementi, zmogljivost ali izvedejo druge izboljšave, pri čemer se mora ohraniti vsaj del konstrukcijskih elementov obstoječega objekta, in se gabariti objekta praviloma ne povečajo, lahko pa se zmanjšajo. Povečanje gabaritov je v okviru rekonstrukcije mogoče le zaradi usklajevanja z bistvenimi zahtevami, kot jih za objekte določajo predpisi, ki urejajo graditev. Rekonstrukcija je tudi takšna sprememba namembnosti, zaradi katere se objekt razvrsti v višjo vrsto zahtevnosti v skladu s predpisom, ki ureja razvrščanje objektov glede na zahtevnost gradnje;
- **manjša rekonstrukcija:** dela, ki niso vzdrževanje objekta in niso rekonstrukcija, so pa izboljšava ali zamenjava več posameznih konstrukcijskih elementov, s katero se ne ogroža stabilnost konstrukcije, zamenjava elementov javnega vodovoda, javne kanalizacije, večji preboji konstrukcije, vgradnja dvigal v notranjosti objekta in manjše povečanje prostornine, ki ne poveča bruto tlorisne površine objekta, ter prizidava zunanega stopnišča ali dvigala, ki ne povezuje več kot treh etaž;
- **vzdrževanje objekta:** dela, namenjena ohranjanju uporabnosti in vrednosti objekta, izboljšave, ki upoštevajo napredek tehnike, in manjši inštalacijski preboji.

Energetsko dovoljenje je treba pridobiti tudi za vsako rekonstrukcijo objektov, ki spreminja energetske parametre objekta in katere obseg sprememb je tak, da je za rekonstrukcijski poseg treba pridobiti GD.

Skladno s 5. členom GZ-1 je pravnomočno GD in prijava začetka gradnje objekta pogoj za rekonstrukcijo in spremembo namembnosti zahtevnega, manj zahtevnega in nezahtevne objekta ter za odstranitev zahtevnega ali manj zahtevnega objekta, ki se dotika objekta na tuji sosednji nepremičnini ali je od njega oddaljen manj kot en meter. Ne glede na navedeno se rekonstrukcija, ki je nujna za zmanjšanje ali odpravo posledic naravnih in drugih nesreč in s katero se vzpostavi prejšnje stanje objekta, pri čemer se lega, gabariti, namembnost in zunanost objekta ne spremenijo, in se z deli začne najpozneje v treh mesecih po naravni ali drugi nesreči, izvaja le na podlagi prijave začetka gradnje.

GD ni potrebno za vzdrževanje objektov in vzdrževalna dela v javno korist, za izvrševanje izrečenega inšpekcijskega ukrepa, pri manjši rekonstrukciji (pri tem je treba upoštevati pogoje za izvedbo manjše rekonstrukcije, skladno s 7. členom GZ-1).

Za investitorje je pomemben podatek, ali je pred začetkom gradnje ali rekonstrukcije objekta treba pridobiti projektne pogoje. S tem se namreč pridobijo potrebni podatki za izdelavo projekta oz. priključka (t.j. mesto priključitve, vrsta priključnega voda itd.) in pogoje za gradnjo v bližini obstoječih elektroenergetskih vodov ali naprav. Investitor oz. uporabnik omrežja mora v primeru rekonstruiranega objekta pridobiti SZP za HE na elektrodistribucijsko omrežje v naslednjih primerih: priključevanja več kot tri leta odklopljenega objekta, spremembe priključne moči, spremembe tehničnih karakteristik na prevzemno-predajnem mestu.

Kot je navedeno v ZSROVE, je **obnova HE** obnova naprave, ki proizvaja energijo iz OVE, zlasti popolna ali delna zamenjava naprav ali sistemov in obratovalne opreme, za spremembo zmogljivosti ali povečanje učinkovitosti ali zmogljivosti te HE.

Če je za gradnjo razumljivo, da je potrebno GD, se pojem »rekonstrukcija« pogosto napačno uporablja in se zamenjuje z obnovo oz. vzdrževalnimi deli, za katere GD ni potrebno. Za rekonstrukcijo je GD potrebno pridobiti.

61. Poseg v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, se lahko izvede samo na podlagi vodnega soglasja (150. člen Zakon o vodah).

V spodnji preglednici so predstavljene lastnosti obnove in rekonstrukcije HE. Podatki so osnovani glede na predvideno življenjsko dobo posameznih delov in celotne HE, obstaja tudi realna možnost, da se napravo obnovi oz. rekonstruira kasneje, če je ustrezno vzdrževana.

	Obnova oz. investicijsko vzdrževanje	Rekonstrukcija
HE za SO po Uredbi o SO	Potrebno redno tekoče in investicijsko vzdrževanje na vsakih 10 let (zamenjava ležajev).	GD za HE, skladne z Uredbo o SO ni potrebno. Pred pričetkom rekonstrukcije je potrebno pridobiti projektne pogoje in SZP za HE za SO. Prav tako je potrebno pridobiti vodno soglasje ⁶¹ ter vsa ostala zahtevana soglasja in mnenja pristojnih mnenjedajcev, skladno s predpisi.
HE, ki ne spada med HE za SO po Uredbi o SO	Potrebno redno tekoče in investicijsko vzdrževanje na vsakih 10 let (zamenjava ležajev).	GD za rekonstrukcijo je potrebno. Pred pričetkom rekonstrukcije je potrebno pridobiti projektne pogoje in SZP na elektrodistribucijsko omrežje. Prav tako je potrebno pridobiti vodno soglasje ⁶¹ ter vsa ostala zahtevana soglasja in mnenja pristojnih mnenjedajcev, skladno s predpisi.

PREGLEDNICA 3

Lastnosti obnove in rekonstrukcije ter potrebni postopki glede na tip HE.

3 PRIKLJUČEVANJE PROIZVODNIH NAPRAV

3.1 ZAHTEVE GLEDE LEGALNOSTI GRADNJE HE

Na omrežje je možno priključiti samo **legalno zgrajene HE**. Za HE, za katere ne veljajo izjeme (t.j. ne gre za HE skladno z Uredbo o SO), je **potrebno GD, prijava začetka gradnje in pridobitev UD**.

3.2 ZAHTEVE GLEDE INŠTALACIJ IN SKLADNOSTI

HE oziroma vgrajena oprema morajo biti pred priključitvijo in tekom obratovanja skladna z zahtevami Uredbe RfG, SONDSEE⁶², Pravilnika o omogočanju dostopnosti električne opreme na trgu, ki je načrtovana znotraj določenih napetostnih mej⁶³ in Pravilnika o elektromagnetni združljivosti⁶⁴, Pravilnika o radijski opremi⁶⁵, RoHS, WEEE.

Primer zahtev po skladnosti za PN za **TIP A**⁶⁶ (nazivna moč od 800 – 150 kW) pravi, da mora PN imeti:

- logični vmesnik (vhod), ki zagotavlja prenehanje oddaje izhodne delovne v 5 sekundah po prejemu navodila na vhodu,
- frekvenčno stabilnost,
- zmanjšanje delovne moči pri povišani frekvenci,
- zdržnost pri spremembi frekvence in
- avtomatski vklop v omrežje.

Zahteve so izpolnjene, če je oprema na seznamu odobrene opreme, ki je objavljen na spletni strani operaterja kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja ELES.

Električne inštalacije morajo izpolnjevati zahteve iz Pravilnika o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah⁶⁷, Tehnične smernice TSG_N_002:2021, Pravilnika o zaščiti stavb pred delovanjem strele⁶⁸, Pravilnika o požarni varnosti v stavbah⁶⁹, Tehnične smernice TSG-1-001: 2019 Požarna varnost v stavbah, Tehnične smernice TSG-N-002: 2021 Nizkonapetostne električne inštalacije, Tehnične smernice TSG-N-003: 2021 Zaščita pred delovanjem strele.

3.3 SOGLASJE ZA PRIKLJUČITEV (SZP) IN SKLENITEV POGODBE O PRIKLJUČITVI HE NA JAVNO ELEKTRODISTRIBUCIJSKO OMREŽJE

Osnovni dokument, ki ga je treba pridobiti za priključitev na omrežje, je **SZP**. To izdaja operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja (ELES) v upravnem postopku na podlagi vloge investitorja oz. njegovega pooblaščenca (npr. izvajalca HE na ključ).

Pred izdajo soglasja za priključitev je možno pridobiti informacijo o možnosti priključitve, ki pa je merodajna samo na dan izdaje. V njej je navedena največja priključna moč HE, ki jo je še mogoče priključiti na obstoječe distribucijsko omrežje, vendar z izdajo informacije investitorju ni zagotovljena priključna moč za vključitev HE v omrežje. Zato potencialnim investitorjem priporočamo, da pred izgradnjo pridobijo SZP, saj jim šele izdano SZP zagotavlja priključitev HE s priključno močjo, navedeno v SZP.

⁶². Sistemska obratovalna navodila za distribucijski sistem električne energije (SONDSEE) (Uradni list RS, št. 77/24)

⁶³. Pravilnik o omogočanju dostopnosti električne opreme na trgu, ki je načrtovana za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (Uradni list RS, št. 39/16)

⁶⁴. Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (Uradni list RS, št. 39/16 in 9/20)

⁶⁵. Pravilnik o radijski opremi (Uradni list RS, št. 3/16, 9/20, 124/23 in 30/25)

⁶⁶. Za ostale razrede so zahteve glede skladnosti opredeljene v SONDSEE (Priloga 5, poglavje XVII)

⁶⁷. Pravilnik o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah (Uradni list RS, št. 140/21 in 199/21 – GZ-1)

⁶⁸. Pravilnik o zaščiti stavb pred delovanjem strele (Uradni list RS, št. 140/21 in 199/21 – GZ-1)

⁶⁹. Pravilnik o požarni varnosti v stavbah (Uradni list RS, št. 31/04, 10/05, 83/05, 14/07, 12/13, 61/17 – GZ in 199/21 – GZ-1)

SZP se v procesnem smislu izda po določbah ZUP. V skladu z omenjenim zakonom je rok za izdajo SZP 30 oz. 60 dni po prejemu popolne vloge – odvisno, ali gre za skrajšan ali posebni ugotovitven postopek glede na določila ZUP. Skrajšan postopek je v primerih, ko za ugotovitev dejstev ni treba opraviti posebnih dejanj v postopku (v postopku se lahko odloči takoj na podlagi vloge). V primeru nepopolne vloge se vlagatelja v roku petih delovnih dni pozove k dopolnitvi vloge.

ZSROVE določa krajše roke pri izdaji soglasij za priključitev PN za samooskrbo v primeru obstoječega prevzemno-predajnega mesta, in sicer 15 oz. 30 dni po prejemu popolne vloge – odvisno, ali gre za skrajšan ali posebni ugotovitven postopek glede na določila ZUP. V primeru nepopolne vloge se vlagatelja najpozneje 5 dni po prejemu vloge pozove k dopolnitvi vloge. Prav tako 50. člen ZSROVE navaja, da postopki izdaje dovoljenj, soglasij ali mnenj in drugih posamičnih upravnih aktov potrebnih za postavitve, priključitev na omrežje, obratovanje ter vključitev energije iz OVE v omrežja za ogrevanje in hlajenje veljajo za:

- PN, vključno s tistimi, ki združujejo različne OVE,
- toplotne črpalke in
- objekte za shranjevanje električne energije oziroma toplote na isti lokaciji.

Postopek izdaje dovoljenj iz prejšnjega odstavka zajema vse faze od popolnosti vloge za izdajo dovoljenja do izdaje odločbe. V primeru, da projekt ne sovпада z drugimi fazami upravnega postopka, trajanje postopka izdaje dovoljenj ne vključuje:

- časa, v katerem se PN, njihovi priključki na omrežje in povezana omrežna infrastruktura, potrebna za zagotovitev stabilnosti, zanesljivosti in varnosti omrežja gradijo ali obnavljajo in
- časa za upravne postopke, potrebne za velike nadgradnje omrežja zaradi zagotavljanje stabilnosti, zanesljivosti in varnosti omrežja.

Postopek izdaje dovoljenj se razlikuje glede na projekte, in sicer, ali gre za projekt na potencialnih ali predpisanih prednostnih območjih umeščanja PN, ki proizvajajo EE iz OVE in ki so določena z ZUNPEOVE, ali pa projekte izven teh območij, kar prikazuje spodnja preglednica. ZUNPEOVE sicer neposredno ne obravnava HE.

Lokacija projekta	Osnovni rok	Možno podaljšanje
Izven prednostnih območij	Postopek izdaje dovoljenja sme trajati največ dve leti . Ne glede na navedeno, sme postopek trajati največ eno leto , v primeru: <ul style="list-style-type: none"> • obnove HE, • postavitve nove HE, kjer inštalirana zmogljivost ne presega 150 kW in • objekte za shranjevanje električne energije ali toplote na isti lokaciji. 	V izjemnih okoliščinah, na primer kadar je potrebna PVO, se lahko rok podaljša za največ šest mesecev z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred potekom roka, navedenem v stavku levo zgoraj. Le v primeru izjemnih okoliščin se lahko rok, naveden levo spodaj podaljša, in sicer za največ tri mesece z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred iztekom navedenega roka.

PREGLEDNICA 4

Rok postopka izdaje dovoljenj glede na lokacijo projekta.

Po pridobitvi SZP ter pridobitvi vseh potrebnih soglasij in dovoljenj sledi izgradnja HE in njena priključitev na omrežje. HE se v skladu s Pravilnikom o tehničnih zahtevah za priključitev PN električne energije na distribucijsko omrežje in o izvajanju 5. člena Uredbe Komisije (EU) št. 2016/631 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje (v nadaljevanju: Uredba RfG⁷⁰) razvrščajo na štiri tipe. V kateri tip se PN uvršča, je odvisno od njene priključne moči, kar prikazuje spodnja preglednica.

⁷⁰ Uredba o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje (Dostopno na: <https://www.eles.si/pre-gled-eu-uredby/dostop-do-omrezja>).

Proizvodna naprava	Napetostni nivo	Priključna moč
TIP A	manjši od 110 kV	800 W do vključno 150 kW
TIP B	manjši od 110 kV	od 150 kW do 5 MW
TIP C	manjši od 110 kV	od vključno 5 MW do 20 MW
TIP D	manjši od 110 kV in enaka ali večja od 110 kV	priključna moč enaka ali večja od 20 MW

PREGLEDNICA 5

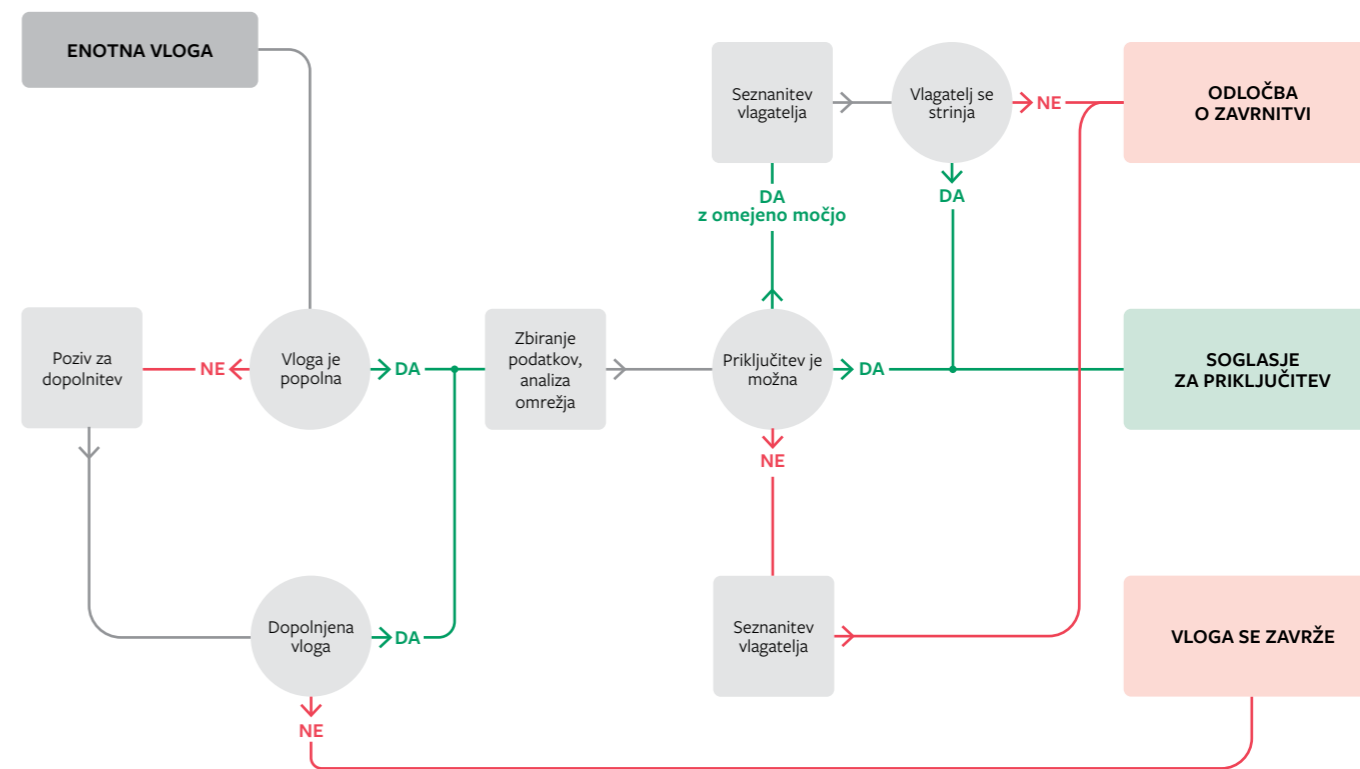
Tipi PN glede na napetostni nivo in priključno moč.

Tehnične zahteve in dokazila za priključitev se z velikostnim razredom stopnjujejo in so za vsakega izmed razredov podrobneje določene v Prilogi 5 SONDSEE.

3.4 PRIKLJUČEVANJE HE NA PODLAGI ENOTNE VLOGE

3.4.1 Enotna vloga za izdajo soglasja za priključitev HE

Vloga za izdajo SZP se posreduje elektrodistribucijskemu podjetju, ki upravlja z omrežjem na lokaciji, kjer se bo gradila HE. Vloga se vložijo na predpisanem obrazcu, imenovanem Enotna vloga, lahko tudi preko spletne aplikacije. V vlogi je treba navesti podatke o uporabniku, HE in predložiti tehnično dokumentacijo za postavitve oziroma gradnjo HE, ki zajema vse potrebne podatke, na osnovi katerih bo lahko ELES v SZP določil tehnične pogoje in način vključitve HE v omrežje. Dodatno je treba predložiti tudi dokazilo o lastništvu objekta v oz. ob katerem se bo izvedla HE, če investitor v HE in lastnik nista ista oseba oziroma dokazilo o pravici postavitve HE (npr. za samooskrbo) ob stavbi.

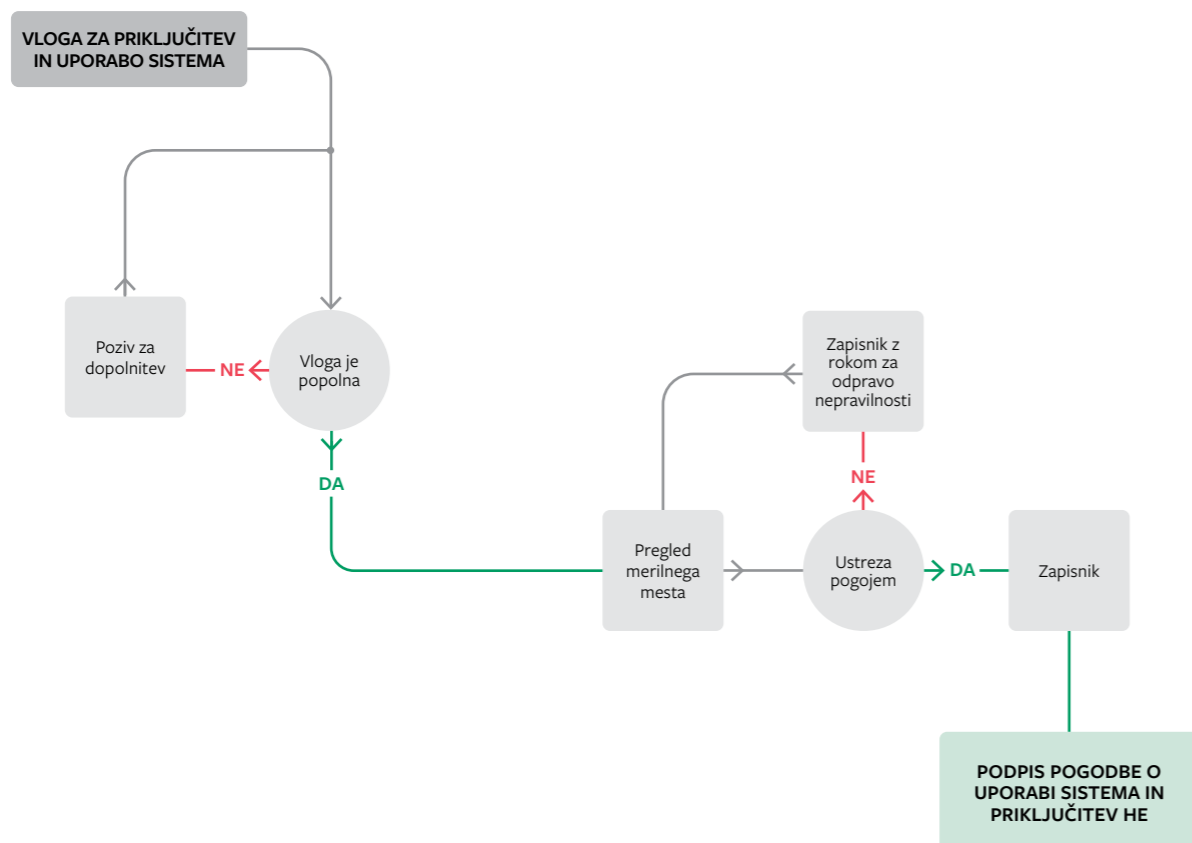

SLIKA 2

Potek izdaje SZP na podlagi enotne vloge.

3.4.2 Vloga za priključitev in uporabo sistema

Lastniki HE oziroma njihovi pooblaščenici morajo po izgradnji HE za izvedbo fizične priključitve na omrežje na pristojno elektrodistribucijsko podjetje posredovati Vlogo za priključitev in uporabo sistema. K vlogi je potrebno predložiti dokazila o legalnosti gradnje, skladnosti HE z veljavno zakonodajo, dokazila/meritve o ustreznosti inštalacij in kopijo pogodbe o nakupu in prodaji EE ali pogodbe o samooskrbi. Po preverbi vseh predloženih dokazil in ogledu na lokaciji HE s strani pooblaščenice osebe distribucijskega operaterja, odgovorna oseba distribucijskega operaterja sestavi zapisnik. V primeru neizpolnitve zahtev, se priključitev ne izvede, investitorju pa se določi rok za odpravo nepravilnosti in zatem opravi ponoven pregled.

SLIKA 3

Potek priključitve HE na podlagi SZP, izdanega po enotni vlogi.

3.5 PRIKLJUČEVANJE HE ZA SAMOOSKRBO NA PODLAGI ENOSTAVNE VLOGE

HE za samooskrbo končnih odjemalcev (v skladu z Uredbo o SO), katerih priključna moč **ne presega 50 kW**, je možno priključiti na omrežje z vložitvijo **enostavne vloge za priključitev** (42. čl. ZSROVE in 9. čl. Uredbe o SO). Celoten postopek od izdaje SZP do same priključitve poteka hitreje kot v primeru podaje enotne vloge za izdajo SZP za HE. Vsebina vloge je določena z Uredbo o SO in je dostopna na spletnih straneh ELES in elektrodistribucijskih podjetij.

Enostavna vloga se posreduje pisno ali po elektronski pošti elektrodistribucijskemu podjetju, ki potrdi prejem popolne enostavne vloge za priključitev najpozneje v **treh delovnih dneh** od prejema ali pa v tem roku vlagatelja pozove k njeni dopolnitvi.

V enostavni vlogi je treba navesti podatke o uporabniku, merilnem mestu, podatke o HE za SO, podatke o izvajalcu elektro montažnih del, o plačniku neposrednih stroškov priključevanja, predviden datum priključitve in predložiti naslednjo tehnično dokumentacijo ter ostala dokazila za izvedbo HE za SO:

- enopolna shema z vrisano točko priključitve v interno NN omrežje,
- tehnični podatki o HE,
- izjave EU o skladnosti, certifikati za posamezni energijski modul /ali/in HE za SO, s katerimi se dokazuje izpolnjevanje zahtev Uredbe RfG in SONDSEE,
- dokazilo o lastništvu objekta ob oz. na katerem se bo izvedla HE, če investitor v HE in lastnik nista ista oseba,
- katastrski načrt z osnovnim objektom z merilnim mestom, za katerim bo priključena HE za SO in objekti na/ob katerih bo nameščena HE,
- dokazilo o pravici postavitve HE za SO na/ob obstoječi stavbi oziroma kot samostojnega objekta,
- ostala potrebna mnenja in soglasja (glej preglednico 1),
- kopija pogodbe o samooskrbi.

Enostavna vloga vsebuje tudi izjavi, da je niskonapetostna električna inštalacija v objektu, na katero bo priključena HE za SO, pripravljena in sposobna za priklop HE za SO, skladno s Pravilnikom o zahtevah za niskonapetostne električne inštalacije v stavbah in Tehnično smernico TSG_N_002:2021 ter, da HE za SO izpolnjuje zahteve iz Uredbe o SO.

Distribucijski operater lahko za HE za SO, katerih priključna moč ne presega 50 kW, v enem mesecu po prejemu popolne enostavne vloge z odločbo zavrne priključitev zaradi utemeljenih varnostnih pomislov oziroma tehnične nezdržljivosti komponent sistema ali predlaga drugačne pogoje za priključitev.

Če distribucijski operater ne izda odločbe iz prejšnjega odstavka in je ne vroči stranki v enem mesecu po prejemu popolne enostavne vloge se šteje, da je končni odjemalec s SO pridobil pravico do priključitve v omrežje uporabnika sistema za števecem.

V tem primeru distribucijski operater v **15 dneh po pridobitvi pravice do priključitve končnega odjemalca s SO registrira in mu predloži pogodbo o uporabi sistema.**

V primeru, da je vloga zavrtna, distribucijski operater predlaga drugačne pogoje za priključitev (v kolikor je to izvedljivo) v smislu ohranitve stabilnosti, zanesljivosti in varnosti omrežja.

Dopustna je razširitev omenjene sheme na več PN, hranilnikov električne energije (HEE), polnilnic za električna vozila (PEV) in lasten odjem (LO), pri tem pa mora biti lastnik PN oz. naprav in lastnega odjema ista oseba.

Splošna tipska shema PS.1 se za PN uporablja v naslednjih primerih:

- ko je ob postavitvi PN prisoten lasten odjem ali če ni prisoten,
- ko sta lastnik PN in lastnik lastnega odjema ista pravna ali fizična oseba,
- ko lastnik PN ne bo zaprosil za podporo proizvedeni EE oziroma se strinja, da je osnova za določitev podpore izmerjena energija na števcu P2 oddana v javno omrežje in
- ko se lastnik PN strinja, da bo prejemal potrdilo o izvoru za energijo na osnovi količin električne energije izmerjenih na števcu P2, ki je bila oddana v javno omrežje.

Splošna tipska shema PS.1 se za HEE in polnilna mesta EV uporablja v naslednjih primerih:

- ko je ob postavitvi HEE ali polnilnega mesta EV prisoten lasten odjem ali če ni prisoten,
- ko sta lastnik HEE ali polnilnega mesta EV in lastnik lastnega odjema ista pravna ali fizična oseba,
- ko bo storitve HEE ali polnilnega mesta EV koristil samo lastnik lastnega odjema in
- ko lastnik polnilnega mesta EV ne bo želel izbrati drugega dobavitelja kot ga ima izbranega za lastni odjem.

Navidezna priključna moč odjema ali oddaje (vsota vseh priključenih PN, HEE ali polnilnih mest EV) ne sme presegati prenosne zmogljivosti priključka na javno omrežje in mora izpolnjevati enega izmed pogojev navedenih v 84. členu SONDSEE.

3.6.2 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.2

Tipična priključna shema PS.2 je namenjena za registracijo podpor za PN, sistemskih storitev, ki jih uporabniki distribucijskega sistema nudijo distribucijskemu operaterju, in posebnih storitev, ki jih uporabniki distribucijskega sistema nudijo sistemskemu operaterju, agregatorju, dobavitelju in drugim tretjim osebam.

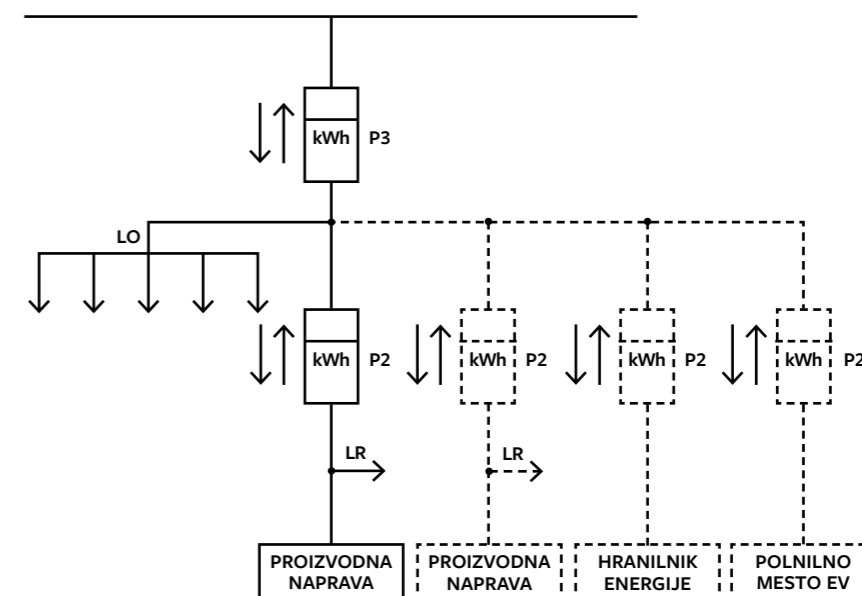
Splošna tipska priključna shema PS.2 se za PN uporablja v naslednjih primerih:

- ko je ob postavitvi PN prisoten lasten odjem,
- ko sta lastnik PN in lastnik lastnega odjema različni pravni ali/in fizični osebi, pri čemer mora lastnik lastnega odjema biti tudi lastnik merilnega mesta P3,
- ko bo lastnik PN zaprosil za podporo proizvedeni EE oziroma se ne strinja, da je osnova za določitev podpore izmerjena energija na števcu P3 oddana v javno omrežje in
- ko se lastnik PN ne strinja, da bo prejemal potrdilo o izvoru za energijo na osnovi količin EE izmerjenih na števcu P3, ki je bila oddana v javno omrežje.

Splošna tipska shema PS.2 se za HEE in polnilna mesta EV uporablja v naslednjih primerih:

- ko je ob postavitvi HEE ali polnilnega mesta EV prisoten lasten odjem,
- ko sta lastnik HEE ali polnilnega mesta EV in lastnik lastnega odjema različni pravni ali/in fizični osebi, pri čemer mora lastnik lastnega odjema biti tudi lastnik merilnega mesta P3,
- ko bo lastnik HEE ali polnilnega mesta EV storitve le-teh nudil tudi tretjim osebam in
- ko bo lastnik polnilnega mesta EV želel izbrati drugega dobavitelja kot je izbran na merilnem mestu P3.

Pri tem je potrebno upoštevati pogoje SONDSEE v 88., 89. in 90. členu SONDSEE.

SLIKA 8
Tipična shema PS.2.

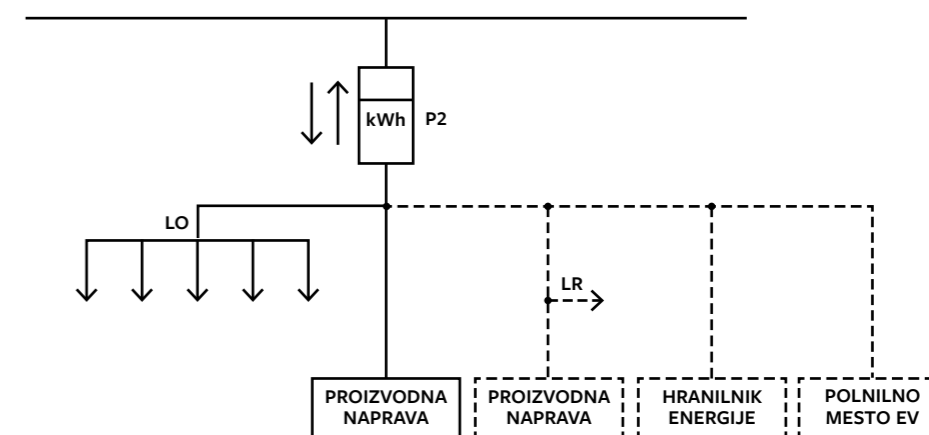
Pri tej tipski shemi je prisoten lasten odjem tako, da se del proizvedene EE porabi v notranjem omrežju, na katerega je PN priključena. Če lastnik PN ni hkrati tudi lastnik merilnega mesta odjema, mora s priključitvijo soglašati tudi lastnik objekta oz. odjemnega mesta, preko katerega se obračunava odjem objekta. Če proizvajalec izpolni pogoje za vstop v podporo shemo, je možna pridobitev obratovalne podpore ali zagotovljenega odkupa za vso neto proizvedeno MM, izmerjeno na merilnem mestu P2. Nekorabljen EE se odda preko števca P3 v javno distribucijsko omrežje in se prodaja na trgu.

3.6.3 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.3

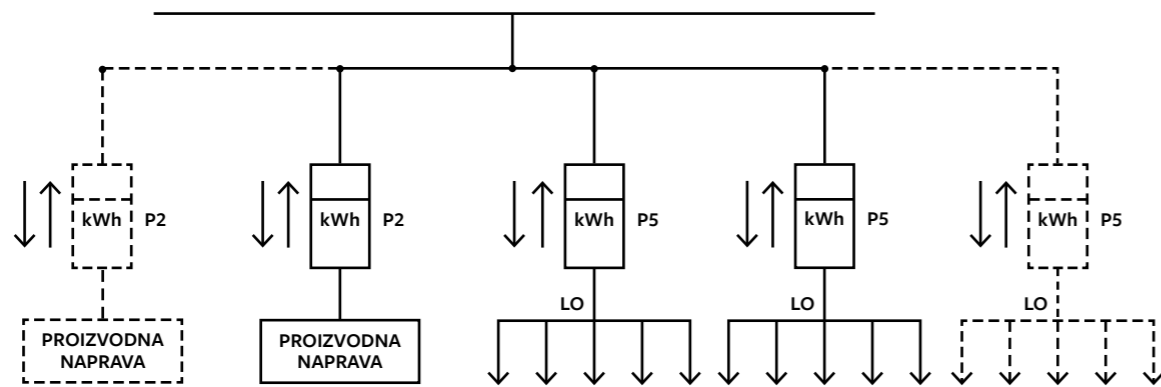
Tipična shema PS.3 se deli na naslednja tipa:

- **Tip A:** namenjena individualni samooskrbi ali
- **Tip B:** namenjena skupnostni samooskrbi z najmanj eno PN in najmanj 2 končnima odjemalcema.

Tipična shema PS.3 sta prikazani na spodnjih slikah.

SLIKA 9
Tipična shema PS.3 – A.

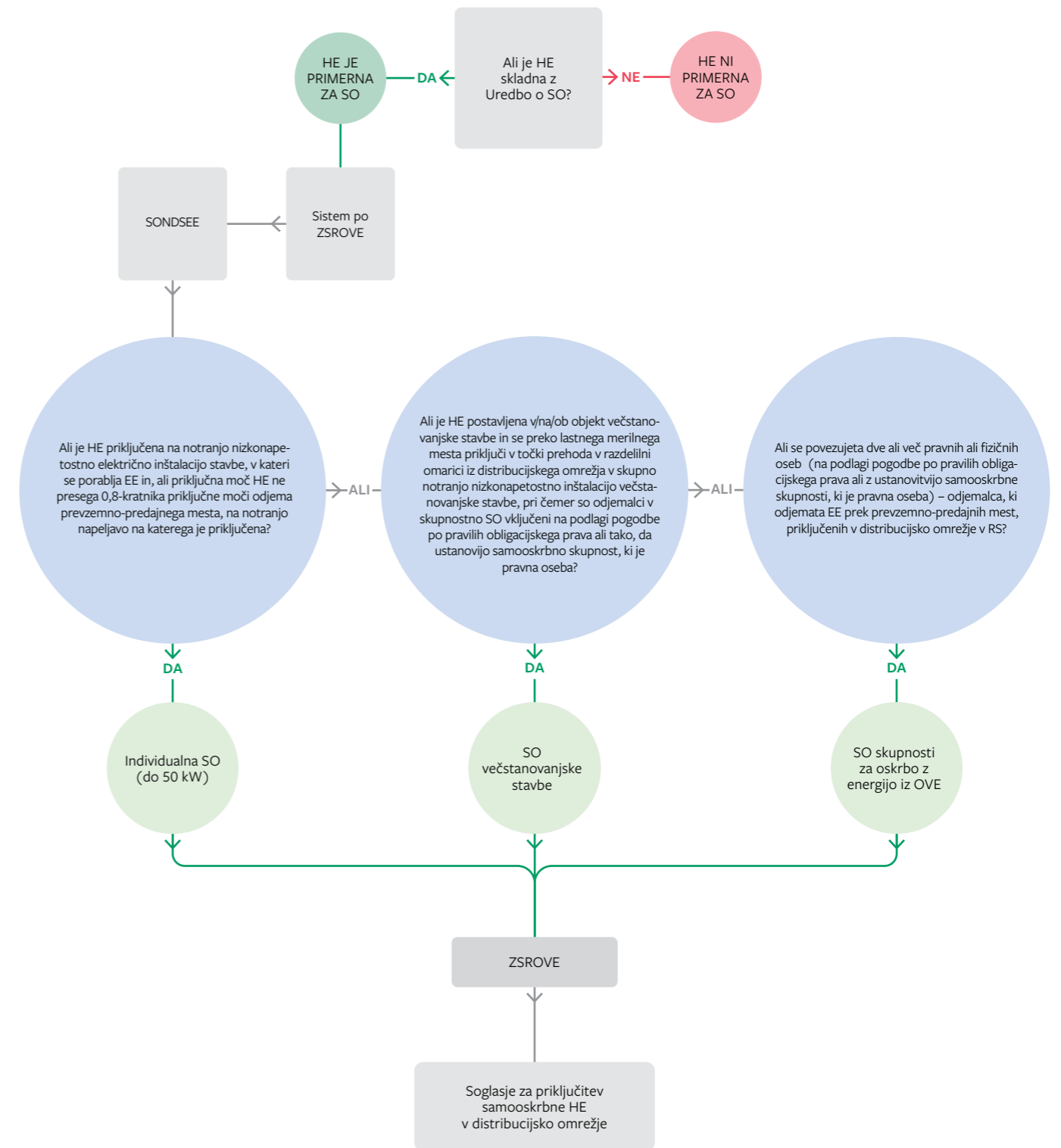
SLIKA 10
Tipska shema PS.3 – B.

Splošna tipska shema PS.3A je namenjena za priključevanje individualne samooskrbe. Uporabnik sistema je dolžan v svoji interni inštalaciji zagotoviti selektivnost vseh ustreznih predpisanih zaščit, tako da ne bo prihajajo do neželenih delovanj le-teh. Splošna tipska shema PS.3B je namenjena za priključevanje skupnostne samooskrbe, energetske skupnosti državljanov in skupnosti na področju obnovljivih virov.

Pogoj za uporabo splošne tipske sheme PS.3A za individualno samooskrbo je, da navidezna priključna moč oddaje (vsota vseh priključenih PN, HEE ali polnilnih mest EV) ne sme biti večja od 80 % priključne moči odjema na merilnem mestu, skladno s predpisi, ki urejajo samooskrbo (91. in 92. člen SONDSEE).

3.6.4 Primernost naprave za samooskrbo

Samooskrba je v skladu z Uredbo o SO proizvodnje EE iz OVE za celotno ali delno pokrivanje lastnega odjema EE z napravo za samooskrbo (v primeru individualne samooskrbe) oziroma potreb po EE v skupnostno samooskrbo vključenih odjemalcev z napravo za samooskrbo (v primeru skupnostne samooskrbe). Spodnja slika grafično prikazuje, kdaj gre za samooskrbo.

SLIKA 11
Kdaj gre za samooskrbo?

3.6.5 Samooskrba skladno s pogoji ZSROVE in sistemom urejenim po EZ-1

S koncem leta 2024 se je zaključila možnost vstopa v t.i. način SO z neto merjenjem EE, ki je bil omogočen z Energetskim zakonom (EZ-1, 315.a člen) in Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19 in 197/20) – neveljaven predpis že vse od začetka leta 2016. Posebnosti tovrstne SO je bilo enoletno obračunsko obdobje in netiranje oddane EE s prevzeto EE v obračunskem obdobju (kWh za kWh).

Letno netiranje (letni obračun) je bil zelo učinkovit ukrep za spodbujanje investicij v HE za SO, a ga Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU⁷¹ ne dopušča več.

Lastniki HE za SO, ki so vključeni v ta način obračuna trenutno lahko ohranjajo tovrstni način obračuna, dokler ne naredijo spremembe na HE za SO, ki bi zahtevala izdajo novega SZP. Lahko pa prostovoljno preidejo na nov način obračuna po novi zakonodaji, ki je opisan v nadaljevanju. Prehod v obratni smeri ni mogoč.

ZSROVE ukinja letni obračun kot ga je poznal stari EZ-1 in prepušča obračun prevzete/oddane EE trgu, torej odnosu med dobaviteljem in končnim odjemalcem za SO. Kot je zapisano v V. poglavju ZSROVE, končni odjemalec z dobaviteljem sklone pogodbo o samooskrbi. To je vrsta pogodbe o dobavi EE in mora poleg obveznih sestavin, določenih z zakonom, ki ureja oskrbo z EE, vsebovati tudi določbe o odkupu EE, proizvedene v HE za SO, ki je bila oddana v omrežje. Pogodba o samooskrbi lahko vsebuje tudi določbe o določanju obračunskih količin za potrebe obračuna dobavljene EE.

Končni odjemalec s SO lahko za proizvedeno EE sklone tudi pogodbo o nakupu EE iz OVE, vendar se mora v tem primeru registrirati za opravljanje dejavnosti proizvodnje EE.

Z Uredbo o SO so določeni podrobnejši pogoji za posamezne vrste SO, način obračuna EE in način obračuna dajatev za končne odjemalce s SO, kakor tudi pogoji za priključitev naprave za SO.

Za EE, prevzeto iz javnega omrežja, plačujejo končni odjemalci s SO omrežnino, ki je neizključujoča in odraža stroške in koristi SO, ter druge javne dajatve, ki se obračunavajo na količino EE, prevzete iz javnega omrežja. Končnemu odjemalcu v skupnostni samooskrbi se pri določitvi višine omrežnine upošteva obseg uporabe omrežja. Prav tako končni odjemalci s SO ne plačajo sorazmernega dela prispevka glede na priključno moč za zagotavljanje podpor proizvodni energije v soprodukciji z visokim izkoristkom in iz OVE. Še naprej pa velja, da za EE, oddano v omrežje, končni odjemalec s SO ne plača omrežnine in drugih javnih dajatev. Prav tako to velja za lastno proizvedeno EE iz OVE, ki je lahko tudi shranjena in ostane v njegovi stavbi. Končni odjemalec s SO za EE, prevzeto iz omrežja, ne plača prispevka na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti.

ZSROVE tudi razširja **možnost samooskrbne skupnosti OVE na celotno distribucijsko omrežje v Republiki Sloveniji**. To v praksi pomeni, da se bodo pod pogoji iz V. poglavja ZSROVE v skupnost OVE lahko povezali posamezni končni odjemalci iz distribucijskega omrežja ne glede na lokacijo HE za SO in stavbe, ki jo želijo vključiti v samooskrbo.

Akt o metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (v nadaljevanju: Omrežninski akt) določa način obračunavanja omrežnine in sicer glede na priključno moč merilnega

mesta ter na količino prevzete EE iz javnega omrežja. Trenutno sta predpisani dve sezoni (višja sezona = november → februar; nižja sezona = marec → oktober) in pet časovnih blokov. Omrežninski akt je bil v času nastajanja tega priročnika v reviziji.

Omrežnina za moč za posamezni časovni blok se izračunava tako, da se zmnoži dogovorjeno obračunsko moč⁷² posameznega bloka (v kW) z vrednostjo tarifne postavke za moč za posamezni časovni blok (EUR/kW). Mesečni znesek omrežnine za moč je seštevek vrednosti omrežnine za moč vseh nastopajočih časovnih blokov v mesecu. **Omrežnina za energijo** se izračuna kot zmnožek prevzete energije iz omrežja (v kWh) in tarifne postavke za energijo (EUR/kWh) za posamezni časovni blok. Mesečni znesek omrežnine za energijo je seštevek vrednosti omrežnine za energijo vseh nastopajočih časovnih blokov v mesecu.

Odjemalci z nameščeno HE za SO po sistemu letnega obračuna (net-metering) **vsak mesec plačajo omrežnino za moč glede na dogovorjeno obračunsko moč**. Omrežnina za prevzeto EE se plača le v primeru, če je količina prevzete EE iz omrežja v opazovanem koledarskem letu presega količino EE, ki je bila v tem obdobju oddana v omrežje. Takrat se omrežnina za EE izračuna kot zmnožek neto prevzete EE iz omrežja (primanjkljaj prevzete EE) in enotne tarifne postavke za omrežnino za EE⁷³.

3.6.6 Skupnostna samooskrba

Skupnostna samooskrba po Uredbi o SO pomeni **SO večstanovanjske stavbe in SO skupnosti za oskrbo z energijo iz OVE**, za celotno ali delno pokrivanje potreb vsaj dveh odjemalcev, povezanih v skupnostno samooskrbo, z eno ali več napravami za SO. **SO večstanovanjske stavbe** je samooskrba končnih odjemalcev v večstanovanjski, poslovno-stanovanjski, stanovanjsko-poslovni ali poslovni stavbi s poslovnimi prostori, ki imajo lastna prevzemno-predajna mesta, ali drugi stavbi z dvema ali več prevzemno-predajnimi mesti, priključenimi na skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo te stavbe. V SO večstanovanjske stavbe se lahko povežejo odjemalci, ki odjemajo EE za lastne potrebe prek dveh ali več prevzemno-predajnih mest iste večstanovanjske stavbe in ki v SO lahko vključijo tudi eno ali več prevzemno-predajnih mest, prek katerega oziroma katerih se z EE oskrbujejo skupni prostori ali skupne naprave večstanovanjske stavbe ali ki v SO vključijo dve ali več prevzemno-predajnih mest skupne rabe. V primeru SO večstanovanjske stavbe je naprava za SO prek prevzemno-predajnega mesta naprave za SO priključena na točki prehoda v razdelilni omarici iz distribucijskega omrežja v skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo večstanovanjske stavbe, na katero so priključena prevzemno-predajna mesta, vključena v SO te večstanovanjske stavbe. V **SO skupnosti za oskrbo z energijo iz OVE** se lahko vključijo odjemalci, ki odjemajo EE prek prevzemno-predajnih mest, priključenih na distribucijsko omrežje v RS. V primeru samooskrbne skupnosti je naprava za SO prek prevzemno-predajnega mesta naprave za SO priključena na distribucijsko omrežje.

Skupne določbe glede skupnostne SO so sledeče. Lastnik naprave za skupnostno SO lahko prodaja svoj količinski delež proizvodnje, pri čemer se obravnava kot proizvajalec skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z EE. **Odjemalci se v skupnostno SO vključijo na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava ali tako, da ustanovijo skupnost na področju energije iz obnovljivih virov, ki je pravna oseba, pod pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: skupnost OVE)**. Če so odjemalci v skupnostno samooskrbo vključeni na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava, ta določa zlasti medsebojna razmerja, režim določanja ključa delitve proizvodnje, ključ delitve proizvodnje, pravice in obveznosti tretje osebe in odjemalca glede upravljanja naprave. Če je

71. Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0944>)

72. Dogovorjena obračunska moč v skladu z 2. členom Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (Ur. list RS, št. 146/22, 161/22, 50/23, 71/23, 117/23, 5/24, 30/24, 49/24, 107/24 in 27/25) pomeni vnaprej določeno obračunsko moč uporabnika sistema, ki ne sme biti večja od priključne moči iz soglasja za priključitev, pri čemer priključna moč iz soglasja za priključitev za potrebe določitve obračunske moči pomeni tudi moč, določeno z dejanskim omejevalcem toka na prevzemno-predajnem mestu.

73. Primerjava izračuna letnega stroška omrežnine po starem in novem sistemu za povprečnega gospodinjstvega odjemalca je dostopna na: https://www.uro.si/documents/d/guest/uro_clanek_izracun-letnega-zneska-omreznine-oktober-2024_2_11_2024_final.

lastnik ali upravljavec naprave za SO tretja oseba, mora biti stranka te pogodbe. Za obveznosti na podlagi te pogodbe ne velja solidarna odgovornost. Če so odjemalci v skupnostno SO vključeni prek skupnosti OVE, lahko vsebine iz prejšnjega stavka določa akt, ki je podlaga za ustanovitev ali delovanje skupnosti OVE, vsakokratni ključ delitve proizvodnje pa se lahko podrobneje določi tudi v ločeni pogodbi. V primeru odklopa prevzemno-predajnega mesta, vključenega v skupnostno SO skladno z določbami zakona, ki ureja oskrbo z EE, mora oseba, pooblaščenca za komunikacijo z distribucijskim operaterjem v zvezi z izvajanjem skupnostne SO in za spremembe podatkov skupnostne SO, takoj sporočiti spremenjen ključ delitve proizvodnje, ki velja od odklopa naprej. Če tega ne stori, količinski delež proizvodnje, ki pripada odklopljenemu prevzemno-predajnemu mestu, pripade lastniku naprave za skupnostno SO, če je registriran kot proizvajalec skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z EE, nasprotno pa se realizacija neodplačno upošteva v bilančni skupini ali podskupini distribucijskega operaterja za namen pokrivanja izgub.

Tipna shema za skupnostno samooskrbo (PS.3 – B) je opisana v poglavju 3.6.3 Tipna priključna shema za proizvodno napravo – PS.3.

4 PRAVNO ORGANIZACIJSKI STATUSI IN DAVČNO-FINANČNI VIDIK

74. Fizična oseba s statusom n.d.d.k. z velikostnimi omejitvami za proizvodne naprave kot to določa 19. člen Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15, 36/18, 151/22 in 4/25).

75. V Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE (REZ), se vpiše osebe, ki želijo v pravnem položaju zasebnika opravljati dejavnost proizvodnje EE, dejavnost pa opravljajo le z eno PN na OVE ali SPTE z nazivno močjo do 50 kW. Več o tem: https://www.ajpes.si/Registri/Drugi_registri/Proizvajalci_elektricne_energije/Splosno.

76. Kot določa Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji, morate pri opravljanju dopolnilnih dejavnostih na kmetiji izpolnjevati dva osnovna pogoja: 1. kmetija mora imeti v uporabi najmanj 1 ha primerljivih kmetijskih površin ali najmanj 10 čebeljih družin; 2. letni dohodek iz dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ne sme presegati treh povprečnih letnih plač na zaposlenega v RS v preteklem letu oz. petih povprečnih letnih plač na območju z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost.

Lastniki HE imajo lahko različne pravno organizacijske statuse. Pravnoorganizacijski status vpliva na davčno-finančni vidik, ki je poleg tega odvisen še od drugih dejavnikov, kot so velikost PN, ostale dejavnosti, ki se opravljajo itd.

Investitorji v HE so lahko tako pravne kot tudi fizične osebe, pri čemer pa pravno organizacijski status investitorja vpliva tudi na finančno-davčni vidik.

Najpogostejše pravno organizacijske oblike, ki so vključene v izvajanje investicije v HE so:

- fizične osebe (samo v primeru SO),
- nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji (n.d.d.k.)⁷⁴,
- fizične osebe, vpisane v register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE (REZ)⁷⁵. Gre za fizične osebe, ki želijo v pravnem položaju zasebnika opravljati dejavnost proizvodnje EE, dejavnost pa opravljajo le z eno HE z nazivno močjo do 50 kW. Fizične osebe, vpisane v register, imajo možnost vstopa v podporno shemo oziroma prodaje EE. Registrirana dejavnost je pogoj za zakonito prodajo EE oziroma izdajo računov,
- samostojni podjetniki (s. p.),
- družbe z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), delniške družbe (d. d.), ostale, manj pogoste oblike družb (d. n. o, k. d. ...),
- zadruga (z.o.o.) in
- zavodi (javni in zasebni).

V spodnji preglednici je predstavljenih nekaj primerov najpogostejših pravno organizacijskih statusov in značilnosti, ki so za njih pomembne in relevantne pri investicijah v HE.

Pravno organizacijski status	Fizična oseba, ZAPOSLEN	Fizična oseba, UPOKOJENEC	Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji (n.d.d.k.); DOPOLNILNA DEJAVNOST NA KMETIJI ⁷⁶
Davčna stopnja	<p>Dobava in montaža HE je obdavčena po nižji stopnji DDV (9,5 % DDV), če je zaračunana neposredno investitorju, ob pogoju, da se montira na stan. objekt, ki je del socialne politike (stanovanje je del socialne politike, če v večstanovanjski stavbi ne presega 120 m² ali v enostanovanjski stavbi ne presega 250 m² uporabne površine stan. objekta), in predstavlja pripadajoči del takega objekta. Gradbeni elementi ali inštalacije, naprave in oprema mora biti v lasti lastnikov stanovanjskega objekta. Pri tem je pomembno še, da se storitev uvršča pod šifro F standardne klasifikacije dejavnosti - F/GRADBENIŠTVO. Podrobneje Tehnična smernica TSG-V-006:2022 za razvrščanje objektov, HE klasificira med elektrarne in druge energetske objekte - 23021 in so kot take obdavčene po splošni stopnji DDV.</p> <p>Če gre za dobavo in montažo HE, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža HE obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV).</p> <p>Če davčni zavezanec dobavi le HE (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV)⁷⁷.</p>	<p>Dobava in montaža HE je obdavčena po nižji stopnji DDV (9,5 % DDV), če je zaračunana neposredno investitorju, ob pogoju, da se montira na stan. objekt, ki je del socialne politike (stanovanje je del socialne politike, če v večstanovanjski stavbi ne presega 120 m² ali v enostanovanjski stavbi ne presega 250 m² uporabne površine stan. objekta), in predstavlja pripadajoči del takega objekta. Gradbeni elementi ali inštalacije, naprave in oprema mora biti v lasti lastnikov stanovanjskega objekta. Pri tem je pomembno še, da se storitev uvršča pod šifro F standardne klasifikacije dejavnosti - F/GRADBENIŠTVO. Podrobneje Tehnična smernica TSG-V-006:2022 za razvrščanje objektov, HE klasificira med elektrarne in druge energetske objekte - 23021 in so kot take obdavčene po splošni stopnji DDV.</p> <p>Če gre za dobavo in montažo HE, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža HE obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV).</p> <p>Če davčni zavezanec dobavi le HE (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV)⁷⁷.</p>	<p>Nosilci so zavezanci k plačilu davka od dohodkov iz dejavnosti, pod kar se šteje dohodek brez znižanj, povečan in davčnih olajšav, kot je izkazan v davčnem obračunu akontacije dohodnine. Zavezanec lahko davčno osnovo ob upoštevanju pogojev ugotavlja tudi z upoštevanjem normiranih odhodkov.</p> <p>Dobava in montaža HE je obdavčena po nižji stopnji DDV (9,5 % DDV), če je zaračunana neposredno investitorju, ob pogoju, da se montira na stan. objekt, ki je del socialne politike (stanovanje je del socialne politike, če v večstanovanjski stavbi ne presega 120 m² ali v enostanovanjski stavbi ne presega 250 m² uporabne površine stan. objekta), in predstavlja pripadajoči del takega objekta. Gradbeni elementi ali inštalacije, naprave in oprema mora biti v lasti lastnikov stanovanjskega objekta. Pri tem je pomembno še, da se storitev uvršča pod šifro F standardne klasifikacije dejavnosti - F/GRADBENIŠTVO. Podrobneje Tehnična smernica TSG-V-006:2022 za razvrščanje objektov, HE klasificira med elektrarne in druge energetske objekte - 23021 in so kot take obdavčene po splošni stopnji DDV.</p> <p>Če gre za dobavo in montažo HE, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža HE obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV).</p> <p>Če davčni zavezanec dobavi le HE (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV)⁷⁷.</p>

Pravno organizacijski status	Fizična oseba, ZAPOSLEN	Fizična oseba, UPOKOJENEC	Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji (n.d.d.k.); DOPOLNILNA DEJAVNOST NA KMETIJI ⁷⁶
Dohodninska osnova	Prihodek od prodane EE se šteje v dohodninsko osnovo	Kadar upokojenec npr. s svojo samooskrbno HE ne ustvarja dobička, se mu slednje ne šteje v dohodninsko osnovo. V primeru prodaje EE pa prihodek vpliva na plačilo dohodnine, saj se tovrstni dohodek šteje kot dohodek iz drugega pravnega razmerja. ⁷⁸	Gre v prihodke dopolnilne dejavnosti (koliko gre v kmetijsko dejavnost in koliko v osebno uporabo – od tega sta odvisna tudi DDV in amortizacija). Najpogosteje: 30/70 %. Dohodki, prejeti v okviru opravljanja te dejavnosti, se štejejo za dohodke iz dejavnosti. Za ugotavljanje davčne osnove obstajata dva načina. ⁷⁹
Potreba po registraciji dejavnosti	Če oseba prodaja EE, mora imeti registrirano dejavnost (npr. biti vpisana v REZ – Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE).	Če bi upokojenec želel viške EE tudi prodajati, mora imeti registrirano dejavnost (npr. biti vpisan v REZ – Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE).	Dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji ⁸⁰ (proizvodnja in prodaja EE iz OVE)
Višina minimalnih mesečnih stroškov (leto 2025)⁸¹	/	Prispevek za zavarovanje za primer invalidnosti ali smrti po stopnji 8,85 odstotka od zneska izplačila	/

77. FURS. (julij 2025). Davek na dodano vrednost. Stopnje DDV. Dostopno na: https://view.officeapps.live.com/office/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.fu.gov.si%2Ffileadmin%2Finternet%2F-Davki_in_druge_dajatve%2Fpodrocja%2FDavek_na_dodano_vrednost%2FOpis%2FStopnje_DDV.docx&wdOrigin=BROWSELINK

78. Prihodek v polletju koledarskega leta ne sme presegati treh povprečnih neto plač v RS iz preteklega koledarskega leta.

79. Nosilec dopolnilne dejavnosti se z davčnega stališča obravnava kot fizična oseba z dejavnostjo, zato je tudi dohodek iz tega naslova obdavčen na ta način (ne po katastrskem dohodku). Davčna osnova se lahko ugotavlja na dva načina: z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov ((na podlagi vodenja knjigovodstva se izračuna dohodninska osnova in dohodnina odmeri po dohodninski lestvici v informativnem izračunu (skupaj z drugimi dohodki); od ugotovljene davčne osnove, tj. dobička, morajo zavezanci plačati akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Pri izračunu akontacije dohodnine se upoštevajo stopnje dohodnine iz davčne lestvice), z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov ((od ustvarjenih prihodkov (iz evidence prihodkov dejavnosti) se odšteje normirane odhodke v višini deleža prihodkov po lestvici; dohodnina od dohodka iz dejavnosti se od izračunane osnove odmeri po 20 % davčni stopnji in se šteje kot dokončen davek); zavezanci ugotovijo davčno osnovo na način, da od ustvarjenih prihodkov odštejejo normirane odhodke v višini 80 % prihodkov, dohodnina od dohodka iz dejavnosti se odmeri po 20 % davčni stopnji in se šteje kot dokončen davek). Po ZDoh-2 lahko normirane odhodke uveljavljajo tisti nosilci dopolnilne dejavnosti, ki: začinjajo z opravljanjem dejavnosti – za 2 leti, če je začel z opravljanjem dejavnosti v zadnjih šestih mesecih prvega leta, ne glede na prihodek, v davčnem letu pred tem davčnim letom ne presežejo 50.000 EUR prihodkov iz dejavnosti ali povprečje prihodkov iz dejavnosti dveh zaporednih predhodnih let ne presega 150.000 EUR.

80. Za opravljanje dopolnilne dejavnosti mora nosilec dejavnosti pridobiti dovoljenje, ki ga na njegovo zahtevo izda krajevno pristojna upravna enota. Stroški postopka znašajo 18,10 EUR. Dostopno na: <https://e-uprava.gov.si/podrocja/vloge/vloga.html?id=595&lang=si>

81. V znesek niso všteti stroški za PN.

82. Največjo razliko med navadnim in normiranim s.p. predstavlja ugotavljanje davčne osnove. Po 48. členu Zakona o dohodnini (ZDoh-2), je davčna osnova od dohodka iz dejavnosti dobiček, ki se ugotovi kot razlika med prihodki in odhodki, doseženimi v zvezi z opravljanjem dejavnosti. Davčna osnova za davek od dohodka iz dejavnosti za navadni s.p. je dobiček, pri katerem se priznajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida oziroma letnem poročilu. Pri ugotavljanju davčne osnove za normirani s.p. pa se upoštevajo davčno priznani prihodki in normirani odhodki po pavšalu.

83. Novoustanovljeni d. o. o.: Osnovni kapital mora znašati vsaj 7.500 EUR, vsak osnovni vložek pa najmanj 50 EUR. Osnovni vložek je lahko zagotovljen v denarju ali kot stvarni vložek ali stvarni prevzem. Kot stvarni vložek se lahko zagotovijo premičnine in nepremičnine, pravice in podjetje ali del podjetja. Za stvarni vložek se šteje tudi plačilo za premoženjske predmete, ki jih je družba prevzela in jih prišteje družbenikovemu vložku. Če se za ustanovitev družbe zagotovijo tudi stvarni vložki, morajo družbeniki pred prijavo za vpis v register sestaviti in podpisati poročilo o stvarnih

vložkih. Novoustanovljeni d. o. o. običajno ni zavezanec za DDV, kar pomeni, da si ne poračunava DDV. Mali davčni zavezanci so oproščeni obračunavanja DDV. Obstoječi d. o. o. ima že urejeno poslovanje, kar pomeni, da ni bistvenega povečanja stroškov.

84. d.d: Najnižji znesek osnovnega kapitala je 25.000 EUR, najnižji nominalni znesek delnice je 1 EUR. Višji nominalni zneski se morajo glasiti na večkratnik 1 EUR-a. Delnice se lahko vplačujejo v denarju ali s stvarnimi vložki ali pa s stvarnim prevzemom (družba prevzame sedanje ali prihodnje obrate ali druge premoženjske predmete), vendar mora biti vsaj tretjina osnovnega kapitala plačana v denarju.

85. Osnovni kapital za ustanovitev evropske zadrge ne sme biti manjši od 30.000 EUR.

86. Če je s.p. DDV zavezanec, se pri določenih transakcijah uporablja obrnjena davčna obveznost po 76.a členu ZDDV-1.

87. Če kot fizična oseba kupiš HE, plačaš 9,5 % DDV, če pa ustanoviš s. p., lahko HE kot ustanovni kapital preneseš na pravno osebo.

88. FURS. (julij 2025). Davek na dodano vrednost. Stopnje DDV. Dostopno na: https://view.officeapps.live.com/office/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.fu.gov.si%2Ffileadmin%2Finternet%2F-Davki_in_druge_dajatve%2Fpodrocja%2FDavek_na_dodano_vrednost%2FOpis%2FStopnje_DDV.docx&wdOrigin=BROWSELINK

89. Upoštevati je treba trenutno veljavno dohodninsko lestvico. Za leto 2025 (če neto letna davčna osnova v evrih znaša): do višine 9.210,26 EUR po 16 %; nad 9.210,26 EUR do 27.089,00 EUR po 26 %; nad 27.089,00 EUR do 54.178,00 EUR po stopnji 33 %; nad 54.178,00 EUR do 78.016,32 EUR po

stopnji 39 %; nad 78.016,32 EUR pa po stopnji 50 %. V primeru rednega s. p.-ja se lahko uveljavljajo tudi davčne olajšave (splošna olajšava, posebne osebne olajšave, posebne olajšave za vzdrževane osebe).

90. V znesek niso všteti stroški za PN.

91. Osnova za minimalne prispevke za s.p. predstavlja 60 % povprečne bruto plače. Prispevki se spreminjajo vsako leto, običajno januarja, glede na novo povprečno plačo. Pomembno je redno spremljati objave FURS in ZZS. Višini prispevkov sta enaki tako za navaden s.p. kot za normiran s.p..

92. V primeru popoldanskega s.p. je višina minimalnih stroškov določena kot pavšalni prispevek za zdravstveno zavarovanje in dolgotrajno oskrbo ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje (za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni za primer invalidnosti ali smrti, ki bi bila posledica poklicne bolezni ali poškodbe pri delu).

93. Popoldanski s.p. je oblika samostojnega podjetništva, ki jo odpre oseba, ki je že zaposlena za polni delovni čas pri drugem delodajalcu. Ker so ti zavarovani že prek zaposlitve, imajo popoldanski s.p.-ji precej nižjo finančno obremenitev. Prispevki so pavšalni, ne glede na zaslužek, in jih določa država. Popoldanski s.p. jih plačuje vsak mesec, tudi če nima prihodkov.

Pravno organizacijski status	NAVADNI s.p.	NORMIRANI s.p. ⁸²	Gospodarske družbe ^{83,84} DAVČNI ZAVEZANEC (d.d., d.o.o.)	ZADRUGA ⁸⁵	
Davčna stopnja⁸⁶	Od 16 do 50 % (glede na davčno lestvico) ⁸⁷ Dobava in montaža HE je obdavčena po nižji stopnji DDV (9,5 % DDV), če je zaračunana neposredno investitorju, ob pogoju, da se montira na stan. objekt, ki je del socialne politike (stanovanje je del socialne politike, če v večstanovanjski stavbi ne presega 120 m ² ali v enostanovanjski stavbi ne presega 250 m ² uporabne površine stan. objekta), in predstavlja pripadajoči del takega objekta. Gradbeni elementi ali inštalacije, naprave in oprema mora biti v lasti lastnikov stanovanjskega objekta. Pri tem je pomembno še, da se storitev uvršča pod šifro F standardne klasifikacije dejavnosti – F/GRAD-BENIŠTVO. Podrobneje Tehnična smernica TSG-V-006:2022 za razvrščanje objektov, HE klasificira med elektrarne in druge energetske objekte – 23021 in so kot take obdavčene po splošni stopnji DDV. Če gre za dobavo in montažo HE, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža HE obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV). Če davčni zavezanec dobavi le HE (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV) ⁸⁸ . Podatki o davčni osnovi in znesku DDV, ki ga po 76.a členu ZDDV-1 kot obveznost izkaže naročnik storitve, ni všteti v znesek obračunanega DDV.	Po 20 % davčni stopnji in se šteje za dokončen davek. Dobava in montaža HE je obdavčena po nižji stopnji DDV (9,5 % DDV), če je zaračunana neposredno investitorju, ob pogoju, da se montira na stan. objekt, ki je del socialne politike, če v večstanovanjski stavbi ne presega 120 m ² ali v enostanovanjski stavbi ne presega 250 m ² uporabne površine stan. objekta), in predstavlja pripadajoči del takega objekta. Gradbeni elementi ali inštalacije, naprave in oprema mora biti v lasti lastnikov stanovanjskega objekta. Pri tem je pomembno še, da se storitev uvršča pod šifro F standardne klasifikacije dejavnosti – F/GRAD-BENIŠTVO. Podrobneje Tehnična smernica TSG-V-006:2022 za razvrščanje objektov, HE klasificira med elektrarne in druge energetske objekte – 23021 in so kot take obdavčene po splošni stopnji DDV. Če gre za dobavo in montažo HE, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža HE obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV). Če davčni zavezanec dobavi le HE (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV) ⁸⁸ . Podatki o davčni osnovi in znesku DDV, ki ga po 76.a členu ZDDV-1 kot obveznost izkaže naročnik storitve, ni všteti v znesek obračunanega DDV.	Če gre za dobavo in montažo HE, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta, je dobava in montaža HE obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV) ⁸⁸ . Podatki o davčni osnovi in znesku DDV, ki ga po 76.a členu ZDDV-1 kot obveznost izkaže naročnik storitve, ni všteti v znesek obračunanega DDV.	Če gre za dobavo in montažo HE, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta, je dobava in montaža HE obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV) ⁸⁸ . Podatki o davčni osnovi in znesku DDV, ki ga po 76.a členu ZDDV-1 kot obveznost izkaže naročnik storitve, ni všteti v znesek obračunanega DDV.	Če gre za dobavo in montažo HE, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta, je dobava in montaža HE obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV) ⁸⁸ . Podatki o davčni osnovi in znesku DDV, ki ga po 76.a členu ZDDV-1 kot obveznost izkaže naročnik storitve, ni všteti v znesek obračunanega DDV.
Dohodninska osnova	Prihodek od prodane EE se šteje v dohodninsko osnovo. ⁸⁹	4 % efektivne stopnje prihodkov (od ustvarjenega profita).	/	/	
Potreba po registraciji dejavnosti	Registrirana dejavnost: dejavnost proizvodnje EE.	Registrirana dejavnost: dejavnost proizvodnje EE.	Registrirana dejavnost: dejavnost proizvodnje EE.	Registrirana dejavnost: dejavnost proizvodnje EE.	
Višina minimalnih mesečnih stroškov (leto 2025)⁹⁰	Minimalni prispevki za s.p. (prispevki za PIZ, ZZ, starš. varstvo, zaposlovanje, dolgotrajno oskrbo (september 2025)): 614,83 € ⁹¹ Popoldanski s.p. (prispevki za PIZ, ZZ, dolgotrajno oskrbo (april–december 2025)): 105,75 €	Minimalni prispevki za s.p. (prispevki za PIZ, ZZ, starš. varstvo, zaposlovanje, dolgotrajno oskrbo (september 2025)): 614,83 € ⁹¹ Popoldanski s.p. (prispevki za PIZ, ZZ, dolgotrajno oskrbo (april–december 2025)): 105,75 €	Obratovalni stroški (banka, računovodstvo).	Obratovalni stroški (banka, računovodstvo).	

PREGLEDNICA 6

Primeri najpogostejših pravno organizacijskih statusov in značilnosti, ki so relevantne pri investicijah v HE.

Končna odločitev naj temelji na presoji vašega konkretnega finančnega položaja (zaposlen, upokojenec, drugi prihodki in dejavnosti, aktivna kmetija, že lastnik podjetja). Priporočamo, da se o tem posvetujete s svojim finančnim ali davčnim svetovalcem.

5 SOFINANCIRANJE, PRODAJA IN PODPORE ZA PROIZVEDENO ELEKTRIČNO ENERGIJO

5.1 NEPOVRATNA SREDSTVA IN SOFINANCIRANJE TER KREDITIRANJE

Agencija za energijo (v nadaljevanju: AGEN) – podpira ukrepe za zmanjšanje porabe energije, energetske sanacije stavb, uvedbo naprednih tehnologij v energetiki ter projekte za pospeševanje uporabe sončne, vetrne, hidro in geotermalne energije, z namenom doseganja trajnostnih energetske ciljev in prehoda v nizkoogljično družbo. AGEN je skladno s 23. členom ZSROVE obvezana objaviti javni poziv investitorjem in promotorjem k prijavi projektov PN OVE in SPTE za vstop v podporno shemo. Javne pozive AGEN izvede v dvokrožnem konkurenčnem postopku v okviru določil iz dolgoročnega časovnega načrta za doseganje ciljev spodbujanja proizvodnje in rabe obnovljivih virov, ki ga v skladu z 19. členom ZSROVE sprejme Vlada RS.

Banke – nekatere banke v svojih programih poleg klasičnih kreditov ponujajo tudi namenske kredite, ki so namenjeni investicijam v ukrepe učinkovite rabe energije ali rabe OVE.

Borzen, operater trga z elektriko, d.o.o. (Center za podpore) – zagotavlja nepovratna sredstva in financiranje za projekte, ki spodbujajo rabo OVE, učinkovito rabo energije in trajnostno energetiko. Družba Borzen, d.o.o. skladno z zakonodajo ter objavljenimi javnimi pozivi, investitorjem v OVE (pravne in fizične osebe) omogoča dodelitev neposrednih nepovratnih sredstev za investicije v nove PN za proizvodnjo električne in toplotne energije iz OVE ter za hranilnike električne energije in toplote v kombinaciji s proizvodnjo energije (naložbena pomoč za PN, hranilnike ali kombinacijo obojega). Center za podpore je prav tako operativni izvajalec podporne sheme za proizvodnjo elektrike iz OVE in SPTE⁹⁴.

Eko sklad – osnovna dejavnost Eko sklada je ugodno kreditiranje različnih naložb varstva okolja po obrestnih merah, nižjih od tržnih. Sklad spodbuja razvoj na področju varstva okolja z dajanjem kreditov oziroma poroštev za okoljske naložbe in z drugimi oblikami pomoči. Sklad spodbuja naložbe, ki so skladne z nacionalnim programom varstva okolja in z okoljsko politiko Evropske unije. Krediti Eko sklada so namenjeni fizičnim in pravnim osebam ter samostojnim podjetnikom. Eko sklad spodbuja okoljske naložbe tudi s programi nepovratnih finančnih spodbud⁹⁵.

Energetska podjetja – zagotavljajo nepovratna sredstva in financiranje za projekte, ki spodbujajo trajnostno rabo energije, prehod na obnovljive vire ter izboljšanje energetske učinkovitosti. Energetska podjetja pogosto ponujajo finančno podporo za ukrepe, kot so energetske prenovne stavb, namestitve toplotnih črpalk, vgradnja FNN ter optimizacija rabe energije pri končnih odjemalcih.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja – nepovratna sredstva⁹⁶ so namenjena podpiranju trajnostnega razvoja na podeželju, izboljšanju konkurenčnosti v kmetijstvu, gozdarstvu in prehranski industriji ter ohranjanju naravnih virov. Sredstva se dodeljujejo za naložbe v modernizacijo kmetijskih gospodarstev, predelavo in trženje kmetijskih proizvodov, razvoj gozdarske infrastrukture ter projekte varstva okolja in biotske raznovrstnosti.

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo – letno pripravlja in objavlja javne razpise za sofinanciranje investicijskih projektov⁹⁷ na področju URE in OVE, ki so sofinancirani iz državnega proračuna, evropskih in drugih skladov. Sektor pokriva aktivnosti s področja trajnostne rabe energije iz programa za črpanje kohezijskih sredstev.

⁹⁴. Več o nepovratnih sredstvih: <https://borzen.si/sl-si/podpore-za-zelene-investicije> in o podporni shemi: <https://borzen.si/sl-si/podpore-za-proizvodnjo-elektrike>

⁹⁵. Javni razpisi so na voljo: <https://www.ekosklad.si/>

⁹⁶. Javni razpisi so na voljo: <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-kmetijstvo-gozdarstvo-in-prehrano/javne-objave/>.

⁹⁷. Javni razpisi so na voljo: <https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/?status=ongoing&titelref=&publisher%5B%5D=3753&type=8year=0&nrOfitems=20>.

Občine – zagotavljajo nepovratna sredstva in financiranje za projekte, ki spodbujajo trajnostni razvoj, energetska učinkovitost, varstvo okolja in izboljšanje kakovosti življenja na lokalni ravni. Ta sredstva so namenjena različnim naložbam, kot so energetske prenove javnih in stanovanjskih stavb, razvoj trajnostne infrastrukture (npr. polnilnice za električna vozila), obnova zelenih površin, izboljšanje ravnanja z odpadki in zaščita naravnih virov itd.

Podjetniški sklad – Slovenski podjetniški sklad vsako leto razpisuje državne pomoči v obliki ugodnih kreditov, garancij ali lastniškega financiranja za razvojno-širitvene investicije mikro, malih in srednje velikih podjetij v Sloveniji⁹⁸.

5.2 PODPORNNA SHEMA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OVE IN SPTE

Sistem podpor je instrument državne pomoči, ki z višjimi odkupnimi cenami omogoča realizacijo investicij za proizvodnjo električne energije iz OVE in SPTE, potrebnih za doseg državnih ciljev glede deleža uporabe obnovljivih virov v končni rabi energije, skladno z ZSROVE ter Uredbo o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (v nadaljevanju: Uredba o podporah EE, proizvedeni iz OVE in v SPTE)⁹⁹. Center za podpore družbe Borzen upravlja omenjeni sistem državnih subvencij ter je odgovoren za ustrezno izplačevanje podpor proizvodnim enotam, ki so vključene v sistem podpor.

5.2.1 Sistem podpor

Če stroški proizvodnje EE iz OVE ali iz soproizvodnje z visokim izkoristkom, plinastih goriv, toplote za ogrevanje in hlajenje ter pogonskih tekočih in plinastih biogoriv iz OVE, odvečne toplote in vodika, vključno z normalnim tržnim donosom na vložena sredstva, presegajo ceno energije, ki jo je za tovrstno energijo mogoče doseči na trgu, se proizvajalcem za to energijo iz naprav z veljavno deklaracijo lahko **dodelijo podpore** v skladu z ZSROVE.

Predpogoj je uspešno kandidiranje (pridobitev sklepa o izbiri projekta) na javnem pozivu AGEN. Višina podpore se določi po načelu stroškovne učinkovitosti, da se zagotavljata spodbujanje rabe OVE in učinkovita raba energije.

V podporno shemo vstopajo PN, ki jim je dodeljena podpora na podlagi javnega poziva oziroma razpisa, ki ga objavi AGEN. V okviru poziva bodo projekti lahko izbrani glede na dovoljeno povečanje obsega sredstev za podpore v naslednjem letu, skladnosti projekta z načrtom delovanja podporne sheme za doseganje ciljev iz državnega akcijskega načrta za izrabo OVE in ponujene cene za proizvedeno električno energijo, ki jo bo proizvajalec skupaj s predvideno količino proizvodnje opredelil ob prijavi na javni poziv. Do pridobitve podpor so upravičeni proizvajalci električne energije, proizvedene v novih, pretežno novih, obnovljenih PN OVE in SPTE, ter proizvajalci električne energije, proizvedene v PN na lesno biomaso, ki ne izpolnjujejo več pogojev za prvi vstop v podporno shemo, vendar so vanjo ponovno uvrščeni na podlagi prijave na javni poziv AGEN, ker stroški proizvodnje električne energije v teh PN presegajo referenčno tržno ceno električne energije in izpolnjujejo druge pogoje. Do pridobitve podpor so upravičeni proizvajalci električne energije za električno energijo,

98. Več informacij je na voljo: <https://www.podjetniskisklad.si/>.

99. Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 26/22 in 9/25)

proizvedeno v PN OVE, pri kateri nazivna električna moč ne presega 10 MW, razen za VE, pri katerih nazivna električna moč ne presega 50 MW. Podpore se lahko dodelijo proizvajalcem za električno energijo, proizvedeno v PN SPTE na fosilno gorivo, pri katerih nazivna električna moč PN ne presega 10 MW.

AGEN v skladu z dolgoročnim časovnim načrtom iz 23. člena zakona ZSROVE objavi javni poziv za vstop v podporno shemo, ki mora biti odprt najmanj en mesec, s katerim investitorje in promotorje povabi k prijavi projektov za PN za proizvodnjo električne energije na OVE in za SPTE, ki se na javnem pozivu potegujejo za dodelitev pravice za prejem podpore. Prijavi za projekte ali skupine projektov morajo investitorji oziroma promotorji priložiti podrobno obrazložitev, iz katere so razvidne vse predpostavke, na podlagi katerih je bila oblikovana ponujena cena.

Podpore za proizvedeno električno energijo se zagotavljajo tudi proizvajalcem elektrike iz **obnovljenih PN**, pri katerih se z rekonstrukcijami obnovi ali zamenja vsaj eden od osnovnih sklopov PN in je bilo v obnovo vloženo vsaj 50 % tržne vrednosti nove PN v času obnove.

Vse informacije povezane z javnimi pozivi so dostopne na spletnih straneh AGEN¹⁰⁰.

5.2.1.1 Postopek vstopa v sistem podpor

Postopek izbora projektov za vstop PN v podporno shemo izvede AGEN ter obsega določitev referenčnih stroškov proizvodnje električne energije v PN OVE in SPTE, objavo javnega poziva za vstop PN v podporno shemo, ocenjevanje in izbiro PN za vstop v shemo in odločanje o potrditvi ali zavrnitvi vstopa PN.

Za vstop v podporno shemo je potrebna uspešna **vloga na javnem pozivu AGEN**. V okviru poziva so projekti izbrani glede na dovoljeno povečanje obsega sredstev za podpore, skladnosti projekta z načrtom delovanja podporne sheme za doseganje ciljev iz državnega akcijskega načrta za izrabo OVE in ponujene cene za proizvedeno električno energijo, ki jo bo proizvajalec skupaj s predvideno količino proizvodnje opredelil ob prijavi na javni poziv.

AGEN objavi javni poziv za izvajanje podporne sheme za elektriko za naslednje leto, s katerim povabi investitorje k prijavi projektov za PN na OVE in za SPTE, ki se na razpisu potegujejo za prejem podpore.

Če je investitor na javnem pozivu uspešen, prejme **sklep o izbiri** s strani AGEN. S tem začne investitorju teči **triletni rok**, da PN **zgradi, priključi na omrežje in pridobi deklaracijo za PN**. V primeru zahtevne PN lahko investitor že ob prijavi na javni poziv z vlogo na AGEN zaprosi za podaljšan rok na skupno pet let. Ko je PN priključena na omrežje, lahko investitor odda vlogo za pridobitev **deklaracije za PN** in pridobi **odločbo o podpori** na AGEN. Pridobljena odločba o podpori je nato osnova za **podpis pogodbe za vstop v podporno shemo** s Centrom za podpore.

Javni poziv oz. razpis AGEN se lahko spreminja, zato je za investitorje ključno, da **spremljajo spremembe**. Osnovni kriterij je pridobljeno **GD** za PN (kjer je GD potrebno pridobiti) in ponujena **primerna cena**¹⁰¹ glede na dolgoročni časovni plan, ki izhaja iz energetske bilance RS.

Investitorji morajo biti poleg postavljenih cen pozorni še na določeno količino obratovalnih ur (proizvodnja), saj so določene obratovalne ure del pogodbe o podpori. Slednje pomeni, da so do določene količine upravičeni do podpore, za preostalo proizvodnjo pa ne.

100. Dostopno na: <https://www.agen-rs.si/izvajalci/ove-ure/obnovljivi-viri-in-soproizvodnja/podpore-za-proizvedeno-elektriko>.

101. Primerna cena ne sme presegati vsakokratnih vrednosti referenčnih stroškov proizvodnje elektrike v proizvodni napravi OVE in SPTE (RSEE).

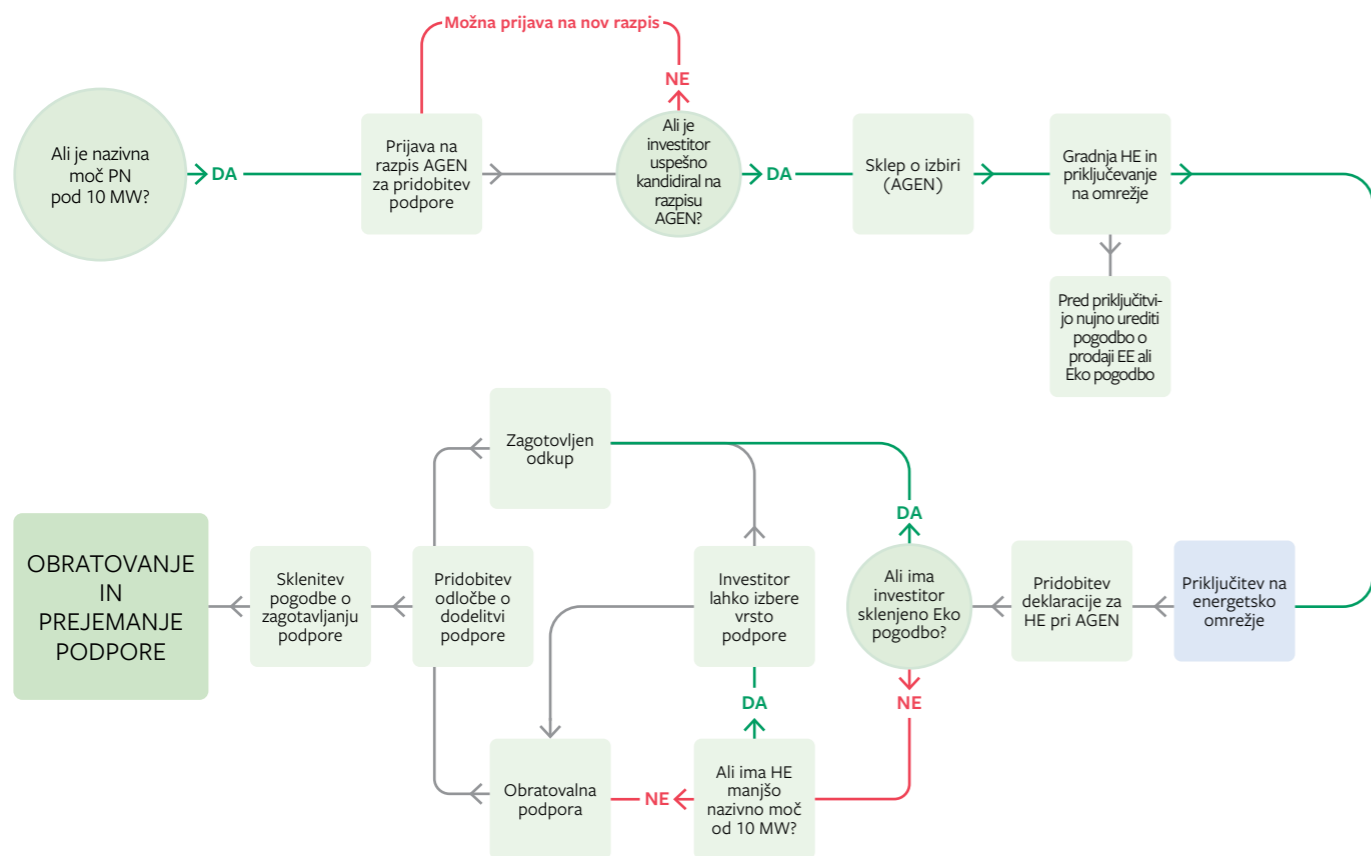
Če investitor uspešno kandidira na javnem pozivu AGEN, lahko odda vlogo in od AGEN pridobi **sklep o izbiri** ter po izgradnji PN še **deklaracijo za PN in odločbo o dodelitvi podpore**.

Center za podpore na Borzenu neposredno od AGEN prejme informacijo, da je bila izdana odločba o dodelitvi podpore. Center za podpore na podlagi odločbe o dodelitvi podpore in drugih podatkov ter uradne informacije AGEN o točnem datumu dokončnosti odločbe o dodelitvi podpore, pripravi **pogodbo o podpori** in jo najpozneje v 15 dneh pošlje upravičencu v podpis. Upravičenost za izplačevanje podpor se zaradi mesečnega obračuna prične s prvim dnevom meseca, ki sledi mesecu dokončnosti odločbe. Pri tem morajo biti izpolnjeni določeni pogoji:

- upravičenec ima dokončno odločbo o dodelitvi podpore,
- Center za podpore od AGEN prejme informacijo o dokončnosti,
- upravičenec ima registrirano ustrezno dejavnost in
- upravičenec ima urejen davčni status.

Center za podpore dobi popolne podatke najpozneje do devetega dne v tekočem mesecu, vključno z informacijo o ustrezni prekinitvi morebitne obstoječe tržne (»odprte«) pogodbe za prodajo elektrike.

Naslednja slika predstavlja grafično predstavljen postopek pridobivanja podpore.

SLIKA 12 Postopek pridobivanja podpore v okviru podporne sheme proizvodnje EE iz OVE in SPTE.

5.2.1.2 Vrste pogodb

Glede na kategorijo in podkategorijo udeležbe proizvajalci sklepajo naslednje pogodbe o zagotavljanju proizvodne podpore oziroma odkupa EE¹⁰²:

- pogodba ZO-OVE,
- pogodba ZO-SPTE,
- pogodba OP-OVE,
- pogodba OP-SPTE in
- Eko pogodba.

EKO POGODBA

Pogodba o uvrstitvi PN v bilančno skupino Centra za podpore (Eko bilančna skupina) ali Eko pogodba je namenjena novim PN v gradnji, ki še niso bile priključene na omrežje in za katere se je upravičenec že odločil, da bo kot obliko podpore izbral zagotovljeni odkup (moč PN do 500 kW). Proizvajalec, ki zahteva sklenitev take pogodbe, je namreč dolžan za prvo izbiro vrste podpore izbrati zagotovljen odkup.

Eko pogodba nadomešča odprto pogodbo o prodaji EE, zato tisti, ki pridobi Eko pogodbo ne sme skleniti drugih tržnih pogodb. Proizvajalci EE, ki sklepajo Eko pogodbo, ne smejo imeti predhodno sklenjene odprte pogodbe o dobavi za prodajo EE niti je ne smejo skleniti za čas veljavnosti Eko pogodbe ali pogodbe o zagotavljanem odkupu. Izdaja Eko pogodbe omogoča, da upravičenec vstopi v bilančno skupino Centra za podpore že takoj ob začetku obratovanja, torej še pred pridobitvijo odločbe o dodelitvi podpore (pri čemer pa mora imeti sklep o izboru projekta, izdan s strani AGEN).

EE se plačuje po referenčni tržni ceni, ki jo za tekoče leto določi AGEN, zmanjšani za 10%. Cena se vsako koledarsko leto spreminja. Trajanje pogodbe je z zakonom omejeno na 12 mesecev, zato morajo biti upravičenci pozorni, da pravočasno pridobijo odločbo o dodelitvi podpore kot zagotovljeni odkup in tako preidejo na pogodbo o zagotavljanju podpore.

Vlagatelj mora elektronski zahtevek za pridobitev Eko pogodbe¹⁰³ oddati prek informacijskega sistema Centra za podpore vsaj en mesec pred predvidenim začetkom proizvodnje.

POGODBA OP-OVE

Pogodba OP-OVE je pogodba o zagotavljanju podpore kot obratovalne podpore električni energiji, proizvedeni v PN, ki uporabljajo OVE.

POGODBA OP-SPTE

Pogodba OP-SPTE je pogodba o zagotavljanju podpore kot obratovalne podpore EE, proizvedeni v soproizvodnji toplote in EE z visokim izkoristkom.

POGODBA ZO-OVE

Pogodba ZO-OVE je pogodba o zagotavljanju podpore kot zagotovljenega odkupa EE, proizvedene v PN, ki uporabljajo OVE.

POGODBA ZO-SPTE

Pogodba ZO-SPTE je pogodba o zagotavljanju podpore kot zagotovljenega odkupa EE, proizvedene v soproizvodnji toplote in EE z visokim izkoristkom.

^{102.} Pravila za delovanje centra za podpore (Uradni list RS, št. 112/24), 5. člen.

^{103.} Zahtevek za pridobitev Eko pogodbe je dostopen na [spletnem portalu centra za podpore](#).

5.2.2 Vrste podpor

Upravičenci v podporni shemi lahko izbirajo med **dvema vrstama podpore**, in sicer **zagotovljeni odkup električne energije** ali **obratovalna podpora oz. finančna pomoč za tekoče poslovanje**.

Posamezna podpora se lahko izvaja za:

- PN za proizvodnjo EE s SPTE **10 let** od začetka obratovanja in
- PN za proizvodnjo EE iz OVE **15 let** od začetka obratovanja.

Za določitev starosti PN se kot začetek prvega obratovanja PN šteje datum izdaje UD za obratovanje PN oziroma če gre za PN, za katero se ne izda UD, datum opravljenega prvega priklopa v elektroenergetsko omrežje. Za PN, ki so obratovale že pred izdajo UD, za PN, za katere se ne izda UD, pa so obratovale, še preden so bile priključene v elektroenergetsko omrežje, in za obnovljene PN določi datum začetka obratovanja AGEN na podlagi zbranih dokazil.

5.2.2.1 Zagotovljeni odkup električne energije

Podpora se izvaja kot zagotovljeni odkup proizvedene EE, pri čemer Center za podpore ne glede na ceno elektrike na trgu odkupi vso neto proizvedeno EE, oddano v javno omrežje ter prevzeto in bilančno priznana v bilančni skupini Centra za podpore, za katero so prejeta PoI.

Pri zagotavljenem odkupu Center za podpore prevzema EE in jo plačuje po ceni, ki je določena skladno z odločbo o dodelitvi podpore, ki jo izda AGEN. PN je uvrščena v posebno bilančno skupino oz. podskupino, ki jo oblikuje Center za podpore (Eko bilančna skupina).

Podpora v obliki zagotavljenega odkupa je enaka ceni EE PN, ki jo sestavljata nespremenljivi in spremenljivi del. Nespremenljivi del cene EE ostaja ves čas izplačevanja podpore nespremenjen. Spremenljivi del cene EE PN se določi kot spremenljivi del referenčnih stroškov proizvodnje EE za izhodiščno leto 2016 in ostaja za vse PN OVE nespremenjen ves čas zagotavljanja zagotavljenega odkupa, razen za PN SPTE, kjer se spremenljivi del letno usklajuje v skladu s Prilogo 2 Uredbe o podporah EE, proizvedeni iz OVE in v SPTE v odvisnosti od referenčne cene zemeljskega plina, objavljene v napovedi AGEN o položaju PN OVE in SPTE¹⁰⁴.

Upravičenci, ki dobijo Eko pogodbo, se zavežejo k izbiri vrste podpore kot zagotovljen odkup (v prihodnje). V primeru, da so PN pridobile Eko pogodbe ali imajo izbrano vrsto podpore zagotovljen odkup, nimajo in ne smejo imeti sklenjene ločene tržne pogodbe za prodajo EE. Te EE posledično tako ni mogoče prodati na trgu oziroma ne sme biti sklenjena tržna pogodba za prodajo energije. Za takšno obliko podpore se lahko odločijo PN z manjšo z zakonom določene meje (500 kW), kjer večje PN nimajo pravice izbire zagotavljenega odkupa.

Za PN, ki imajo to vrsto podpore, bo Center za podpore urejal izravnano razlik med napovedano in realizirano proizvodnjo (tj. kritje odstopanj). Center za podpore plačuje EE, ki je oddana v javno omrežje in prevzeta v Eko bilančni skupini.

Proizvajalec EE lahko po dveh letih od vstopa v podporno shemo namesto zagotavljenega odkupa izbere obratovalno podporo. Zaradi te spremembe mora z vlogo zaprositi za izdajo nove odločbe o dodelitvi podpore. Spremenjeni način zagotavljanja podpore velja s 1. januarjem naslednjega koledarskega leta po izdaji in dokončnosti nove odločbe o dodelitvi podpore.

¹⁰⁴. V preteklosti je veljalo, da se v podporno shemo lahko vključujejo tudi PN za SPTE na zemeljski plin. V javnih pozivih AGEN pa nove PN na zemeljski plin niso več primerna tehnologija za vstop v podporno shemo.

Udeležencem, ki prehajajo s pripadnosti Eko skupine na pripadnost drugi bilančni skupini ali podskupini, s trenutkom veljavnosti prehoda preneha bilančna pripadnost Eko skupini, zato si morajo pravočasno in na lastne stroške urediti bilančno pripadnost v skladu s pravili, ki urejajo delovanje trga z električno energijo. Udeleženci, ki prehajajo v Eko skupino, morajo pravočasno in v skladu s pravili, ki urejajo delovanje trga z EE, prekiniti odprto pogodbo, ki jim je določala bilančno pripadnost (odprta pogodba o dobavi za prodajo EE). Morebitne stroške in druge posledice zaradi nepravočasnih prekinitvev pogodb nosi udeleženec¹⁰⁵.

5.2.2.2 Obratovalna podpora / finančna pomoč za tekoče poslovanje

Pri obratovalni podpori Center za podpore ne prevzema in ne plačuje EE, temveč na podlagi proizvedenih neto količin EE le izplačuje obratovalno podporo.

Podpora se izvaja kot finančna pomoč za tekoče poslovanje za neto proizvedeno EE, ki se proda na trgu in/ali se porabi kot lastni odjem.

Podpora je namenjena temu, da PN nadomesti razliko med proizvodnimi stroški in tržno ceno, ki jo PN iztrži na prostem trgu. PN, ki prejema ta tip podpore, si morajo same urediti izravnano razlik med napovedano in realizirano proizvodnjo in bilančno pripadnost oz. jim to uredi dobavitelj, s katerim imajo sklenjeno odprto pogodbo za prodajo EE.

Obratovalna podpora se določi kot razlika med ceno EE PN, ki jo sestavljata nespremenljivi in spremenljivi del, in referenčno ceno EE. Nespremenljivi del cene EE PN ostaja ves čas izplačevanja podpore nespremenjen. Spremenljivi del cene EE PN se določi kot spremenljivi del referenčnih stroškov proizvodnje EE za izhodiščno leto 2016 in ostaja za vse PN OVE nespremenjen ves čas zagotavljanja obratovalne podpore, razen za PN SPTE, kjer se spremenljivi del letno usklajuje v skladu s Prilogo 2 Uredbe o podporah EE, proizvedeni iz OVE in v SPTE, v odvisnosti od referenčne cene zemeljskega plina, objavljene v napovedi AGEN o položaju PN OVE in SPTE¹⁰⁶. Obratovalna podpora se zagotavlja za količino EE, določeno v odločbi o dodelitvi. V obdobjih, ko referenčna cena EE presega ceno EE PN, se obratovalna podpora ne izplačuje.

5.2.3 Višine podpor in upravljanje tveganja dosežene skupne cene

Višina podpore se določa na podlagi referenčnih stroškov, ki so definirani v posamezni odločbi o prejetju podpore, izdane s strani AGEN.

Za nove PN, ki vstopajo po razpisu, je višina podpore določena individualno. Investitor na razpisu ponudi ceno. Od te se v primeru izbire **obratovalne podpore** vsako leto odšteje še tekoča referenčna cena električne energije¹⁰⁷, kot jo vsako leto objavi AGEN. Naprave po novem sistemu pa imajo v odločbi tudi fiksno opredeljeno zgornjo mejo proizvodnje, za katero se lahko na letni ravni podeli podpora.

V pogodbah so razvidne tudi ostale omejitve izplačevanja skladno s predpisi, na primer: udeležencem, ki proizvajajo električno energijo v PN z električno nazivno močjo nad 500 kW, obratovalna podpora ne pripada za obdobja dobave, ko so bile cene na slovenskem trgu za dan vnaprej (SIPX) negativne šest ali več zaporednih ur.

¹⁰⁵. Pravila za delovanje centra za podpore (Uradni list RS, št. 112/24), 12. člen

¹⁰⁶. V preteklosti je veljalo, da se v podporno shemo lahko vključujejo tudi PN za SPTE na zemeljski plin. V javnih pozivih AGEN pa nove PN na zemeljski plin niso več primerna tehnologija za vstop v podporno shemo.

¹⁰⁷. Referenčna tržna cena je tržni signal za ceno električne energije v določenem obdobju, ki skladno z Uredbo o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproduktivno toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo, vpliva na višino podpore določenih enot v podporni shemi. Referenčna tržna cena električne energije se izračuna kot povprečje doseženih zaključnih trgovskih cen produkta »HUDEX Hungarian Financial Power Base Load Product« na borzi HUDEX za prihodnje leto v EUR/MWh. Za izračun povprečja se uporabi 40 trgovskih dni pred 25. 10. v posameznem letu.

Pri **zagotovljenem odkupu** referenčna cena EE ne vpliva na višino podpore. Pri **obratovalni podpori** pa prihaja do vsakoletne spremembe višine podpore. Do spremembe višine podpore prihaja zaradi spremembe cen energentov, ki jih izračunava in objavlja AGEN. Ena od spremenljivk je referenčna tržna cena EE, ki vpliva na zvišanje ali znižanje višine obratovalne podpore. Padeč referenčne tržne cene EE pomeni dvig obratovalne podpore in obratno. Pri nekaterih elektrarnah vplivajo tudi druge spremenljivke, ki so vključene v objavo AGEN.

Pri **obratovalni podpori** ima upravičenec sklenjeni dve pogodbi – za obratovalno podporo s Centrom za podpore ter ločeno tržno pogodbo za prodajo EE z izbranim trgovcem/dobaviteljem. Z vidika zmanjšanja tveganj priporočamo, da tržno pogodbo sklepate v obdobju, ko se določa referenčna tržna cena EE (40 trgovalnih dni pred 25. 10. za naslednje koledarsko leto). Če bodo splošne tržne cene v tem obdobju visoke, boste verjetno tudi vi dosegli višjo ceno, obratovalna podpora pa bo nižja. In obratno – če bodo cene nižje, boste verjetno dosegli nižjo ceno, vendar bo obratovalna podpora višja. Na tak način se izognete scenariju, kjer bi prodali po nizki ceni, hkrati pa bi bile obratovalne podpore nizke, ker bi tržne cene v obdobju pred 25. 10. zrasle. To seveda ni obvezno, izbira glede tržne prodaje je popolnoma vaša. Izpostavljamo še, da cena, po kateri prodajate EE dobavitelju, ne vpliva na vašo višino obratovalne podpore. Ta je odvisna od referenčne tržne cene EE.

Investitorji in promotorji v prijavljenih projektih PN OVE in SPTE ponudijo ceno EE PN, določeno skladno z metodologijo določanja podpor EE, proizvedeni iz OVE in v SPTE, v okviru katere bodo lahko poslovno uspešno proizvajali EE. Metodologija je objavljena na straneh MOPE – portal Energetika¹⁰⁸.

Upravičenost za izplačevanje podpor pri vrste podpore zagotovljen odkup je omejena s postopkom menjave dobavitelja EE, saj Center za podpore lahko izplačuje podpore le za v javno omrežje oddano in v Eko bilančni skupini prevzeto EE. Upravičenec je upravičen do podpore s prvim dnevom v naslednjem mesecu, če: ima dokončno odločbo o dodelitvi podpore kot zagotovljeni odkup, Center za podpore od AGEN prejme informacijo o dokončnosti, ima registrirano ustrezno dejavnost, ima urejen davčni status, Center za podpore dobi popolne podatke najkasneje do devetega dne v tekočem mesecu (oz. zadnjega delovnega dne pred devetimi, če ta ni delovni dan), vključno z informacijo o ustrezni prekinitvi morebitne obstoječe tržne (,odprte‘) pogodbe za prodajo EE.

Upravičenost za izplačevanje podpor pri vrsti podpore obratovalna podpora se zaradi mesečnega obračuna prične s prvim dnevom meseca, ki sledi mesecu dokončnosti odločbe, ki jo izda AGEN. Pri tem morajo biti izpolnjeni določeni pogoji: upravičenec ima dokončno odločbo o dodelitvi podpore kot obratovalna podpora, Center za podpore od AGEN prejme informacijo o dokončnosti, upravičenec ima registrirano ustrezno dejavnost, upravičenec ima urejen davčni status.

Prejemanje podpor je možno za več vrst pravno-organizacijskih oblik: fizične osebe, fizične osebe – s.p., nosilce dopolnilne dejavnosti na kmetiji, pravne osebe. ZSROVE predvideva posebno obravnavo za fizične osebe z mikro PN (moč do 50 kW), in sicer, da dejavnost proizvodnje EE z eno PN na OVE ali za SPTE z nazivno močjo do 50 kW lahko opravlja tudi fizična oseba, ki je vpisana v Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE pri Agenciji za javno pravne evidence in storitve (AJPEŠ).

Pogoj za izstavitev računa pa je sklenjena pogodba o zagotavljanju podpore oziroma veljavni aneks.

¹⁰⁸. Metodologija za določanje cene električne energije proizvodnih naprav in referenčnih stroškov proizvodnje elektrike proizvodnih naprav, dostopno na Portalu energetika.

5.2.4 Obnovljene naprave

Tudi PN, ki so obnovljene, lahko kandidirajo na razpisih AGEN. Podpore za proizvedeno EE se tako zagotavljajo tudi proizvajalcem EE iz **obnovljenih PN**, pri katerih se z rekonstrukcijami obnovi ali zamenja vsaj eden od osnovnih sklopov PN in je bilo **v obnovo vloženi vsaj 50 % tržne vrednosti nove PN v času obnove**. Vrednost nove PN investitor prikaže v investicijski dokumentaciji. Z obnovo ali rekonstrukcijo se mora nazivna moč PN povečati za najmanj 10 % ali električni izkoristek PN izboljšati najmanj za eno odstotno točko. Med osnovne sklope se štejejo: kotli, kurilne naprave, pogonski stroji, elektroenergetske naprave, vetrnice, stebri, FN moduli, vodne turbine z generatorji, hidromehanska oprema, jezovne zgradbe in drugi sklopi, namenjeni pretvarjanju vhodne OVE v EE in toploto. Povečanje nazivne moči ali izboljšanje električnega izkoristka PN se dokazuje s podatki o opravljenem priklopu v elektroenergetsko omrežje in tehničnimi podatki o PN pred obnovo in po njej. Če na podlagi teh podatkov ni mogoče ugotoviti povečanja nazivne moči ali izboljšanja izkoristka PN, se to dokazuje z meritvami pred obnovo PN in po njej, ki jih opravi pooblaščen institucija za izvajanje meritev.

Za obnovljeno PN se v prijavi na javni poziv AGEN ponudi cena EE za obnovljeno PN, katere nespremenljivi del se določi na podlagi nespremenljivega dela cene EE za novo tovrstno PN, določenega skladno z metodologijo za določanje cene EE PN in referenčnih stroškov proizvodnje EE PN, ki jo na svojih spletnih straneh objavi ministrstvo, pristojno za energijo. Pogoj za pridobitev podpore za proizvedeno EE je pridobitev sklepa o potrditvi projekta na javnem pozivu AGEN (konkurenčen postopek izbire).

Za PN, ki so starejše od 15 oz. 10 let, vendar so bile **obnovljene** in izpolnjujejo pogoje obnove, lahko investitorji, podobno kot za nove ali še načrtovane PN, z njimi kandidirajo na razpisih AGEN. Za naprave SPTE, ki so starejše od 10 let, in naprave OVE, ki so starejše od 15 let in niso bile obnovljene skladno z zahtevami podpornе sheme ter trenutno niso vključene v podporno shemo, so pa v preteklosti bile, se lahko sklenejo le tržne pogodbe.

Za določanje cene EE zagotovljenega odkupa oziroma višine obratovalne podpore v pogodbi o zagotavljanju podpore za obnovljene PN se ves čas trajanja pogodbe uporablja nespremenljivi del referenčnih stroškov iz odločbe o dodelitvi podpore.

5.2.5 Po koncu podpore

Pogodbe o zagotavljanju podpore prenehajo veljati v naslednjih primerih¹⁰⁹:

- s potekom obdobja, za katerega je sklenjena,
- z odpovedjo pogodbe s strani ene od pogodbenih strank,
- s sklenitvijo nove pogodbe za isto PN,
- z razveljavitvijo ali odpravo odločbe o dodelitvi podpore, ki je bila podlaga za sklenitev pogodbe, oziroma z odvzemom podpore,
- s prenehanjem veljavnosti odločbe o dodelitvi podpore, ki je bila podlaga za sklenitev pogodbe,
- z odločbo AGEN o ugotovitvi, da odločba o dodelitvi podpore preneha veljati zaradi prenehanja veljave deklaracije za PN,
- s trenutkom prenehanja obstoja udeleženca ali Centra za podpore in
- v drugih primerih, če je tako določeno z zakonom, na njegovi podlagi izdanimi predpisi in drugimi predpisi.

¹⁰⁹. Pravila za delovanje centra za podpore (Uradni list RS, št. 112/24), 8. člen

Udeležencem v sistemu zagotavljenega odkupa ter z Eko pogodbo z začetkom veljavnosti odpovedi oziroma prenehanja veljavnosti pogodbe preneha bilančna pripadnost Eko skupini, ki jo vodi Center za podpore, zato morajo biti ti pozorni ob približevanju konca podpore. Za PN, kjer se podpora izvaja kot zagotovljeni odkup proizvedene EE, je pomembno, da se pravočasno, predlagamo vsaj tri mesece pred iztekom pogodbe o zagotavljenem odkupu, upravičenec poišče drugega dobavitelja oz. pridobi ponudbe za nadaljnji odkup. Pri poteku pogodbe za zagotovljeni odkup namreč ni avtomatizma pri sklenitvi nove pogodbe. Lastniki morajo postopke sprožiti pravočasno, da se lahko normalno izvedejo postopki menjave dobavitelja na trgu EE. V nasprotnem primeru tvegajo, da ostanejo brez pogodbe, kar pomeni, da ne bodo dobili plačila za proizvedeno EE oziroma bo PN odklopljena. Udeleženci s temi pogodbami, ki nadaljujejo s proizvodnjo oziroma poslovanjem na trgu z EE, si morajo pravočasno in na lastne stroške urediti bilančno pripadnost v skladu s pravili, ki urejajo delovanje trga z EE.

Pri obratovalnih podporah ne prihaja do toliko težav, saj imajo že pred tem sklenjene tržne pogodbe. V primeru podpore kot obratovalne podpore se pogodba o zagotavljanju podpore kot obratovalne podpore EE, proizvedeni v SPTE ali iz OVE, zaključí. Po izteku navedene pogodbe je na voljo zgolj tržna pogodba pri dobaviteljih EE na trgu.

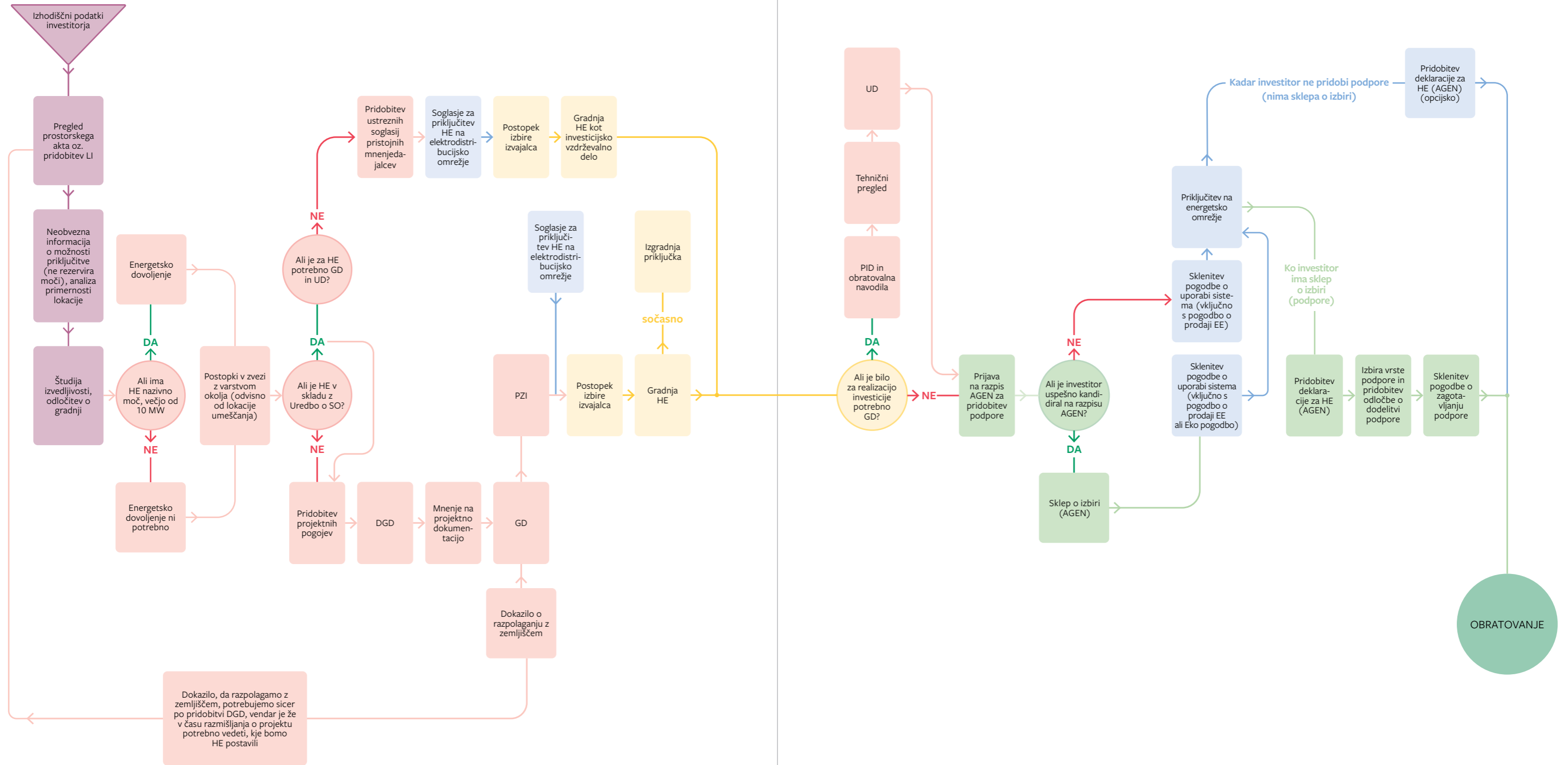
V Centru za podpore družbe Borzen je bil pripravljen seznam podjetij, ki nudijo možnost odkupa EE, proizvedene iz OVE in SPTE¹¹⁰. Seznam vključuje vse ponudnike odkupa EE v slovenskem prostoru, ki so na pobudo Centra za podpore posredovali kontaktne informacije oseb oz. oddelkov, ki se ukvarjajo z odkupom EE od (malih) proizvajalcev.

V primeru odpovedi pogodbe s strani udeleženca v sistemu zagotavljenega odkupa začne veljati z začetkom koledarskega leta, ki sledi letu, v katerem je bila odpoved prejeta na strani Centra za podpore, če je bila odpoved prejeta do konca oktobra. Če je bila odpoved prejeta kasneje, pa z začetkom naslednjega leta, ki sledi letu, ko bi odpoved začela veljati. Odpoved pogodbe udeležencev, ki prejemajo obratovalne podpore, začne veljati s prvim dnem naslednjega meseca, če jo Center za podpore prejme do vključno 10. dne v mesecu, v primeru, da jo prejme kasneje pa s prvim dnem naslednjega meseca. Udeležencu lahko pogodbo odpove tudi Center za podpore in sicer, če udeleženec ne izpolnjuje svojih obveznosti po pogodbi, če krši določbe predpisov na področju trga z EE ali določbe drugih predpisov, ali če udeleženec na kakršen koli drug način krši Pravila Centra za podpore ali pogodbo¹¹¹.

¹¹⁰. Dostopno na: <https://borzen.si/si-si/druzba-borzen/seznam-ponudnikov-odkupa-elektrike>.

¹¹¹. Pravila za delovanje centra za podpore (Uradni list RS, št. 112/24), 10. in 11. člen.

6 POENOSTAVLJEN PREGLED CELOTNEGA PROCESA

SLIKA 16 Poenostavljen pregled procesa postopkov v okviru izvedbe HE.

- LEGENDA:**
- Od ideje h konkretni rešitvi
 - Pridobitev mnenj, pogojev in dovoljenj
 - Gradnja
 - Financiranje, prodaja in podpore
 - Priključitev
 - Obratovanje

7 DODATNO

7.1 Seznam organov, ki sodelujejo v postopkih

Agencija RS za okolje (ARSO)	https://www.arso.gov.si/
Agencija za energijo (AGEN)	https://www.agen-rs.si/
Agencija RS za javnopravne evidence in storitve (AJPES)	https://www.ajpes.si/
Direkcija RS za infrastrukturo (DRSI)	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/direkcija-za-infrastrukturo/
Družba za avtoceste RS (DARS)	https://www.dars.si/
Finančna uprava Republike Slovenije (FURS)	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/financna-uprava-republike-slovenije/
Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS)	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/geodetska-uprava/
Direkcija RS za vode (DRSV)	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/direkcija-za-vode/
Inšpektorat RS za okolje in energijo (IRSOE)	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/inspektorat-za-okolje-in-energijo/
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP)	https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-kmetijstvo-gozdarstvo-in-prehrano/
Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo RS (MOPE)	https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-okolje-podnebje-in-energijo/
Ministrstvo za obrambo RS (MO)	https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-obrambo/
Ministrstvo za naravne vire in prostor RS (MNVP)	https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-naravne-vire-in-prostor/
Ministrstvo za zdravje RS (MZ)	https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-zdravje/
Slovenske železnice (SŽ)	https://potniski.sz.si/
Zavod za gozdove Slovenije (ZGS)	https://www.zgs.si/
Zavod za ribištvo Slovenije (ZZRS)	https://www.zzrs.si/
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS)	https://www.zvkds.si/
Zavod RS za varstvo narave (ZVRSN)	https://zrsvn-varstvonarave.si/
Upravne enote (UE)	spletna stran posamezne upravne enote
Občine	spletna stran posamezne občine

7.2 Seznam ostalih deležnikov, ki sodelujejo v postopkih

Borzen, operater trga z elektriko d.o.o.	https://borzen.si/sl-si/
ELES	https://www.eles.si/
Elektro Celje	https://www.elektro-celje.si/si/
Elektro Ljubljana	https://www.elektro-ljubljana.si/
Elektro Maribor	https://www.elektro-maribor.si/
Elektro Gorenjska	https://www.elektro-gorenjska.si/
Elektro Primorska	https://elektro-primorska.si/
Plinovodi d.o.o.	https://www.plinovodi.si/sl/

7.3 Seznam občinskih soglasodajalcev, nosilcev občinskih javnih pooblastil

Občinski soglasodajalci, nosilci občinskih javnih pooblastil	https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Graditev/obcinski-soglasodajalci.pdf
--	---

7.4 Seznam državnih soglasodajalcev, nosilcev javnih državnih pooblastil

Državni soglasodajalci, nosilci javnih državnih pooblastil	https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Graditev/drzavni-soglasodajalci.pdf
--	---

PRIROČNIK ZA POSTAVITEV OVE PROIZVODNIH NAPRAV
HIDROENERGIJA

IZDAJATELJ

Borzen, operater trga z elektriko, d. o. o.

AVTORJI BESEDILA

prof. dr. Sebastijan Seme (UM FE)

doc. dr. Klemen Sredenšek (UM FE)

Domen Kuhar (UM FE)

Jernej Počivalnik (UM FE)

Bojan Stergar (UM FE)

Eva Simonič (UM FE)

Klemen Srpčič (UM FE)

Manja Obreza (UM FE)

STROKOVNI PREGLED

Andreja Belavič Benedik, univ. dipl. inž. el. (A-SOL energija, d. o. o.)

Maja Sevšek, mag. geog. (Borzen, operater trga z elektriko, d. o. o.)

OBLIKOVANJE

Studio Mazzini, d.o.o.

TISK

Tiskano v Sloveniji

IZDANO

Ljubljana, oktober 2025

VERZIJA

3

